

Exhibiting to fight the illicit trade: A study on the task of museums to
inform the public on the illicit trade in antiquities.

Natasja van der Heijden
Bachelorscriptie 104-SCR-1314ARCH
Dr. M.H. van den Dries
Heritage Management
Universiteit Leiden, Faculteit der Archeologie
's- Hertogenbosch 13 June 2014, version 2

Table of Contents

Chapter 1: Introduction.....	7
1.1 The illegal trade in antiquities as a crime	7
1.2 Fighting the illegal trade in antiquities	9
1.2.1 The international conventions	9
1.2.2 Informing the public on the illicit trade	10
1.2.3 The informative task of museums.....	11
1.2.4 Opinion of the author and research question	11
1.3 Conducted Research	12
1.3.1 A discourse analysis	13
1.3.2 The gap analysis based on the opinions of heritage professionals.....	14
1.3.3 The current status of informing in the museums	14
1.4 Elaborate explanation of concepts within the analysis	15
1.4.1 The interview methods	15
1.4.2 The case-study museums.....	16
1.4.3 The public component	17
1. 5 Synopsis.....	18
Chapter 2: Discourse Analysis of Crucial Documents	19
2.1 Discourse analysis of the ICOM Code of Ethics for Museums	20
2.1.1 Textual analysis of the ICOM Code of Ethics.....	20
2.1.2 Situated meanings and cultural models in the ICOM Code of Ethics.....	22
2.1.3 ICOM Code of Ethics: Context, relations and intertextuality.....	23
2.2 Discourse Analysis of the 1970 UNESCO Convention	24
2.2.1 Textual Analysis of the Convention.....	24
2.2.2 Situated meanings and cultural models in the 1970 UNESCO Convention	26
2.2.3 The Convention: Context, relations and intertextuality	27
2.3 Validity and conclusion of the discourse analysis	28
Chapter 3: A Gap Analysis	29
3. 1 The opinions of the heritage professionals.....	29
3.1.1 Opinions on who’s task it is to inform the public	29

3.1.2	The opinions of the professionals on raising awareness	30
3.1.3	Opinions on informing being the task of museums	31
3.1.4	The sufficiency of the laws concerning informing the public	32
3.1.5	The opinions on informing the public on an international level.....	33
3.1.6	The illicit trade in the Netherlands	33
3.1.7	Opinions on the effect of informing the public on the illicit trade	34
3.1.8	Suggestions to fight the trade	36
3.2	The current situation of issues discussed	37
3.2.1	Current status of informing the public by different organisations	37
3.2.2	The level of public awareness for heritage	39
3.2.3	Informing initiatives organised by the Museums	40
3.2.4	The sufficiency of the current legislation.....	40
3.2.5	The current status of informing the public on an (inter)national level	41
3.2.6	Informing the Dutch metal-detector users: the current situation.....	41
3.2.7	The different opinions on the effects of informing the public.....	42
3.3	Conclusions from the gap analysis	43
3.3.1	How to view the results of the gap analysis	43
3.3.2	Results of the gap analysis	43
Chapter 4: Initiatives in Case-Study Museums.....		47
4.1	Exhibitions and other extensive initiatives	47
4.1.1	The Allard Pierson Museum	47
4.1.2	The British Museum	48
4.1.3	The J. Paul Getty Museum	49
4.1.4	The Metropolitan Museum of Art.....	50
4.1.5	The Rijksmuseum van Oudheden.....	50
4.1.6	The University of Pennsylvania Museum	52
4.2	Educational activities	52
4.3	Activities and lectures	54
4.4	Informing outside the museum	55
4.4.1	Initiatives by the British Museum	56
4.4.2	Initiatives by the Getty Museum.....	57

4.4.3 Initiatives by the Penn Museum	58
4.5 The ICOM Code of Ethics, the 1970 UNESCO Convention, the professionals and their opinion on the museums.....	59
4.6 The important results from Chapter 4	61
Chapter 5: Conclusion & Recommendations	63
5.1 The discourse on informing of the public in the ICOM Code and 1970 UNESCO Convention	63
5.2 The conclusions of the conducted gap analysis	65
5.3 The conclusions of the counting of the initiatives in the museums	67
5.5 Critical self-reflection on thesis and further research suggestions	70
5.6 List of recommendations	71
5.6.1 General recommendations	71
5.6.2 Recommendations for initiatives that should be explored.....	71
5.6.3 Recommendations for museums	72
5.6.4 Recommendations for exhibitions on the subject of the illicit trade.	72
5.6.5 Recommendations for the Dutch government	73
5.6.6 Recommendations for ICOM.....	73
5.6.7 Recommendations for archaeologists	73
5.6.8 Recommendations for art dealers and art fairs	73
5.6.9 Recommendations for television shows and the television program <i>Tussen Kunst & Kitsch</i>	74
5.7 Final conclusion.....	74
6. 1 Samenvatting	77
6. 2 Summary.....	79
Bibliography	81
List of Tables and Appendixes	97
List of Tables.....	97
List of Appendixes	97
Appendix A.....	99
Allard Pierson Museum.....	99
The British Museum	100
The Metropolitan Museum of Art.....	102

The J. Paul Getty Museum (The Getty Center and Getty Villa).....	107
Rijksmuseum van Oudheden	109
University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology	110
Appendix B	113
Interview Janrense Boonstra	115
Interview Marja van Heese	121
Interview Pieter ter Keurs	129
Interview Steph Scholten	137

Chapter 1: Introduction

When you page through an auction house catalogue, you should look at the provenance of the items up for sale. You will find that of a great number of items the provenance, the exact location of the find spot of the item and the exact acquisition history of the object, are unknown (Brodie *et al.* 2000, 11 and 26; Brodie and Renfrew 2005, 350; Carman 2005, 18). The reason for this lack of information is that the item on display is probably stolen, therefore, the provenance of the artefact is not mentioned (Brodie *et al.* 2000, 58). Between 1980 and 2000, 65% to 90 % of the items on sale on the London auction market did not have a published provenance (Brodie *et al.* 2000, 26).

1.1 The illegal trade in antiquities as a crime

The illegal trade in cultural objects is the third largest worldwide crime, following drug and arms trafficking.¹ It remains difficult to estimate the exact scale of the illegal trade in stolen cultural objects. Atwood estimates that the trade in antiquities alone ranges between 300 million and 6 billion dollars per year (Atwood 2004, 221). UNESCO, the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation, estimates the value of the illegal antiquities trade to be 2.2 billion dollars (UNESCO 2005, 37). The estimations made above show that it is very difficult to keep track of this illicit trade. Despite the differences in the estimations it is clear that there is great amount of money involved in the illicit trade in antiquities.

The illicit trade in antiquities is driven by the demand for antiquities in wealthy western countries (Campbell 2013, 114; Bator 1982, 310). The trade seems to be organised in fluid network structures like other trafficking crimes, instead of in a hierarchical group (Campbell 2013, 114). There are four different stages detected in the trade, as is depicted in table 1 by Dietzler (2013, 338). The first stage is that of theft, the looting of the sites is often carried out by locals. Locals frequently turn to looting because of personal financial struggles (Campbell 2013, 117,120). The second stage is transportation, this action is often conducted by interchangeable smugglers that smuggle antiquities on an opportunity to opportunity basis (Campbell 2013, 125). The

¹ <http://icom.museum/programmes/fighting-illicit-traffic/>

smugglers smuggle the antiquities out of the country to transit or entrepôt countries, countries that make it possible to transfer art and often offer opportunities for laundering stolen goods (Campbell 2013, 15; Braman 2008, 317). In the Middle East the United Arab Emirates is the main transit country, because of its few regulations (Stratford 2006). From the Emirates a great number of the antiquities are transported to Switzerland, the main European transit country (Campbell 2013, 121).

SEQUENCE	<u>Stage 1</u>	<u>Stage 2</u>	<u>Stage 3</u>	<u>Stage 4</u>
→→→	Theft	Transit	Facilitation	Sale/Purchase
ROLE Motivated Offender	Looters	Smugglers	Document Forgers Government Officials Curators Academics Launderers Appraisers Valuers	Dealers Buyers Collectors
MICRO-SETTING Suitable Target & Absence of Capable Guardianship	Archaeological Site	Border Checkpoint Maritime Port Airport Customs	University Museum Embassy Border Checkpoint Maritime port Airport customs Internet	Private residence Museum Hotel Internet
MACRO-SETTING Absence of Capable Guardianship	Source Country	Transit Country	Source Country Transit Country Market Country Internet	Market Country Internet

Table 1: four stage model of the different stages within the illegal trade of archaeological objects. (Dietzler 2013, 338).

The third stage is the laundering process, the actor in this stage is a specialist who has ties with the black market, while at the same time presents himself as legitimate to the buying public (Campbell 2013, 117). The final stage in the illicit trade of antiquities is the purchase after the laundering process with the actors being dealers, buyers and collectors (Dietzler 2013, 338).

To give a more clear picture of the quantities of the antiquities stolen I will give a few examples. In 1995 the police discovered warehouses in Geneva Freeport which contained 10.000 Italian antiquities with a total value of approximately 25 million pounds (Brodie *et al.* 2000, 19; Slayman 1998). In 1997 in a Munich apartment 50 to 60 crates with material stripped from north Cypriot churches were discovered. After years of legal struggles the court decided that the material was looted from Cyprus during the

Turkish invasion in 1974. Thirteen years after the discovery of the objects they were finally returned to Cyprus (Brodie *et al.* 2000, 20; Hickley 2013). In Cambodia a great number of Buddha's from Angkor Wat and Banteay Chhmar have been mutilated and stolen (Brodie *et al.* 2000, 20; Slayman 1999, 31). Important to remember is that these examples are just the tip of the iceberg.

Looting does not only happen in non-western countries, even in the Netherlands looting of archaeological objects takes place. The total number of illegal excavations and/or not reporting of discovered finds in the Netherlands is estimated between the 5.000 and 10.000 cases every year (Erfgoedinspectie 2012, 4).

1.2 Fighting the illegal trade in antiquities

1.2.1 The international conventions

Many international measures have already been taken to fight the illicit trade in archaeological objects. There are several international conventions drafted to fight the illicit trade. During recent years more nations have signed and ratified these conventions.²

The 1970 UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property established an cooperative international framework between State Parties to fight the illicit trade in cultural objects (UNESCO 1970; Skeates 2000, 44). The Convention also makes it possible for State Parties to request the restitution of an object stolen from their country that is now located in another signatory State. Moreover, the Convention requires State Parties to take action in the field of preventive measures.

The second important convention is the 1995 Unidroit Convention on Stolen and Illegally Exported Cultural Objects. This Convention explicitly defines that illegally excavated objects should be considered stolen (Unidroit 1995). The Convention is in accordance with the Civil Law, which states that a good faith purchaser is able to claim a compensation should the object be reclaimed. However, to claim any compensation the purchaser must show that during the acquisition process a standard of due diligence,

² <http://www.unesco.org/eri/la/convention.asp?KO=13039&language=E&order=alpha>

being prudent when checking the legal status of an object, was applied (Brodie *et al.* 2000, 40, 49; Unidroit 1995).

The third convention of importance is the 1954 Convention on the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, shortened as the Hague Convention (UNESCO 1999). It forbids the export of cultural objects from occupied territories and requires that combatants safeguard the cultural heritage (Brodie *et al.* 2000, 41; Skeates 2000, 44; UNESCO 1999). The 1999 Second Protocol states that the appropriation or destruction of cultural material is a war crime (Brodie *et al.* 2000, 41; Skeates 2000, 44).

1.2.2 Informing the public on the illicit trade

In the 1970 UNESCO Convention there is a certain amount of attention paid to the informing and educating of the public. In the 2014 evaluation of the 1970 UNESCO Convention it was established that the raising of awareness and engagement among local communities is still difficult for many State Parties (UNESCO 2014, 51). In the evaluation was also stated that even though there has been an increase in the level of public awareness, there still need for more initiatives and more continuous efforts to change the public attitude regarding the illicit trade (UNESCO 2014, 51).

Neil Brodie, former Research Director of the Illicit Antiquities Research Centre at the University of Cambridge and now Senior Research Fellow at the Scottish Centre for Crime and Justice Research at the University of Glasgow, stated that the trade is a major international crime and there are still too many people unaware of it (Brodie *et al.* 2000, 55).³ Brodie and Renfrew, Senior Fellow at the McDonald Institute for Archaeology at the University of Cambridge, have argued that museums and private collectors can still acquire objects with an unclear origin without being publicly condemned and without raising concern among their trustees (Brodie and Renfrew 2005, 345).⁴ Moreover, they argue that the public condemnation and concern of trustees may be the only solution to stop the trafficking and looting of cultural objects (Brodie and Renfrew 2005, 345).

Colin Renfrew wrote his Kroon lecture, an annual lecture series at the University of Amsterdam⁵ in the Netherlands hosted by a prominent scientist in the field of physical anthropology or archaeology, on the topic because he believed there was not

³ <http://traffickingculture.org/people/neil-brodie/>

⁴ <http://www.arch.cam.ac.uk/directory/acr10>

⁵ Universiteit van Amsterdam

enough attention paid to the illicit trade in archaeological objects within the academic circuit (Renfrew 1999, 5). He stated that ‘only by a significant change in public opinion we can hope that there will still, in the future, be the opportunity of learning more about our shared human past from that heritage of material culture which remains’ (Renfrew 1999, 47).

1.2.3 The informative task of museums

Manus Brinkman, Secretary General of the International Council of Museums (ICOM) stated in 2000 that ‘museums could do more to raise people’s awareness of the destructive power of the illicit trade’ (Brinkman in Brodie *et al.* 2000, 5). In the ICOM Code of Ethics for Museums the promotion of heritage is viewed as part of the educational role of museums (ICOM 2013, 8). Nowadays most museums practice due diligence before buying an archaeological object and important pieces have been returned to their country of origin (Brodie *et al.* 2000, 25). A good due diligence practice entails the establishment of the complete collecting history to be certain that the object was not illegally obtained (Brodie and Renfrew 2005, 350).

In source countries, countries where archaeological objects are stolen, the people are informed about looting and there is help to protect their cultural heritage (Brodie *et al.* 2000, 56). Locals are helped with the establishment of museums and with creating a profitable tourism sector (Brodie *et al.* 2000, 15). However, in western countries where the looted items are sold, also known as market countries, the people seem to get less well informed about the illicit trade in archaeological objects (Brodie *et al.* 2000, 56;).

1.2.4 Opinion of the author and research question

Personally, I believe that it is very important that we fight this illegal trade. The scale of looting seems to be increasing over the years and ancient cultural monuments have been damaged beyond repair (Brodie *et al.* 2000, 1; Skeates 2000, 39). I see it as our job, the job of archaeologists and heritage professionals, to protect the heritage of the world for future generations and to learn and educate about them through proper research. Furthermore, I am of the opinion that to be able to learn from the cultural objects, they should have a known provenance and a context.

In my opinion it is very important that the public is informed about the illicit trade in archaeological objects. I believe that a greater awareness on the illicit trade in archaeological objects could help in fighting the illegal trade by public disapproval of these illegal activities. The arguments made by heritage professionals show that informing the public may help in fighting the illicit trade.

I agree with Manus Brinkman that museums could do more to inform the public about the illicit trade. The International Council of Museums (ICOM) prioritises fighting the illicit trade as one of their main missions.⁶ Furthermore, In the fighting of the illicit trade is also mentioned in the ICOM Code of Ethics for Museums (ICOM 2013). Because ICOM sees the fighting of the illicit trade as a priority, I would like to study the role that museums play in informing the public on the illegal trade.

In this thesis I aim to show what the current status is on the informing of the public in museums. Furthermore, I aim to study to what extent the informing of the public is considered, according to the international conventions, museum codes and heritage experts, to be part of the task of museums.

Therefore, my research question for this thesis is: Is informing the public on the illicit trade considered to be the task of museum according to the international conventions, museum codes and heritage professionals and what is currently being done by museums to inform the public, to what extent do they follow the guidelines given by these conventions, codes and professionals?

1.3 Conducted Research

To answer this research question I aim to look at different elements. In the first chapter I will focus on the statements made on the informing on the illicit trade in the 1970 UNESCO Convention and the ICOM Code of Ethics. In this chapter I aim to give a clear picture of what is written in these documents on informing the public. In the second chapter I will give an overview of the opinions of heritage professionals issues related to the subject of informing the public. The professionals give among other things their opinion on the adequacy of the law concerning informing the public and if informing the public is considered to be a task of museums. In the last chapter the current initiatives in

⁶ <http://icom.museum/the-organisation/icom-missions/>

museums are counted by looking at six case-study museums. This will also show if the current initiatives are enough according to the 1970 UNESCO Convention, the ICOM Code of Ethics and the heritage professionals. I will end my thesis with a conclusion and recommendations for the future.

I have chosen this research methodology because not much has been written on the subject of the role of museums and the illicit trade in antiquities. By conducting this research I aim to gain new insights on informing the public about the illicit trade in antiquities by museums. Hopefully, this will lead additional investigations into this subject.

1.3.1 A discourse analysis

First, I will focus on the 1970 UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property and the ICOM Code of Ethics for Museums. I will present the results of a discourse analysis on both the ICOM Code of Ethics and the 1970 UNESCO Convention in which I will focus on statements made on informing the public on the illicit trade. In general, a discourse analysis is the analysis of texts, it analyses what strategies people use in their communication (Gee 1999; Waterton *et al.* 2006). With this discourse analysis I aim to look at a number of aspects. I will look at how much is stated on the informing of the public on the illicit trade and how these statements are formulated, if the character of the statements is guidance only or mandatory instead.

Furthermore, the analysis focuses on the situated meanings and the cultural models present in the text. The situated meaning is the specific meaning of a word when it is used in a specific situation (Gee 1999, 42). The cultural model in a text can be explained as patterns of words that form an instant explanation in the mind. The understanding of the pattern differs between groups of people with different backgrounds, ethnicities, work etcetera (Gee 1999, 42-43). The last part of the discourse analysis entails the study of the context in which the document was drafted, the study of the 'power relations' that underlie the discourse and the study of the intertextuality of the text, the relation of the analysed text with other texts (Waterton *et al.* 2006, 339-340; 344).

With this discourse analysis I aim to give a clear picture of what is stated in the texts on informing the public on the illicit trade and the importance of this matter according to the drafters of the documents.

1.3.2 The gap analysis based on the opinions of heritage professionals

In the second chapter I will look at the opinions of professionals working in the field of heritage management on issues concerned with the informing on the illicit trade. I aim to analyse these opinions by using a gap analysis. A gap analysis compares the current state of the sector with the ideal vision brought forward by professionals within the sector, through recommendations in literature and through comments made by the interviewees (Doyle 2011). The results give an overview with points that need to be improved to meet the demands made by the professionals (Doyle 2011).

Gap analyses are often used in marketing, I did not find a gap analysis used in an archaeological or heritage study. However, the idea of a gap analysis seems, to me, very well applicable in this study. Because the analysis offers an easy way in which the opinions of the professional can be compared with each other. Furthermore, the results of the analysis show what issues discussed need improving, this is the visible gap between the ideal situation according to the professionals and the current status of these issues.

With this analysis I will focus on informing of the public being the task of museums, the need for the raising of awareness, the adequacy of the legislative documents and the ICOM Code of Ethics, the illicit trade in the Netherlands and the effects of informing the public. The analysis will give an overview of the matters in the sector that need improving according to the professionals. It will also show if the professionals consider informing the public to be part of the task of museums.

1.3.3 The current status of informing in the museums

In the former two chapters I aim to study if the 1970 UNESCO Convention, the ICOM Code of Ethics for Museums and the heritage professionals view on informing the public on the illicit trade being part of the task of museums. In this last chapter I give a counting of the different initiatives hosted by the six museums I selected as case-studies.

The museums I selected as case-studies are the Allard Pierson Museum, the British Museum, the J. Paul Getty Museum, the Metropolitan Museum of Art, the

Rijksmuseum van Oudheden⁷ and the University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology. The reasons for selecting these museums are explained below. This group of six case-study museums cannot be seen as a representative sample of all museums in western developed countries, therefore the sample is too small.

I have divided the initiatives in four categories: the exhibitions and other extensive initiatives, the educational activities, the remaining activities and lectures and the initiatives by the museum on a national or international level.

With the counting of the different initiatives in the case-study museums I aim to show how much these museums follow the statements made on informing the public in the 1970 UNESCO Convention and the ICOM Code of Ethics. Furthermore, the counting of the initiatives will show if the current practice of informing the public in the museums lives up to the opinions and expectations is sufficient according to the 1970 UNESCO Convention, ICOM Code of Ethics and heritage professionals.

1.4 Elaborate explanation of concepts within the analysis

1.4.1 The interview methods

For the interviews I used a semi-structured interview type. The semi-structured interview type uses an interview guide drafted by the interviewer as basis for the interview (Bernard 2002, 205). The interview guide is a written list of questions and/or topics that need to be discussed in a particular order (Bernard 2002, 205). I chose this type of interview over the unstructured interview type, with minimal control over people's responses, and the structured interview type, a clear set of instructions for each question, because the semi-structured interview is often used in professional questionnaires and the interview guide would give me the opportunity to compare the data (Bernard 2002, 205).

I was able to conduct personal interviews with Marja van Heese, a staff member of the Dutch Erfgoedinspectie,⁸ with Steph Scholten, director of heritage collections at the University of Amsterdam of which the Allard Pierson Museum forms a part, with

⁷ National Museum of Antiquities

⁸ The Dutch Cultural Heritage Inspectorate

Pieter ter Keurs head of collections of the Rijksmuseum van Oudheden and with Janrense Boonstra, chairman of ICOM the Netherlands.

I selected these people to be interviewed because they represent different domains of the heritage field. Marja van Heese works for the Dutch government. Steph Scholten and Pieter ter Keurs are employees at Dutch archaeological museums, these museums are also the Dutch case-study museums for this thesis. Finally, Janrense Boonstra is a representative of ICOM, the museum organisation that drafted the ICOM Code of Ethics. I have asked every interviewee permission for accordance of the quotes in this thesis before printing. I also was able to ask Mieke Zilverberg, an art dealer in antiquities and coins, a couple of question on the subject via e-mail.

1.4.2 The case-study museums

To gain a good insight in what museums in market countries do to inform the public on the illicit trade in antiquities, I selected a few museums as case-studies. The first criteria was that the museum needed to have an archaeological collection. I have put the main focus on the Dutch museums, because this is the region of which I can most easily gather all the data because I study at a Dutch university. I chose the two museums in the Netherlands that have the largest diverse international archaeological collections in the country as case-studies, these are the Allard Pierson Museum in Amsterdam and the Rijksmuseum van Oudheden (RMO) in Leiden. Both museums have large archaeological collections with objects from different regions in the world (Rijksmuseum van Oudheden 2013; Allard Pierson Museum 2012).

I have chosen a limited number of large international museums as case-studies to compare to the Dutch case-study museums. I chose these museums based on the characteristic that the museum has been in the news on the illicit trade in antiquities, both in a negative and a positive way. The first international museum I selected was the British Museum in London. The British Museum has a turbulent collecting history with the Elgin marbles being the most prominent example, although the Elgin marbles are not the result of looting, but in recent years it has followed a strict policy concerning the acquisition of antiquities (Renfrew 1999, 40).

The next three museums I will be looking at are all located in the United States. The first two have been in the news multiple times in association with the restitution of

cultural objects to their country of origin. These museums are the J. Paul Getty Museum in Los Angeles and the Metropolitan Museum of Art (the Met) in New York. The Met is connected to the subject of the illicit trade through the restitution of the Lydian Hoard and other archaeological objects (Slayman 1998, 456-457; Gill and Chippindale 2007). The Getty Museum has also dealt with the restitution of objects from its collection (Gill and Chippindale 2007). One of their most notorious cases is the Fleischman Collection, worth 80 million dollar, with most of the pieces being of unknown origin (Gill and Chippindale 2007, 13).

The final museum I will look at is the University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology (the Penn Museum) in Philadelphia. The Penn Museum was the first museum to state that it would no longer acquire an antiquity without convincing documentation of its legitimate acquisition history.⁹ The statement was made very early, in 1970, in the same year ICOM made a statement on the ethics of acquisition by museums. The Penn Museum was with this *Pennsylvania Declaration* years ahead on their fellow museums in taking measures to stop acquiring illicitly traded objects, and I am of the opinion that this makes the Penn Museum a very interesting case-study to look at.

For the selected museums I will look at literature on the museums, the annual reports of the museums and their websites. Furthermore, I was able to conduct interviews with Steph Scholten of the Allard Pierson Museum and Pieter ter Keurs of the Rijksmuseum van Oudheden. I did contact the other case-study museums with the question if they were willing to answer some questions. The Penn Museum and the British Museum did respond initially, but I never received answers on my questions. This can be viewed as a fault on both sides, I probably should have been more persisting. The Metropolitan Museum and the J. Paul Getty Museum did not respond to any of the emails I send.

1.4.3 The public component

In this thesis I aim to study how much museums inform the public on the illicit trade in antiquities. The word 'public' has a broad definition, in this case it is the whole community that would be able to visit the case-study museums. The public I will divide

⁹ <http://www.penn.museum/cultural-heritage.html>

into four subgroups; tourists, metal-detector users, collectors and dealers. The tourists are that part of the public, who while on vacation abroad to the source countries of archaeological objects, buy, unaware, a cultural item as souvenir. In the United Kingdom for instance very few people know that it is illegal to export cultural objects from their country of origin without a license (Brodie and Doole *et al.* 2000, 55).

The second group are metal-detector users. Those are the people that are searching proven or potential archaeological sites and are digging in the ground, because they are interested in the past or just enjoy finding (valuable) items (Thomas 2012, 53). The third group comprises of collectors. These are wealthy individuals with a private collection of antiquities. Collectors often have a passion for antiquities, but it is questioned if they are fully aware of the consequences of buying unprovenanced archaeological objects (Renfrew 1999, 20). The last group are dealers that deal in unprovenanced objects. I believe this is the group that will be most difficult to reach. The dealers present themselves as legitimate to the public while in the mean time they interact with the black market, this way they are able to launder the stolen antiquities (Campbell 2013, 117).

1. 5 Synopsis

To emphasise once more, in this thesis I aim to answer the question: Is informing the public on the illicit trade considered to be the task of museum according to the international conventions, museum codes and heritage professionals and what is currently being done by museums to inform the public, to what extent do they follow the guidelines given by these conventions, codes and professionals? In the following chapters I aim to answer this question by conducting a discourse analysis on the ICOM Code of Ethics and 1970 UNESCO Convention, by giving the results of a 'gap analysis' that compares the current situation on informing the public with the ideal situation outlined by the heritage professionals and by counting the initiatives in six case-study museums.

Chapter 2: Discourse Analysis of Crucial Documents

In this chapter I show the results of the discourse analysis I conducted on the ICOM Code of Ethics for Museums and the 1970 UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property. I want to analyse the discourse in these documents to study how much is stated in the Code and the Convention on the duties of museums to inform the public on the illicit trade. Furthermore, I aim to study how these statements are formulated and what they imply.

For the discourse analysis I used the approach as it was explained in *The Utility of Discourse Analysis to Heritage Studies: The Burra Charter and Social Inclusion* by Waterton *et al.* (2006) and in *An Introduction to Discourse Analysis: Theory and Method* by James Paul Gee (1999). For this discourse analysis I used concepts of both analyses to create a discourse analysis that is applicable for my research. First, I will make a textual analysis in which all statements on the informing on the illicit trade in the documents are reviewed.

Next, I will discuss two concepts used by Gee, the situated meaning and the cultural model. The situated meaning is the specific meaning of a word in the particular situation it is used in (Gee 1999, 42). The cultural model goes beyond the meaning of one word, this concept focuses on the meaning of combinations of words. Words combined do not only form a pattern, but when used by adults these patterns of words also result in an instant explanation of these patterns of words. The understanding differs between groups of people with different backgrounds, ethnicities, work etcetera (Gee 1999, 42-43).

Finally, I will look at three concepts that will give some perspective on the value and importance of the studied documents in the heritage management field. These concepts are the context, the 'power relations' and the intertextuality. With the concept context I aim to study in what context the document was drafted, and what events led to the drafting of the document. When you analyse the 'power relations' you try to underpin the power and knowledge relations that underlie the discourse (Waterton *et al.* 2006, 339-340). The concept intertextuality is used to analyse the connection of the text with other texts (Waterton *et al.* 2006, 344). The linking of one texts to another

is a conscious decision and shows us what the drafters valued to be of importance (Waterton *et al.* 2006, 344).

2.1 Discourse analysis of the ICOM Code of Ethics for Museums

2.1.1 Textual analysis of the ICOM Code of Ethics

In this section I aim to conduct a discourse analysis on the ICOM Code of Ethics for Museums. The ICOM Code of Ethics was drafted by the International Council of Museums (ICOM) to set a minimum of standards of professional practice for museums and their staff (ICOM 2013, II). ICOM was created in 1946 by museum professionals, as a public interest organisation for museums and museum professionals.¹⁰

In the analysis of the ICOM Code of Ethics the focus is put on the discourse on the illicit trade in antiquities and especially on informing the public on the trade. The text is very clear and shows a strict policy against the acquisition of objects with a sketchy or unknown provenance (ICOM 2013, 3). In article 2.3 *Provenance and Due Diligence* it is stated that:

‘Every effort must be made before acquisition to ensure that any object or specimen offered for purchase, gift, loan or bequest, or exchange has not been illegally obtained in or exported from its country of origin or any intermediate country in which it might have been owned legally (including the museums own country)’ (ICOM 2013, 3).

From the discourse can be deduced that good practice of due diligence is valued very much, the words ‘every effort must be made’ clearly indicate that it is of the highest importance. That a good acquisition policy is of great importance according to ICOM is also derived from the fact that it is the second point in the ICOM Code of Ethics. The principle for article 2 of the code is stated as:

‘Museums have the duty to acquire, preserve and promote their collections as a contribution to safeguarding the natural, cultural and scientific heritage. Their

¹⁰ <http://icom.museum/the-organisation/icom-in-brief/>

collections are a significant public inheritance [...] Inherent in this public trust is the notion of stewardship that includes rightful ownership, permanence, documentation, accessibility and responsible disposal' (ICOM 2013, 3).

The article mentions all characteristics of illegal trade without mentioning the illegal trade itself. Education of the public is most clearly discussed in article 4 *Museums Provide Opportunities for the Appreciation, Understanding and Management of the Natural and Cultural Heritage* (ICOM 2013, 8). The principle of this article is stated as:

'Museums have an important duty to develop their educational role and attract wider audiences from the community, locality, or group they serve. Interaction with the constituent community and promotion of their heritage is an integral part of the educational role of the museum' (ICOM 2013, 8).

The principle of the text pays much attention to the educational role of museums and the promotion of heritage. However, in the sub articles of article 4 there are no further guidelines given on informing the public on the illicit trade, nor on the subject of heritage, nor on raising awareness. This leads to the conclusion that education on the subject of the illicit trade and looting is not viewed by ICOM to be of such importance that it should be mentioned in a separate article.

In article 4.5 it is stated that: 'Museums *should* avoid displaying or otherwise using material of questionable origin or lacking provenance' (ICOM 2013, 8). The Code of Ethics does give a good reason as to why: 'They should be aware that such displays or usage can be seen to condone and contribute to the illicit trade in cultural property' (ICOM 2013, 8).

In both sentences of article 4.5 is chosen to use the verb *should*. This verb indicates that this article is less strict compared to article 2.3, in which the verb *must* is used. This gives the museums that keep to this code some freedom for their own interpretation of the text. Even though, article 4.5 states that they should avoid displaying such material, the article does not state that they should inform the public about the reason why displaying material without provenance should be avoided.

Therefore, there is still no article in the code on the informing of the public about the illicit trade.

Further notifications on the illicit trade given in the ICOM Code of Ethics inform about the identification of illegally or illicitly acquired objects (5.1), co-operation (6.1), the return of cultural property (6.2), the restitution of cultural property (6.3), and cultural objects from an occupied country (6.4).

In the eighth article two interesting sub articles arise. In article 8.5 *The Illicit market* is stated very clear that: 'Members of the museum should not support the illicit traffic or market in natural or cultural property, directly or indirectly' (ICOM 2013, 12). Also article 8.14 of the code is clearly stated that: 'Members of the museum profession should not participate directly or in-directly in dealing (buying or selling for profit) in the natural or cultural heritage' (ICOM 2013, 13). In these two articles the author has chosen to use the verb *should*. This discourse suggests that also with these articles there is some freedom in interpretation, and that museums have a choice as to what extent they will make an effort to comply with the contents of the code.

Concluding, the text encourages primarily to carry out good due diligence practice, this is, next to the establishment of certain standards for museums, the first item discussed in the Code of Ethics. It is one of the only articles in the text where the verb *must* is used, making it of essential importance. No strict codes are given regarding informing the public on the illicit trade. However, the principle of article 4 shows that ICOM is of opinion that education and promotion of heritage is part of the task of museums.

2.1.2 Situated meanings and cultural models in the ICOM Code of Ethics

For the situated meaning I will look at two examples already discussed above. The first is the title from article 2.3 *Provenance and Due Diligence*. A museum professional would know right away what these concepts mean in this context. For others the terms are explained in the glossary, not in the main text. Now, I would like to look at the situated meaning of a term used in article 4.5, also discussed above, 'the illicit trade in cultural property'. This term is also clear for everyone familiar in the heritage museum field, but anyone who reads the text without that background will not

fully understand this concept. The concept cultural property is not included in the glossary.

A clear cultural model in this text is that of the heritage/museum world. There are many concepts in the Code of Ethics, the two concepts above are just examples, that are related to the heritage and museum field. For people who know nothing of heritage and museums this text will be difficult to fully understand, because not all concepts are clearly explained.

2.1.3 ICOM Code of Ethics: Context, relations and intertextuality

ICOM created the first Ethics of Acquisition in 1970, the same year that the 1970 UNESCO Convention was drafted, in a time when looting of cultural objects became a big issue (Brodie *et al.* 2000, 43). The code was created to give museums guidelines that they can follow when dealing with sensitive issues concerning matters like the illicit trade (Brodie *et al.* 2000, 43; ICOM 2013, IV). This first ethics code was followed by the more complete Code of Professional Ethics in 1986.¹¹ The last revision of the text was made in 2004 (ICOM 2013, II).

The 'power relations' are visible in several different sections of the text. The principle of article 7 states that 'Museums *must* conform fully to international, regional, national and local legislation and treaty obligations' (ICOM 2013, 11). In article 7.1, however, it is stated that museums *should* conform to all national and local laws, making the true article of the code less strict. Furthermore, in article 7.2 it is stated that 'Museums should acknowledge the following international legislation that is taken as a standard for interpreting the ICOM Code of Ethics for Museums' followed by a list with the conventions¹². With this list of international conventions the ICOM Code of Ethics follows many of the established international codes and conventions concerned with fighting the illicit trade in antiquities.

¹¹ <http://icom.museum/the-vision/code-of-ethics/introduction/L/2788/#sommairecontent>

¹² the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict (The Hague Convention), the Convention on the Means of Prohibiting and Preventing, the Illicit Import (UNESCO 1970 Convention), Export and Transfer of Ownership of Cultural Property, the Convention on the International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, the Convention on Biological Diversity, the Convention on the Stolen and Illicitly Exported Cultural Objects (UNIDROIT Convention), the Convention of the Underwater Cultural Heritage and the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage.

The next concept discussed is intertextuality. The text has many similarities with one of the most important texts on measures to fight the illicit trade in cultural objects, the 1970 UNESCO Convention. Both texts use the concept of cultural property, while more recent texts choose to use the concept cultural heritage instead (Brodie 2003, 13-14; ICOM 2013; UNESCO 1970). The 1995 UNIDROIT Convention on Stolen or Illegally Exported Cultural Objects even avoids both terms and uses the term cultural object (UNIDROIT 1995). The decision to use the concept cultural property is a conscious decision to show the connection with the widely known Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict with Regulations for the Execution of the Convention 1954, also known as the Hague Convention, where the term was first used (Brodie 2003, 13). Followed by the use of the term in the 1970 UNESCO Convention (UNESCO 1970).

In the introduction of the code it is made clear that if you join ICOM, as a museum or as an individual member, you are obliged to uphold this Code of Ethics (ICOM 2013, II). Today, there are 30.000 ICOM members in 137 countries (ICOM 2013, 17). This means that the Code of Ethics has influence on a great number of museums and museum employees worldwide.

2.2 Discourse Analysis of the 1970 UNESCO Convention

2.2.1 Textual Analysis of the Convention

The main social action that the discourse of the 1970 UNESCO Convention tries to promote is the protection of the cultural property against illicit import, export and transfer of ownership (UNESCO 1970). In this discourse analysis, however, I will focus on what the discourse of this text says on informing and educating the public on the illicit trade. In the 1970 Convention there are two articles that inform the States Parties about the duty to inform the public on the illicit trade. The first is article 5;

‘To ensure the protection of their cultural property against illicit import, export and transfer of ownership, the States Parties to this Convention undertake, as appropriate for each country, to set up within their territories one or more national services, where such services do not already exist, for the protection of cultural

heritage, with a qualified staff sufficient in number for the effective carrying out of the following functions: [a-e], (f) taking educational measures to stimulate and develop respect for the cultural heritage of all States, and spreading knowledge of the provisions of this Convention, (g) seeing that appropriate publicity is given to the disappearance of cultural property'(UNESCO 1970, 137).

This discourse tells the reader that each state that signs the Convention needs to set up national services that among other things are involved with taking educational measures and making sure publicity is given to the disappearance of cultural objects. These informative measures are the final tasks ascribed to the national services in this article, above them are measures concerned with drafting laws and regulations, establishing a national inventory, promoting the development of scientific and technical institutions, organising supervision of excavations and establishing rules in conformity with the ethical principles of the 1970 UNESCO Convention (UNESCO 1970, 137). This suggests that informing of the public is not of the highest priority in this article in the Convention.

The second article that mentions the informing the public on the illicit trade is article 10b. This article states:

'The States Parties to this Convention undertake: to endeavour by educational means to create and develop in the public mind a realization of the value of cultural property and the threat to the cultural heritage created by theft, clandestine excavations and illicit exports'(UNESCO 1970, 138)

The goal of this article is exactly what I will be looking for in the initiatives by the case-studies in chapter 4. That this statement on informing the public is set so clearly in this text shows that it is of some importance for the drafters of this Convention. However, article 10b starts with the verb *endeavour*, which means to make an effort, a serious attempt. Thus, the State Parties must make a serious attempt to inform the public. This makes the article seem demanding, but it does not create any certainty that countries will do that much more to inform the public.

From the articles discussed above I will look at one concept used in the article that also has to do with informing the public. From article 5 I will look at the concept *educational measures*. In the text is only stated on this concept that the measures are

meant to stimulate and develop respect for the cultural heritage of all States. There is nothing said about the forms in which these educational measures should come, only on what they should educate. This means that the drafters of this Convention are more concerned with the results of the educational measures, creating respect for the cultural heritage of all states, and not with the form in which these measures come.

The concepts in article 10b that I will discuss are that of *educational means* and *cultural property*. Similar to the concept of educational measures, in article 5, there is in article 10 no explanation of the concept educational means. There are no indications or suggestions of what these educational means could be. Only the goals, 'to create and develop in the public mind a realisation of the value of cultural property and the threat to cultural heritage', are mentioned (UNESCO 1970, 138). The concept of *cultural property* is used throughout the 1970 UNESCO Convention, the whole first article of the Convention is used to explain this term. It is described as follows: 'property which, on religious or secular ground is specifically designated by each State as being of importance for archaeology, prehistory, history, literature, art or science' (UNESCO 1970, 136).

The cultural objects are viewed as property, insinuating that the objects are owned by the States. The reason why the concept *cultural property* was used was to make the Convention applicable only to those cases related to objects that were defined by the State to which they belong as being of importance for the archaeology, prehistory, literature, art or science (Bieleman *et al.* 2007, 82). This statement results in the government of a State making all the decisions on what is viewed as cultural property, which results in the opinion of other minority groups not always being considered. This shows a very power related way of discourse.

2.2.2 Situated meanings and cultural models in the 1970 UNESCO Convention

In article 10b is written about 'the value of cultural property'. The first association that comes to mind with the term value is money, the economic value. However, in this context the situated meaning does not imply the economic value, but the symbolic and historical value, how much the cultural property means for the worlds past, heritage and its inhabitants. Only now we deal again with the term cultural property. The term property is always linked to ownership. By the use of the concept cultural property throughout the text it seems that, according to this Convention, cultural objects are

always owned by a State, and therefore other groups will always be excluded. The term cultural property also suggests that these items are owned and can be bought and sold, as is also suggested by Brodie (2003, 13). The term is not always used in international conventions, conventions that were drafted later used different terms instead of cultural property (UNIDROIT 1995; Brodie 2003, 13).

These situated meanings show different cultural models in the discourse. One that is very obvious is that of heritage management. Many terms in the text, for example the protection of cultural heritage, clandestine excavations, and illicit exports, are all connected to heritage management and will create a direct understanding within the minds of professionals in the heritage management field. Another important cultural model that is visible in the text is that of a inter-governmental model, with many of the articles viewing the State as the most important actor. The cultural model is also visible when you look at the term cultural property, that indirectly claims cultural objects to be property of the State.

2.2.3 The Convention: Context, relations and intertextuality

In the years before the drafting of this Convention, the looting of archaeological sites and museums was increasing.¹³ With an increasing rate private collectors and official institutions were offered objects from which the context was unknown. To change this course of events the *1970 UNESCO Convention* was drafted.

This Convention was drafted by UNESCO and adopted at the General Conference meeting of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation in Paris from 12 October to 14 November 1970 (UNESCO 1970, 135). The Convention is open for all States to ratify. At this time 125 countries have ratified the Convention, the Netherlands was in 2009 the 118th country to ratify the Convention.¹⁴ All these 125 States that have ratified the Convention implemented the 1970 UNESCO Convention into their national laws.

¹³ <http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/illicit-traffic-of-cultural-property/1970-convention/>

¹⁴ <http://www.unesco.org/eri/la/convention.asp?KO=13039&language=E>

The 1970 UNESCO Convention shows strong links with the Hague Convention. The 1970 UNESCO Convention adopted the concept cultural property from this Convention (Brodie 2003, 13-14).

2.3 Validity and conclusion of the discourse analysis

To analyse the discourse on informing the public on the illicit trade in antiquities I had to invent my own type of discourse analysis in which I used concepts from different discourse analyses. Because as Gee put it: 'There are many different approaches to discourse, none of them, including this one, uniquely "right". Different approaches often fit different issues and questions better or worse than others' (Gee 1991, 5).

It was the first time I have conducted a discourse analysis, therefore, it may not have all the linguistic details that other discourse analyses have. The reason why, despite my lack of experience, I did choose to conduct a discourse analysis was because I wanted to show and try to explain what in the ICOM Code of Ethics and the 1970 UNESCO Convention is stated on informing the public on the illicit trade.

Both texts do have specific articles on informing the public on the illicit trade. In The ICOM Code of Ethics it is stated that museums are inherited with the notion of stewardship including the rightful ownership, permanence, documentation, accessibility and responsible disposal. In the principle of article 8 is also stated that the part of the museums educational role is to promote the heritage of the community. In the 1970 UNESCO Convention the subject of informing the public is mentioned in articles 5(f-g) and 10. In the articles is stated that educational measures should be taken to develop respect for the cultural heritage of all States, to make the public realise the value of cultural property and to make them aware of the current threats to the cultural heritage.

However, these articles are not very strict and can be interpreted with a certain level of freedom. There is nowhere stated that museums or governments *must* inform only that they *should* or *could* inform the public, leaving it up to the state and the museum to partially decide how much they are willing to invest.

Chapter 3: A Gap Analysis

In this chapter I want to look at the opinions of the professionals on informing the public being the task of museums and if other organisations should also contribute. I also want to study if the professionals view the current legislation and ICOM code sufficient to stimulate the museums and institutions to inform the public. To study this I have conducted a 'gap analysis'. A gap analysis is a term often used in marketing, it entails that you analyse the difference between the demands and compare that with the current situation (Doyle 2011). I did not find any previous studies on heritage that make use of a gap analysis. However, I think a gap analysis is very applicable in this situation. Because the analysis offers an easy way in which the opinions of the professional can be compared with each other and with the current situation.

For this gap analysis, I conducted interviews with different professionals in the heritage field. I interviewed Janrense Boonstra chairman of ICOM in the Netherlands, Marja van Heese, senior inspector of the Dutch Cultural Heritage Inspectorate¹⁵, Pieter ter Keurs, head of collections at the Rijksmuseum van Oudheden and Steph Scholten, director of heritage collections at the University of Amsterdam of which the Allard Pierson Museum forms a part. Furthermore I was able to ask Mieke Zilverberg, an art dealer in antiquities and coins, a couple of questions via email.

To strengthen the analysis I also looked at the opinions of heritage professionals in literature. The gap analysis consists of 2 parts. In the first part the opinions of the professionals on issues related to informing the public are described. The second part entails a description of the current status on these objectives.

3. 1 The opinions of the heritage professionals

3.1.1 Opinions on who's task it is to inform the public

Marja van Heese agreed that it is part of the task of museums to take care of their collection, leaving no uncertainties regarding the provenance of objects in the collection, and to convey that message to the public (Interview Marja van Heese, 18-11-2013). She does state that there are other institutions that could contribute more to informing the

¹⁵ De Erfgoedinspectie

public on the illicit trade. Examples given by van Heese were the popular Dutch antiquities television show *Tussen Kunst & Kitsch*,¹⁶ the Dutch governmental bodies and the cultural heritage institutions. Mieke Zilverberg, also an expert on *Tussen Kunst & Kitsch*, stated that discussing the illicit trade does not fit in the formula of the program to discuss the illicit trade.¹⁷ Only on occasion when the object discussed lends itself for it the subject of the illicit trade could be discussed.

Steph Scholten (Interview, 15-01-2014) mentioned, next to the examples given above, the large art fairs in the Netherlands; the European Fine Art Fair (TEFAF) in Maastricht and the Pictura Antiquairs Nationaal (PAN) in Amsterdam, as examples of institutions that could do more in the field of raising awareness. He suggested that the art fairs could make an effort by letting only the objects with a solid provenance be displayed (Interview Steph Scholten, 15-01-2014).

Pieter ter Keurs is of opinion that there could be a more constant flow of information about the illicit trade to the public. He believes that the press and especially the new media could definitely help to achieve this (Interview Pieter ter Keurs, 25-02-2014). By paying attention to cases that are harrowing but also by highlighting cases in which people do succeed to, for example, rebuild a museum. Van Heese shares the view that the public restitution of items with a lot of media attention would help in the raising of awareness (Interview Marja van Heese, 18-11-2013). In Article 5(g) the 1970 UNESCO Convention is also stated that publicity should be given to cultural objects that disappear.

3.1.2 The opinions of the professionals on raising awareness

One of the topics discussed in the interviews was the importance of raising awareness among the public. What is interesting is that according to Van Heese there is in the Netherlands not enough awareness of the importance of cultural heritage and cultural objects for our history and identity. She states that better education on different levels of society would be a good first step to take in creating awareness among the public (Interview Marja van Heese, 18-11-2013).

¹⁶ The Dutch equivalent of the BBC's Antiques Road Show.

¹⁷ Correspondance with Mieke Zilverberg via info@miekezilverberg.com

Pieter ter Keurs noted the same problem, saying that 'it is not only a greater awareness of the illicit trade that is of importance but it is more awareness of the cultural heritage as a whole, in the broadest sense of the word' (Translated by the author from interview Pieter ter Keurs, 25-02-2014). He stated that it is of importance that people realise that cultural heritage is important. He noted that currently not enough attention is being paid to the illicit trade and people are not enough confronted with it (Interview Pieter ter Keurs, 25-02-2014). Janrense Boonstra noted that the British and American museums do a lot more compared to Dutch museums, in education and the passing on of knowledge (Interview Janrense Boonstra, 18-03-2014).

3.1.3 Opinions on informing being the task of museums

In chapter four the different initiatives that the case-study museums have organised to inform the public on the illicit trade are discussed. Below I made a synopsis of the experts opinions on initiatives that museums could explore more.

On the subject of museums van Heese was of opinion that they have a lot of different tasks and in general no large financial resources. That being said, she does argue that provenance research should be mentioned more often to the public, that there should be investigations into the collections of the museums and that museums should be more strict in their due diligence when it comes to loans (Interview Marja van Heese, 18-11-2013). Boonstra noted on the investigations that no museum collection would remain intact and it would result in a never-ending story (Interview Janrense Boonstra, 18-03-2014).

Agryropoulos *et al.* argued that some museums might be hesitant when it comes to dealing with topics concerning the illicit trade because it could lead to controversy about other items in their museum (Agryropoulos *et al.* 2014, 6). Furthermore, they suggest that the subject of the illicit trade and objects without a context could be mentioned more in exhibitions on fakes and forgeries, considering the larger number of exhibitions on this subject (Agryropoulos *et al.* 2014, 2).

Ter Keurs noted too that museums should pay more attention to provenance issues (Interview Pieter ter Keurs, 25-02-2014). Scholten is also of opinion that it is part of the task of museums to give an account of the provenance of the objects to the public. Scholten also believes that the subject of the illicit trade could become part of the

permanent exhibition of the Allard Pierson Museum (Interview Steph Scholten, 15-01-2014). Boonstra mentioned that museums could inform the public more about the history and origin of their collection. According to Boonstra people are more and more interested in the story behind the object, he sees it as a task of museums to tell that story and believes that the telling of the story will make the objects more accessible (Interview Janrense Boonstra, 18-03-2014).

Ter Keurs noted that exhibitions do help to inform the public, but they do not reach many people. He also stated that museums should, with every exhibition, consciously search for ways in which attention is paid to heritage. Meaning not only discussing the illicit trade, but also telling the people about all the heritage that is at risk, the existence of UNESCO sites, and the importance of safeguarding and preserving that heritage (Interview Pieter ter Keurs 25-02-2014).

3.1.4 The sufficiency of the laws concerning informing the public

With fighting the illicit trade many international laws are concerned, but are there also rules regarding the informing the public on the trade? Scholten considers the laws to be strict enough, stating: 'Of course it is the task of museums to inform the public about different matters, nowhere is stated how they should do that exactly' (Translated by the author from Interview Steph Scholten, 15-01-2014). Boonstra also thinks the laws concerning the illicit trade are sufficient. He is of opinion that the fulfilment of the law is impossible in the Netherlands because there are not enough people to deal with these issues (Interview Janrense Boonstra, 18-03-2014).

Ter Keurs, on the other hand, does not think that the international laws and Dutch laws concerning the trade are adequate (Interview Pieter ter Keurs, 25-02-2014). Giving the art fairs as example he stated that there are still a lot of holes in the legal framework that could be improved. At these art fairs many objects without a solid provenance are displayed, most of these are from international art dealers. These objects without a provenance are allowed to pass the borders each time they travel to an international art fair. Ter Keurs does think that the intention of the ICOM code is very good. However, the code is an intention and not a law. There are no measures that can be taken when a museum does not obey the code.

3.1.5 The opinions on informing the public on an international level

Many large institutional museums do a great deal of work on informing the public about the illicit trade in other countries, mostly in source countries. But is it the best way to fight the trade? Steph Scholten believes that it is definitely important to discourage the looters on site. Stating that most of the people have no idea on an abstract level of what they are doing, they are often only thinking of making some money. He therefore sees economic development as the best way to fight the illicit trade (Interview Steph Scholten, 15-01-2014).

Janrense Boonstra made a point on the subject of international initiatives, he suggested that they should be part of the task of the large institutional museums. Because, as Boonstra pointed out, the smaller museums, for example the Allard Pierson Museum, simply do not have the means nor the money to set up large international initiatives (Interview Janrense Boonstra, 18-03-2014). Ter Keurs proposed the same idea, he additionally argued that raising international awareness for the illicit trade is not only the task of museums, but international organisations such as UNESCO and Blue Shield should also contribute (Interview Pieter ter Keurs, 25-02-2014).

Van Heese partially puts the problem of looting in the source countries, because they are not able to protect their cultural objects (Interview Marja van Heese, 18-11-2013). Different scholars noted that part of the problem are also the corrupt law officers and government officials in the source countries, who are profiting from the trade (Interview Janrese Boonstra, 18-03-2014; Skeates 2000, 53; Van Beurden 2010, 19). Van Heese stated that raising awareness for the trade and the heritage is also needed in the source countries, next to the help that they need to improve the economic situation. Because the illicit trade is a complex problem with many actors involved (Interview Marja van Heese, 18-11-2013).

3.1.6 The illicit trade in the Netherlands

The illicit trade in antiquities does not only comprise objects that were excavated in other parts of the world. Also in the Netherlands archaeological objects are excavated without permission (Erfgoedinspectie 2012, 26). Scholten made a point by stating that there are many Dutch metal-detector users that do in the Netherlands exactly the same as what we blame the looters in Africa for (Interview Steph Scholten, 15-01-2014). Ter

Keurs holds the view that we, the professionals in the heritage field, also need the knowledge of the metal-detector users, as long as the items they discover are legally obtained and reported to the proper authorities. But he agreed that informing the public about their duty to report their finds could be better (Interview Pieter ter Keurs, 25-02-2014).

Van Heese shares a similar view, saying that more attention should be given to the national databases Archis and NUMIS where individuals can register their finds (Interview Marja van Heese, 18-11-2013). Archis and NUMIS are archaeological databases in which all the archaeological finds are registered.¹⁸ Online it is possible for the public to register archaeological finds in the database. She stated that many people do not know of these databases or simply do not want to register their finds, resulting in the loss of knowledge with respect to the object and its history (Interview Marja van Heese, 18-11-2014).

3.1.7 Opinions on the effect of informing the public on the illicit trade

This thesis is written from the perspective that museums should do more on informing the public. That, however, will according to experts not have the desired effect in all different layers of the public. Steph Scholten does not know if better informing the public will lead to a reduction in the trade. More attention will drive more people to the illegal circuit and the 'hare core' of the trade will most likely not be affected by this (Interview Steph Scholten, 15-01-2014). Pieter ter Keurs is also of the opinion that raising awareness for the trade creates a greater gap between the dealers and collectors and the museums. He does not think that more attention will stop collectors from purchasing cultural objects (Interview Pieter ter Keurs, 25-02-2014).

Ter Keurs does believe that more attention helps when you look at tourists, but also acknowledges that these are not the people that spend large sums of money. Boonstra is of the opinion that making the public more aware would be good, because it would make the public ask more questions when they are looking at archaeological objects. He stated that paying more attention to the trade could help convince the general public and the private collectors of the possible illegality of an object when the provenance is not conclusive (Interview Janrense Boonstra, 18-03-2014). Mieke

¹⁸ <http://archeologiein nederland.nl/bronnen-en-kaarten/archis>; <http://numis.geldmuseum.nl/>

Zilverberg states that the private collectors, who take their collection seriously, already ask critical questions.¹⁹ These private collectors buy their objects at bona fide art dealers, who have to carry out due diligence research. These bona fide art dealers are organised in the IADAA, International Organisation of Ancient Art.²⁰

Skeates does consider that changing the public opinion and an increase in the public involvement and concern could provide an important long term alternative in fighting the illicit trade (Skeates 2000, 54). Renfrew argues that the concerned groups must work towards making the public condemn the displaying of artefacts that are looted or have no provenance (Renfrew 1995, XX).

Van Heese commented that it is difficult to reach the entire art trade because the trade is only partially organised (Interview Marja van Heese, 18-11-2013; Bieleman *et al.* 2007, 29). Furthermore, she is of opinion that raising awareness for the trade will only help partially, because the trade is money related and there will always be people wanting to profit from that. Another motive given by van Heese for collectors to continue acquiring unprovenanced objects is that some of those people are obsessed with adding exclusive objects to their collection. Steph Scholten presumes that private collectors and dealers, the people who can afford to pay large sums of money, already know of the issues concerning objects without a provenance (Interview Steph Scholten, 15-01-2014).

According to Scholten there are no private collectors in the Netherlands that buy objects on a larger scale. Van Beurden's opinion on the subject is that it is premature to say that there is little art crime in the Netherlands, because we do not know (Van Beurden 2010, 20). According to Van Beurden auction houses, dealers, rich private individuals and stock-market listed companies are the important active players on the art market (Van Beurden 2010, 19). Scholten does not believe that, even though they sometimes buy illegal archaeological objects, tourists are the big issue in fighting the trade (Interview Steph Scholten, 15-01-2014). Scholten and Boonstra both expressed the concern that they do not know if the large effort to inform the public is worth it to change the attitude of a small group (Interview Steph Scholten, 15-01-2014; Janrense Boonstra, 18-03-2014).

¹⁹ Correspondance with Mieke Zilverberg via info@miekezilverberg.com

²⁰ <http://iadaa.org/en/chairman-s-address>

It is noteworthy that Brodie, Doole and Watson also list informing the public as the ninth and last point in their list of guidelines for museums (Brodie *et al.* 2000, 7). Despite the fact that Manus Brinkman, head of ICOM in 2000, viewed the lack of public awareness for the illegal trade a key issue and Brodie *et al.* are also of the opinion that there is a very practical need to educate the public (Manus Brinkman 1998 in Brodie *et al.* 2000, 55)

Also in the recommendations made by the European Union *Study on Preventing and Fighting Illicit Trafficking in Cultural Goods in the European Union* the informing the public was viewed as a priority objective, however, it was the final 33rd point to be discussed (European Union 2011, 219; 232). The targeted objective was raising public awareness for the risks involved in trafficking in cultural goods. The recommendation with this objective was to initiate a public information and awareness raising campaign (European Union 2011, 232).

3.1.8 Suggestions to fight the trade

Marja van Heese expressed the belief that with cooperation, between museums of the the country of origin and the country from which the object should be returned, also a lot can be achieved instead of by being critical towards the country that needs to return the object (Interview Marja van Heese, 18-11-2013). She noted the case of the cooperation between the large museums in the US that needed to return objects to Italy.²¹

Van Heese suggested that it would be helpful to get more insight into the motives of the people who are interested in buying these cultural objects. As well as more insight is required on the reasons why the illicit trade does not live more among the general public and even why among archaeologists it is not an important matter of interest (Interview Marja van Heese, 18-11-2013). Another initiative in fighting this illegal trade given by Steph Scholten is to introduce in a controlling manner cultural objects on the legal market (Interview Steph Scholten, 15-01-2014). This proposition is also given by Merryman (1995).

John Carman argues for a different method called 'Common Property' to protect the cultural heritage (Carman 2005, 81). The method is based on the principle that when

²¹ http://www.getty.edu/news/press/center/statement06_getty_italy_meeting111706.html

you are all responsible, because you are all stakeholders of the property, there is no need for one institution or state to hold exclusive ownership rights and control (Carman 2005). All stakeholders can have access to the property and together they are also responsible for the preservation of that property (Carman 2005). In the ICOM book *Sense and Sensitivity*, Scholten mentions that if heritage was more generously shared there would be less need for exclusive ownership (Scholten 2010, 15). Kersel also argued for more 'Community Archaeology' in which all groups are included in the process of preserving the heritage, even the (potential) looters (Kersel 2011, 526; 534).

Another strategy, suggested by Skeates, is that archaeologists should try to diminish the gap between themselves and the locals, by educating and collaborating with the locals that could be potential looters (Skeates 2000, 55). One last initiative I need to mention here is the Witness the Past project (WTP).²² The Witness the Past project was organised by the European Union Commission of Education and Culture and the Technological Institute of Athens (TEI of Athens), and created by ANEMON productions. The WTP educates through a website and a series of short videos on the importance of context to archaeological objects to the public in source countries, especially focusing on the children (Agryropoulos *et al.* 2014, 2). I believe that this is an initiative that could also be very well used in market countries, to inform the public about the illicit trade and the importance of context for cultural objects.

3.2 The current situation of issues discussed

In the previous section an account was given of the opinions of experts on issues concerning the informing the public on the illicit trade. In the sections to follow I want to give a short synopsis on the most important notions made and provide an overview on the current status of these issues.

3.2.1 Current status of informing the public by different organisations

The examples mentioned by the heritage professionals that could inform the public are the museums, the Dutch governmental bodies, the heritage institutions, the art fairs and television programmes. The Dutch governmental bodies and the heritage institutions

²² <http://www.witnessthepast.gr/>

already contribute to informing the public.²³ The contribution of the museums is described more elaborately in chapter four. The art fairs (TEFAF, PAN Amsterdam) and television shows such as *Tussen Kunst & Kitsch* could do more in the field of informing the public.

The TEFAF was named by the professionals as one of the organisations that should do more in the field of informing the public on the illicit trade. The art fair does not have the best reputation concerning stolen cultural objects. In 2002 a dealer at the fair confided to Van Beurden that the Bactrian object offered for 11.500 euro was smuggled out of Afghanistan (Van Beurden 2010, 20).

Another case related to the TEFAF art fair is from 1995, when in the port of Rotterdam a container, with goods meant for a Dutch art dealer was checked by customs (Van Beurden 2010, 18). The container turned out to contain cultural objects from Asia (Van Beurden 2010, 18). The art dealer, who was a regular exhibitor on the TEFAF, claimed to have no idea that the import of these objects was forbidden (Van Beurden 2010, 18).

The custom officers did not believe that the art dealer was telling the truth, but it turned out to be very difficult to prove this (Van Beurden 2010, 18). The Dutch authorities tried to get into contact with authorities in Cambodia and Thailand (Van Beurden 2010, 19). This was difficult because in both countries there are some government employees who themselves profit from the illicit trade, making it difficult to figure out which government employees should be approached (Van Beurden 2010, 19). In the end the objects were returned to Asia (Van Beurden 2010, 19). The art dealer was absent from the TEFAF for a number of years due to all the commotion. There is, however, nothing said about further legal measures against the art dealer (Van Beurden 2010, 19).

According to Mieke Zilverberg the provenance of objects is already been checked on both art fairs. The art dealer, who has stands on both fairs, stated that even though the provenance is checked it remains the responsibility of the art dealers. When I tried to check the provenance policy of both fairs, I was not able to discover anything on the PAN Amsterdam website.

²³ Interview Marja van Heese, www.erfgoedinspectie.nl, <http://www.cultureelerfgoed.nl/erfgoed/archeologie>

Of the TEFAF I only discovered the provisional vetting guidelines for 2012. In these provisional guidelines the following is mentioned on the provenance: 'As laws regarding provenance continuously become more stringent, we would urge you to mention any appropriate provenance of your objects on your labels' (TEFAF 2012). If this still is the only 'guideline' on the provenance, I would recommend that both the TEFAF and the PAN Amsterdam create better guidelines for the due diligence check and mentioning the provenance of the objects displayed on the fairs.

Tussen Kunst & Kitsch does have a page on their website on the duty to report and the law considering import of objects, but unfortunately according to the experts they do not pay attention to the illicit trade in the program itself.²⁴

3.2.2 The level of public awareness for heritage

The experts expressed their concern on the low development of awareness and appreciation of heritage itself. They view more education on heritage as vital. According to a measurement by Eurostat 21% of the Dutch population visited an archaeological presentation.²⁵ An archaeological presentation can be an excavation, an exhibition, a museum, a reconstruction, an archaeological reconstruction park or an archaeological monument. This percentage is much higher in the Netherlands than it is in most other EU15-countries²⁶. Monumental heritage buildings are annually visited by half of the Dutch population, this number is also higher than in other EU15-countries.²⁷ This means that the other half of the total population of the Netherlands never visits a heritage monument.

A study conducted by Huysmans and de Haan in 2007 showed that the interest in heritage is present, but could be increased (Huysmans and de Haan 2007, 253). The last 10 years there has been more cooperation between heritage institutions and schools. This resulted in a great development in heritage education in the secondary

²⁴

http://avro.nl/tussenkunstenkitsch/over/bodemvondsten_en_invoer_uit_het_buitenland.aspx?r=1

²⁵ <http://erfgoedbalans.cultureelerfgoed.nl/erfgoed%2C-publiek-en-educatie/archeologie>

²⁶ The member countries of the European Union in 1995: Austria, Belgium, Denmark, Finland, France Germany, Greece, Italy, Ireland, Luxemburg, the Netherlands, Portugal, Spain, Sweden and the United Kingdom. Consulted on <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/methoden/begrippen/default.htm?ConceptID=2980>

²⁷ <http://erfgoedbalans.cultureelerfgoed.nl/erfgoed%2C-publiek-en-educatie/cultuurlandschap-en-gebouwd-erfgoed>

schools.²⁸ The last years there has been a strong improvement in the heritage education. However, it seems that there is still much to gain if we look at attracting a wider audience and heritage education in primary schools.

3.2.3 Informing initiatives organised by the Museums

The subject of art crime is usually presented in museums in the form of an exhibition on fakes and forgeries (Agryropoulos *et al.* 2014, 2). The subject of the illicit trade in real archaeological objects is not addressed (Agryropoulos *et al.* 2014, 2). There have been some initiatives concerning the illicit trade. I will summarise what six selected case-study museums have done in recent years to raise awareness in chapter 4.

Various suggestions were made by the professionals on initiatives that museums could apply to raise more awareness among the public. These were an exhibition on the subject, more extensive mentioning of the provenance of objects, strict due diligence policies including for loans, a investigation in the collection history and paying attention to the importance of heritage with every exhibition.

3.2.4 The sufficiency of the current legislation

The professionals hold various opinions concerning the strictness and adequacy of the law. The Dutch Cultural Heritage Inspectorate supervises the abidance of the Monumentenwet of 1988, but they do not have any enforcing or investigative power (Erfgoedinspectie 2012, 14). The criminal enforcement is the task of the Public Prosecutor²⁹ and the investigative power lies with the police (Erfgoedinspectie 2012, 14). From a consultation held by the Dutch Cultural Heritage Inspectorate with the organisations involved with archaeology, it was shown that they are satisfied with the legal system, but that the enforcement of the law can be improved (Erfgoedinspectie 2012, 17). Also the cooperation and transfer between the institutions themselves could be better organised (Erfgoedinspectie 2012, 14).

According to the new evaluation of the 1970 UNESCO Convention the majority of the countries that have ratified the Convention established 'some kind of awareness raising activities' (UNESCO 2014, 48). Of the 53% of the States that responded to a survey held by UNESCO, 76% has organised awareness raising campaigns somewhere in

²⁸ <http://erfgoedbalans.cultureelerfgoed.nl/erfgoed%2C-publiek-en-educatie/erfgoededucatie>

²⁹ Het Openbaar Ministerie

the last five years (UNESCO 2014, 3; 48). This means that of all Signatory States 40.3%, 50 countries, stated in the survey to have undertaken a campaign.

3.2.5 The current status of informing the public on an (inter)national level

There are many examples of education programmes in source countries that educate the visitors on the illicit trade (Brodie *et al.* 2000, 56). The large institutional museums abroad also have extensive internationally oriented programmes, this is shown in the counting in chapter four. All experts seem to share the opinion that education in source countries is of major importance if we want to stop the illicit trade that originates from local individuals or criminal organisations. Some professionals also noted that economical aid and prosperity might help in the fight against looting. They also suggested that international organisations such as UNESCO and Blue Shield could contribute to raising international awareness, something both organisations are already involved in.³⁰

UNESCO has made several short films and published an anthology of the return and restitution of cultural objects (UNESCO 2013, 12). Next to informing the public, UNESCO also informs museums, the art market, the police, customs, public authorities, experts, researchers and students (UNESCO 2013, 12-14). Blue Shield tries to inform the public by collecting and sharing information on cultural property that is at risk and by raising awareness for the damaged cultural heritage.³¹

3.2.6 Informing the Dutch metal-detector users: the current situation

The most important notion given by the experts on raising awareness for the illicit trade in the Netherlands, is that more could be undertaken to make metal-detector users and amateur archaeologists aware that they need to register their finds. Annually in the Netherlands there are between the 5.000 and 10.000 cases the knowingly not reporting of finds or excavating without a license (Erfgoedinspectie 2012, 4).

The problem is that not everyone is aware that what they do is illegal, the information on the legislation and regulations is limited (Erfgoedinspectie 2012, 4). The results of the study that the Dutch Cultural Heritage Inspectorate conducted also indicated that a better organisation of the reporting duty is necessary (Erfgoedinspectie

³⁰ <http://en.unesco.org/themes/heritage-risk>; <http://www.blueshield.nl/nl/about-us>

³¹ <http://www.ancbs.org/cms/en/about-us/reference-materials>

2012, 18). If nowadays finds are shown to museum professionals, they tell the finders that they should register their finds (Interview Pieter ter Keurs). Dutch Archaeological finds are sometimes also offered on-line, this is mostly done by metal-detector users who want to show their collection (van Ham *et al.* 2011, 26-27).

3.2.7 The different opinions on the effects of informing the public

Improvement has already been made in informing the public since 2000, when there were no examples of educating the general public on the illicit trade (Brodie *et al.* 2000, 56). Among the professionals there were various opinions on the issue if the raising of awareness and educating of the public will have a positive effect on the fight against the illicit trade or if it just would enlarge the gap between heritage professionals and private collectors.

According to Mieke Zilverberg private collectors, who take their collection seriously are already asking these critical questions.³² These private collectors buy their objects at bona fide art dealers, who are organised in the IADAA. Part of the rules of the IADAA are placed online, among which the Code of Ethics. In articles from this Code of Ethics is stated that IADAA members 'undertake not to purchase or sell objects until they have established to the best of their ability that such objects were not stolen from excavations, architectural monuments, public institutions or private property'.³³

These guidelines could also become stricter by formulating that IADAA members only purchase or sell items of which they can guarantee to the best of their ability that the objects were not illegally exported, imported or transferred from the country of origin, upholding the 1970 UNESCO Convention, and not stolen from excavations, architectural monuments, public institutions or private property. Strict guidelines for members of IADAA could help less well-informed private collectors to become aware of the importance of the provenance of objects. This could result in less well-informed private collectors asking critical questions, leading ideally to market were illicitly acquired objects are no longer bought.

The professionals also expressed the concern that it would take a lot of effort to reach small groups that may acquire unprovenanced cultural objects. It appears that the

³² Personal Correspondance with Mieke Zilverberg via info@miekezilverberg.com

³³ <http://www.iadaa.org/en/about-us>

number of private collectors, as well as the number of dealers, in cultural objects in the Netherlands remains low (Bieleman *et al.* 2007, 25; 71). But according to others we still have no idea of the real size of the illicit trade in the Netherlands (Van Beurden 2010, 20).

3.3 Conclusions from the gap analysis

3.3.1 How to view the results of the gap analysis

The first part of the gap analysis consists of a summary of the different opinions of the heritage professionals. These opinions are concerned with the current status on issues related to informing the public and suggestions were given on points that need improving. The second and final part of the gap analysis gives an overview of the current status on the matters discussed in the first part.

The 'gap' is the difference, which is the result of the preferred situation outlined by the professionals and the current status of these matters. How greater the difference, how greater the gap. And how greater the gap the more should be improved in this domain.

3.3.2 Results of the gap analysis

There is a general agreement among the professionals in the heritage field that museums, but also other institutions like the governmental bodies, the Dutch Cultural Heritage Inspectorate, television shows such as *Tussen Kunst en Kitsch* and art fairs like the PAN Amsterdam and the TEFAF Maastricht, should help inform the public on the illicit trade. Especially, the television shows and the art fairs could improve the informing of the public, because these institutions have at the moment fairly no informing initiatives.

The raising of awareness, not only for the illicit trade but for heritage in general, is of essential importance according to the professionals. A study conducted by Huysmans and de Haan in 2007 showed that the interest in heritage is present, but could be increased (Huysmans and de Haan 2007, 253). In the last 10 years the educating of the public has already become much better organised. However, much can still be improved, especially the number of initiatives to inform the general public and the lower schools remains low. It is positive that the percentage of interested public in

heritage and archaeology in the Netherlands seems bigger than the percentage of interested inhabitants in other European countries.

The gap analysis considering the initiatives in museums showed that there were some initiatives mentioned by the professionals that museums could explore more. These initiatives are: an exhibition on the subject, more extensive mentioning of the provenance of objects, strict due diligence policies including for loans, an investigation in the collection history and paying attention to the importance of heritage with every exhibition.

According to the heritage professionals the current legislation does not stimulate museums or other institutions to invest more in informing the public. According to an evaluation by UNESCO the majority of the State Parties established 'some kind of awareness raising activities' (UNESCO 2014, 48). There is also the agreement among the professionals that there should be more and better cooperation between the different legal bodies, this was also the conclusion of a study conducted in 2012 by the Dutch Cultural Heritage Inspectorate.

All professionals agreed that education in source countries is necessary in trying to fight the illicit trade. International help is viewed to be the task of the large institutional museums and institutions, such as UNESCO and Blue Shield. All these institutions already contribute to informing the public.

According to the experts also an important part that can be improved in the Netherlands is the amount of attention paid to informing metal-detector users and amateur archaeologists about their duty to report finds. Currently every year between the 5.000 and 10.000 finds are not reported, this number needs to go down (Erfgoedinspectie 2012, 4).

The gap analysis shows that improvement has already been made in informing the public, but there is still much to gain in this field. Furthermore, some professionals are of the opinion that informing the public will help in fighting illicit trade, while others believe that informing will only result in the trade becoming more secretive.

Overall you can say that there are still considerable gaps between the opinion of the professionals and the current situation. The informing of the public on an international level is the issue that shows the smallest gap. There is much being done by all mentioned institutions to inform the international public. Larger gaps are there on

the matters concerning informing the public by other institutions such as the art fairs and television shows, the cooperation by different legal bodies and the reporting of finds by the public.

The appreciation of heritage was viewed by the professionals as an important aspect that needed improving. The study by Huysmans and de Haan supported this but also showed that in comparison to other countries the level of awareness in the Netherlands is relatively high. Emphasising once more: The museums could also still do more to inform the public according to the professionals. Initiatives suggested by the professionals were an exhibition on the illicit trade, the more extensive mentioning of the provenance of objects, strict due diligence policies including for loans, an investigation in the collection history and paying attention to the importance of heritage with every exhibition. In the next chapter we will see how much six case-study museums already organise.

Chapter 4: Initiatives in Case-Study Museums

In this chapter I will give an overview of how much a small selected group of six case-study museums have done in the field of educating the public on the illicit trade in antiquities. I aim to do this by giving a counting of all initiatives concerned with informing the public on the illicit trade. The counted initiatives will be elaborately described, making clear what precise initiatives I have taken up in the counting.

The case-study museums studied in this chapter are the Allard Pierson Museum, The British Museum, the J. Paul Getty Museum, the Metropolitan Museum of Art, the Rijksmuseum van Oudheden and the University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology. I chose the two Dutch museums because they have the two greatest diverse archaeological collections in the Netherlands and I chose the four international museums as case-studies because they all have been in the news in relation to the illicit trade, see chapter 1.

4.1 Exhibitions and other extensive initiatives

In this section I counted the number of exhibitions hosted by the museums that dealt with the illicit trade in archaeological objects or with the preservation of heritage. Furthermore, I have counted other extensive initiatives in the museums that contributed to making their visitors aware of world heritage and/or the illicit trade. I chose to count the exhibitions separately because they are an essential part of every museum.³⁴ The periods that I chose to analyse were the periods from which an annual report was online available, therefore the period that was analysed differs between the museums. The results of this counting are given table 1.

4.1.1 The Allard Pierson Museum

For the inventory counting of the initiatives by the Allard Pierson Museum I studied the annual reports from 2000 until 2012 (Allard Pierson 2004; 2005; 2010; 2011; 2012). In this period the museum did not host an exhibition with the illegal trade in antiquities as a main subject.

³⁴ <http://icom.museum/the-vision/museum-definition/>

	Number of exhibitions with the main theme being the illicit trade	Number of exhibitions that pay some attention to the illicit trade	Exhibitions that pay attention to preservation of world cultural heritage	Other initiatives informing the visitors on the illegal trade and/or cultural heritage
Museum A		1		1
Museum B		1	1	
Museum C				
Museum D		2		
Museum E				1
Museum F	2	2		

Table 2: Overview of the exhibitions hosted by the case-study museums on the illicit trade or heritage management issues. Museum A: Allard Pierson Museum; Museum B: The British Museum; Museum C: The J. Paul Getty Museum; Museum D: The Metropolitan Museum of Art; Museum E: The Rijksmuseum van Oudheden; Museum F: The University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology.

The museum did pay attention to the general principle of heritage with the *Erfgoedlab*, which translates to *Heritage Lab*. This project started in 2009 (Allard Pierson 2012). The *Erfgoedlab* is a present-day inspiring platform for the search in renewal of heritage presentations.

Every year, four to five short presentations on this subject are made by a group of cooperating students, researchers and external heritage professionals. In 2015 the museum will start with a new initiative called the *ArcheoHotSpots*.³⁵ The *ArcheoHotSpots* initiative is created to let the public come into direct contact with archaeological material. Interaction between archaeologists and the public is stimulated, as the public will have the opportunity to ask questions directly to them.

The exhibition *Malta, Tempels en Tombes (Malta, Temples and Tombs)* showed indirectly the lack of information of objects, that is the result of the looting and illicit trade. The exhibition dared the visitor to determine the objects, with only the location of the find spot of the object as extra information.³⁶ This makes the visitor realise how valuable and informative the find spot of archaeological objects is.

4.1.2 The British Museum

For the counting of the initiatives of the British Museum I studied the annual museum reviews and the annual reports and accounts of the museum in the period between 2000 and 2013 (British Museum 2000; 2001; 2001a; 2002; 2002a; 2003; 2003a; 2004;

³⁵ <http://www.allardpiersonmuseum.nl/te-zien-te-doen/archeolab/archeohotspot.html>

³⁶ <http://uba.uva.nl/actueel/agenda/content/tentoonstellingen/2004/10/malta-temples-en-tombes-5200-750-v-chr.html>

2004a; 2005; 2005a; 2006; 2006a; 2007; 2007a; 2008; 2008a; 2009; 2009a; 2010; 2010a; 2011; 2011a; 2012; 2012a; 2013; 2013a).

The Past From Above was an exhibition that combined pictures of 100 spectacular archaeological locations all over the world with objects from the museum's own collection.³⁷ The website article on the exhibition explained that the exhibition was also meant to remind us of the fragile state of many of these sites and that action is needed to preserve our 'common cultural heritage'.

A small connection to the illegal trade was made with the exhibition *Afghanistan: Crossroads of the Ancient World*. A Buddha on display in the exhibition was purchased on behalf of the British museum to return the looted object back to Afghanistan.³⁸ The exhibition also included the Begram Ivories that were restored by the British Museum, they were returned to Afghanistan as well.³⁹

4.1.3 The J. Paul Getty Museum

To give a counting of the initiatives and exhibitions in the J. Paul Getty Museum, I studied the annual reports from the years 2008 until 2013 (J. Paul Getty Trust 2008; 2009; 2010; 2011; 2012; 2013). The J. Paul Getty Museum has two locations the Getty Villa and the Getty Center. The museum is part of the large institute the J. Paul Getty Trust. The Getty Trust consists of a museum, a foundation, a research institute and a conservation center.

I was not able to discover any exhibitions hosted in the museum on the subject of the illegal trade in archaeological objects. Other initiatives in the museum concerning the illicit trade were also not found. I did try to contact the museum via email, but I never got a reply.

³⁷

http://www.britishmuseum.org/whats_on/past_exhibitions/2006/archive_past_from_above.asp

x

³⁸ <http://blog.britishmuseum.org/2011/06/13/a-buddha-returns-to-afghanistan/>

³⁹

https://www.britishmuseum.org/whats_on/past_exhibitions/2011/afghanistan/videos/ivories.aspx

4.1.4 The Metropolitan Museum of Art

For the counting of the initiatives by the Metropolitan Museum of Art, I studied the annual reports for the years 2008-2009 until 2012-2013 (Metropolitan Museum of Art 2009; 2010; 2011; 2012; 2013).

In 2010 the Metropolitan hosted an exhibition, that was organised by the National Geographic Society and the National Gallery of Art in Washington in association with the Metropolitan Museum of Art, called *Afghanistan: Hidden Treasures From the National Museum in Kabul*.⁴⁰ In the exhibition attention was paid to the courageous deeds of the people in Afghanistan, who risked their own lives saving the cultural heritage of Afghanistan for future generations.⁴¹ The exhibition *Buried Finds: Textile Collectors from Egypt* from 2012 showed visitors, besides the large quantities of textiles, the missing context information of many of these objects.⁴²

4.1.5 The Rijksmuseum van Oudheden

For the counting of the exhibitions hosted by the Rijksmuseum van Oudheden (RMO), I studied the museum's website and their annual reports for the years 2007 until 2012 (Rijksmuseum van Oudheden 2008; 2009; 2010; 2011; 2012; 2013).

The Rijksmuseum van Oudheden hosted an exhibition *Verboden te verzamelen, Forbidden Collections?* in 2007 (Interview Steph Scholten 15-01-2014; Rijksmuseum van Oudheden 2009a, 19). The exhibition focused on all the issues the museum deals with on a daily basis (Rijksmuseum van Oudheden 2009a, 19).⁴³ One of the main themes put up for discussion in this exhibition was the provenance of items.⁴⁴ Other themes highlighted in the exhibition were the display of human remains, the authenticity of objects and the disposal of objects within the collection. The museum organised an exhibition with vivid examples, to give visitors a good insight in the dilemma's that museums have to deal with. The exhibition encouraged the visitors to join the discussion and give their opinion on different themes encountered in the exhibition. The RMO says

⁴⁰ <http://www.metmuseum.org/about-the-museum/press-room/exhibitions/2009/afghanistans-dazzling-national-treasureshidden-for-25-years-presented-at-metropolitan-museum>

⁴¹ <http://www.metmuseum.org/metmedia/audio/exhibitions/042-special-exhibition-afghanistan-hidden-treasures-from-the-national-museum-kabul>

⁴² <http://www.metmuseum.org/en/exhibitions/listings/2012/buried-finds>

⁴³ <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/archief/verboden-te-verzamelen>

⁴⁴ <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/archief/verboden-te-verzamelen/tentoonstellingsteksten>

to have taken the opinions given by the visitors online into account in their collection policy.

Following the exhibition a website called *www.museumethiek.nl* was launched in early 2009.⁴⁵ The website was created to offer a platform with background information on the different subjects of the exhibition. The website also contained a forum, creating a place where people could discuss the different topics. The website was handed over to the Reinwardt Academie in Amsterdam in 2011. Unfortunately, the website is no longer online.⁴⁶ Part of the content of this website is adopted by the website *www.reinwardtcommunity.nl*.

In 2009 the Rijksmuseum van Oudheden hosted another exhibition that informed the visitors about the illicit trade, this was the exhibition *Retour Irak* (Interview Pieter ter Keurs, 25-03-2014).⁴⁷ The Dutch police had seized 69 archaeological objects from Iraq after being tipped by Interpol. The objects were bought online by several Dutch collectors. The collectors willingly gave back the objects after they found out the objects were looted artefacts (Wirtz 2010). They claimed not to know they were involved in illegal activities (Wirtz 2010). The looted objects were handed back to Iraq.

The Iraqi embassy asked the RMO to keep the objects safe (Interview Pieter ter Keurs, 25-03-2014; Wirtz 2010). While the museum kept the Iraqi objects safe they organised a small exhibition on the subject called *Retour Irak*, where also a selection of the Iraqi objects were displayed (Interview Pieter ter Keurs 25-03-2014). With the exhibition and restitution of the Iraqi objects a great amount of publicity was involved (Algemeen Dagblad 2010; Wirtz 2010).⁴⁸ In the small exhibition much attention was paid to the illegal looting of archaeological sites and museums in Iraq.⁴⁹ Also with an exhibition especially made for children the subject of the illicit trade was mentioned.⁵⁰ The exposition was called *Nieuws uit het Midden Oosten*, which translates to News from the Middle East.

⁴⁵ <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/archief/verboden-te-verzamelen/extra-bij-de-tentoonstelling>

⁴⁶ Personal correspondence with Sari Knaak via rwa-studiepunt@ahk.nl 06-03-2014

⁴⁷ <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/archief/retour-irak>

⁴⁸ <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/archief/retour-irak/pr-campagne-en-pers>

⁴⁹ <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/archief/retour-irak/tentoonstellingsteksten>

⁵⁰ <http://www.rmo.nl/actueel/persinformatie/archief-persberichten/nieuws-uit-het-midden-oosten>

In the permanent Near East exhibition of the RMO there is also one information sign that informs the visitor on the 1970 UNESCO Convention and the ethical codes for museums.⁵¹ There is no explicit statement on the great scale of the illicit trade nor on the advising against tourists buying 'souvenirs'.

4.1.6 The University of Pennsylvania Museum

For the University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology, also called the Penn Museum, I have studied the annual reports for the years 2007 until 2013 (University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology 2008; 2009; 2010; 2011; 2012; 2013).

This museum set as goal for 2012 to become 'a great public teaching museum for the students and faculty of the University of Pennsylvania, the residents and tourists of the Greater Philadelphia region, and individuals all over the world who seek a greater understanding of their shared cultural heritage'(University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology 2011, 73). Unfortunately so far the number of exhibitions that paid attention to the illegal trade remained small.

The long term exhibition at the Penn Museum called *Iraq's Ancient Past – Rediscovering Ur's Royal Cemetery*, is an exhibition that focuses on the archaeological site of Ur in Mesopotamia. In the exhibition there is also attention paid to the looting of archaeological objects in recent years in Iraq.⁵²

4.2 Educational activities

I have also counted the number of educational activities the case-study museums organise that inform on the illicit trade in archaeological objects. For this counting I particularly looked at the websites of the case-study museums, because these hold the best information on all the different educational activities. Therefore, this counting shows the current educational activities in the museums that inform on the illicit trade and heritage management. The results of this counting are given table 2. Below I will give a more detailed explanation of the results.

⁵¹ Personal observations by the author; Personal correspondence with Tine Rassale via info@RMO.nl 13-03-2014

⁵² http://www.penn.museum/sites/iraq/?page_id=67

	Number of educational activities informing on the illicit trade.
Museum A	-
Museum B	-
Museum C	-
Museum D	-
Museum E	1
Museum F	3

Table 3: Overview of the number of educational activities informing on the illicit trade in the case-study museums. Museum A: Allard Pierson Museum; Museum B: The British Museum; Museum C: The J. Paul Getty Museum; Museum D: The Metropolitan Museum of Art; Museum E: The Rijksmuseum van Oudheden; Museum F: The University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology.

When looking specifically at the educational activities informing on the illicit trade, their number turned out to be rather low. In the Rijksmuseum van Oudheden it is possible for high school classes to book a UNESCO tour in the museum.⁵³ The tour brings the students along some of the highlights of the museum and informs them about the connection of the objects with UNESCO.

The educational activities informing on the illicit trade in the Penn Museum are all initiatives of the Penn Cultural Heritage Center. The activities are courses on the negative impact of looting and the illegal trade in cultural objects for undergraduate and graduate students, and training sessions for archaeologists and law enforcement officers.⁵⁴

Overall there are not many educational programmes concerning the illicit trade, but there are some. Many of the museums do have a great number of educational activities for every visitor, especially the British Museum and the Metropolitan have many programs.⁵⁵ But also the Rijksmuseum van Oudheden, the Getty Museum and the Penn Museum have educational programs for their visitors.⁵⁶ Most of these activities are free of costs.

⁵³ <http://www.rmo.nl/onderwijs/voortgezet-onderwijs/in-het-museum/rondleidingen/unesco-rondleiding>

⁵⁴ <http://www.pennchc.org/page/education>

⁵⁵ https://www.britishmuseum.org/visiting/family_visits.aspx;
<http://www.metmuseum.org/learn/for-kids>; <http://www.metmuseum.org/learn/for-teens>;
<http://www.metmuseum.org/learn/for-adults>

⁵⁶ <http://www.rmo.nl/activiteiten>;
https://www.getty.edu/education/kids_families/programs/family_forum.html;

4.3 Activities and lectures

Many museums organise a great range of activities and lectures. Because it is an aspect of museums and because it directly focuses on the visitors I included the activities and lectures in my counting. It turned out to be very difficult to trace what activities museums have organised in the past.

I intended to count the past activities and lectures over a period of time. Unfortunately, none of the case-study museums seemed to have a complete overview of what they had organised in the past (Rijksmuseum van Oudheden 2013; Allard Pierson Museum 2012; British Museum 2013; Metropolitan Museum of Art 2013; J. Paul Getty Trust 2013; University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology 2013). I contacted the case-study museums on the matter. Not all museums responded. Those who did, the British Museum, the Metropolitan Museum and the Rijksmuseum van Oudheden, did not have an overview available.⁵⁷ In May 2014 the 2013 Annual Report of the RMO was published, in this report all the lectures and activities were clearly documented (Rijksmuseum van Oudheden 2014).

The only way in which I could include the activities and lectures was by looking at what the museums were organising in the future. Therefore, I decided to look at the activities and lectures the case-study museums had planned for April 2014. For the complete lists of all planned activities and lectures by the case-study museums see Appendix A.

From the Dutch Museums the Allard Pierson Museum planned to host in April one lecture on the subject of the illicit trade. The lecture *Criminal Capers or Professional Practice?*, given by Neil Brodie, discussed how museums are involved with the illicit trade in antiquities.⁵⁸ It is clear that when you compare the number of activities and lectures of the museums in the Netherlands with the international museums, the Dutch case-study museums do not organise many activities and lectures. In general, it seems that the international museums do take more initiative in the field of public engagement,

https://www.getty.edu/education/kids_families/programs/family_room.html;

<http://www.penn.museum/penn-museum-programs.html>

⁵⁷ Personal emails with: the Allard Pierson Museum; The British Museum; the J. Paul Getty Museum; the Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology; the Metropolitan Museum of Art; the Rijksmuseum van Oudheden.

⁵⁸ <http://www.allardpiersonmuseum.nl/te-doen/content/lezingen/2014/04/brodie-lecture.html>

this is visible when you look at the overall number of activities and lectures hosted by the museums (Appendix A).

Even though, the international case-study museums may do more in the field of public engagement, they do not have more activities or lectures concerning the illicit trade in comparison to the Dutch case-study museums. The Metropolitan Museum planned to host one lecture in April on the recent looting in Mali, the Penn Museum planned one lecture on conserving culture in the Arabian World and one lecture on the transnational trafficking of archaeological objects.⁵⁹ The British Museum and the Getty Museum both planned no lectures or activities concerning the illicit trade.⁶⁰ All four international museums do offer a great range of free lectures, tours and on occasion other activities that stimulate the visitor to appreciate the cultural heritage (Appendix A).

4.4 Informing outside the museum

Museums are no longer institutes that only operate within the context of the museum, they organise many initiatives both on a national and an international level. Therefore, I wanted to include these (inter)national initiatives in my study. Here, I will give a counting of the activities organised by the museums in the year 2012 that inform the public on the illicit trade on a national level or on a international level. For this counting I looked at the annual reports of the case-study museums covering 2012. I focus on the year 2012 to keep the analysis compact, but in the same time give a complete overview of the different initiatives. The results of this counting are given table 3.

The Rijksmuseum van Oudheden, the Allard Pierson Museum and the Metropolitan Museum of Art did not conduct any activities in 2012 on a national or international level that contributed to informing the public on the illicit trade in archaeological objects (Rijksmuseum van Oudheden 2013; Allard Pierson Museum 2013; Metropolitan Museum of Art 2012; Metropolitan Museum of Art 2013). The British Museum, the J. Paul Getty Museum and the University of Pennsylvania Museum of

⁵⁹ http://www.metmuseum.org/events/programs/lectures-and-panels/free-lectures/art-in-crisis-mali?eid=A001_%7b6E1E6C0E-89B2-4805-A99E-96B30BF9A640%7d_20140226162701;
<http://www.penn.museum/events-calendar.html> (01-04-2013)

⁶⁰ https://www.britishmuseum.org/whats_on/events_calendar.aspx;
<https://www.getty.edu/visit/cal/>

	National initiatives that inform the public on the illicit trade	International initiatives that inform the public on the illicit trade	National initiatives contributing to heritage management and fighting the illicit trade	International initiatives contributing to heritage management and fighting the illicit trade
Museum A				
Museum B	1			5
Museum C			1	6
Museum D				
Museum E				
Museum F	1	2	1	2

Table 4: Overview of the initiatives outside the museum by the case-study museums. Museum A: Allard Pierson Museum; Museum B: The British Museum; Museum C: The J. Paul Getty Museum; Museum D: The Metropolitan Museum of Art; Museum E: The Rijksmuseum van Oudheden; Museum F: The University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology.

Archaeology and Anthropology all three did organise multiple activities in 2012 that contributed to informing the public on the illicit trade.

4.4.1 Initiatives by the British Museum

The British Museum organised on a national level the Portable Antiquities Scheme (PAS).⁶¹ Making the museum actively involved in the protection and management of Britain's own archaeological heritage. The PAS is an initiative that is based on the voluntary recording of archaeological finds, discovered by the public in England and Wales.

The PAS was initially established to create a greater awareness for the importance of these archaeological finds and to promote the recording of those objects. The Scheme has Finds Liaison Officers throughout the country that help to record the finds. The officers also give advice on conservation, the recording of finds and the Treasure Act. The PAS hosts find days and other outreaching events, with the goal to encourage the public, the archaeologists and the museums to work together on preserving the past.

⁶¹ http://www.britishmuseum.org/about_us/departments/portable_antiquities_treasure.aspx

There were also a number of international initiatives conducted the British Museum in 2012. The museum organised the Leadership Training Programme that focused on developing a good foundation for museums in India. In the hosted training sessions in India participants explored the most important areas of museum practice (British Museum 2013, 55).

The British Museum also hosted an International Training Programme, inviting participants from all over the world to the UK (British Museum 2013, 56). The program tried to create a sense of shared cultural purpose and promotes good museum practice.

The museum also played an important role in making the world aware of the looting of Baghdad's museum and still plays a keyrole in helping with the recovery of these items. In the Middle Eastern region the British Museum was also involved with the establishment of the Zayed National Museum in Abu Dhabi and with the development of the new museum in Basrah, Iraq (Interview Marja van Heese, 18-11-2014; British Museum 2009; British Museum 2009a; British Museum 2013, 57).

4.4.2 Initiatives by the Getty Museum

The Getty Museum and the other institutes of the J. Paul Getty Trust were involved with many international initiatives. They hosted a two week workshop on conservation and management of build heritage called *Urban Conservation Planning* that was given in Malaysia (J. Paul Getty Museum 2013, 12). Another initiative hosted by the Getty in 2012 was *MOSAIKON*, this project focuses on the conservation and management of mosaics at archaeological sites (J. Paul Getty Trust 2013, 12). The Getty also organised the *China principles project*, in this project the development and application of guidelines for conservation and management of cultural heritage sites were the main focus points (J. Paul Getty Trust 2013, 41).

In 2012 the Getty was also involved in three initiatives concerning the development of inventory and management systems for cultural heritage. These are the *Arches: Heritage Inventory and Management System*, the *Iraq Cultural Heritage Conservation Initiative* and the *Middle Eastern Geodatabase for Antiquities (MEGA)* (J. Paul Getty Trust 2013, 42-43). As these three are not initiatives on providing information but tools for museum professionals they are not used in the counting. The Getty was also involved in two Projects in Egypt, *The Tomb of Tutankhamen* and *The Valley of*

Queens in the Luxor region. Both projects focused on the conservation and management of the sites (J. Paul Getty Trust 2013, 38, 40).

The Getty was in 2012 also involved in a project in Africa called *the Southern African Rock Art Project*, this program works on improving the conservation and management of rock art sites but also tries to enhance the public awareness (J. Paul Getty Trust 2013, 40). The last project organised by the Getty is the *Heritage Values, Stakeholders and Consensus Building Project*, this project focuses on heritage professionals and the best way for them to interact with all concerned stakeholders of the managed heritage (J. Paul Getty Trust 2013, 43).

The counting shows that most of the international projects by the Getty are actually not directly concerned with informing the public. Most of the projects focus on the heritage professionals and how they should engage with the public.

4.4.3 Initiatives by the Penn Museum

All initiatives by the Penn Museum are executed by the Penn Cultural Heritage Center (PennCHC). The PennCHC is a research education center. Both the PennCHC and the Penn Museum are part of the University of Pennsylvania.⁶² One of the center's goals is to raise awareness for the (endangered) cultural heritage.

On a national level the Penn Museum was and still is actively involved in a project in northern California (University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology 2012, 41). The project focuses on the cultural heritage of the indigenous communities. Activities of this project include the documentation of sacred sites, providing training sessions on best practice concerning heritage management and the creation of new models for the protection of cultural landscapes (University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology 2012, 41). On a national level, together with the Lawyers' Committee for Cultural Heritage Preservation, the Penn Museum co-sponsored a public conference called *Keeping a lid on Davy Jones locker: The Protection of Underwater Cultural Heritage from Titanic to Today* (University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology 2012, 41).

⁶² <http://www.penn.museum/cultural-heritage.html> and <http://www.penn.museum/cultural-heritage/64-cultural-heritage-center.html>

The PennCHC is also co-sponsor of the SAFE Beacon Award, together with the organisation Saving Antiquities for Everyone (SAFE) (University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology 2012, 41). The Beacon Award is meant to honour someone who has contributed to raising public awareness for the threatened cultural heritage.⁶³ The Penn Museum also hosted a large international conference called *World Heritage Now: Evaluating the Past, Present , and Future of UNESCO'S Cultural Policy Program* (University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology 2013, 41).

In 2012 the PennCHC was also involved in 2 projects concerned with heritage management. The project in Mexico focused on sites associated with the 19th century Maya Caste War rebellion. Within the project the emphasis was put on the economic development and community based heritage preservation (University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology 2012, 41). The second project took place in Turkey, this project focused on the preservation and development of the region to make it applicable for small scale tourism (University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology 2012, 41).

4.5 The ICOM Code of Ethics, the 1970 UNESCO Convention, the professionals and their opinion on the museums.

In chapter 2 I studied the ICOM Code of Ethics and the 1970 UNESCO Convention. According to the ICOM Code of Ethics the museum holds the stewardship over the collection, this entails the rightful ownership, permanence, documentation, accessibility and responsible disposal (ICOM 2013, 3). In the principle of article 4 of the Code of Ethics it is stated that museums have an educational role and that the promotion of the heritage of the community is part of that role (ICOM 2013, 8).

In the 1970 UNESCO Convention is stated that by educational means the public should be stimulated to respect the cultural heritage of all States and make the public aware of the value of cultural property and the threat created by the illicit trade. Furthermore, the Convention requires that the appropriate publicity should be given to the disappearance of cultural objects.

⁶³ <http://www.savingantiquities.org/2014-beacon-award/>

Mentioned in chapter 3 by the heritage professionals as points of improvement for museums were an exhibition on the subject, more extensive mentioning of the provenance of objects, strict due diligence policies including for loans, an investigation in the collection history and paying attention to the importance of heritage with every exhibition. The ICOM Code of Ethics also specifically states that due diligence should be applied when it comes to loans (ICOM 2013, 3).

The counting of initiatives of the case-study museums shows that 5 out of the 6 case-study museums have hosted exhibitions in which the illicit trade was discussed. More extensive mentioning of the provenance and investigations in the collection history is currently happening for objects that were possibly illegally obtained during World War II, in which the Metropolitan, the British Museum and the Getty are all involved.⁶⁴ Investigations into the collection history should happen more on archaeological collections. Also the provenance archaeological objects could be more elaborately mentioned, by also mentioning previous owners and at what excavation the object was discovered.

The Allard Pierson Museum, the British Museum, the Getty, the Penn and the Rijksmuseum van Oudheden all have clear due diligence policies regarding acquisitions (British Museum, 2013b; Interview Pieter ter Keurs, 18-03-2014; Interview Steph Scholten, 15-01-2014).⁶⁵ The acquisition policy of the Metropolitan could be formulated more clear, guarantying a strict policy against acquiring looted objects.⁶⁶ The Allard Pierson Museum, the British Museum, the Penn Museum and the Rijksmuseum van Oudheden do also have clear due diligence policies regarding loans (British Museum 2014; Interview Pieter ter Keurs 18-03-2014; Interview Steph Scholten 15-01-2014).⁶⁷ The Penn Museum already established these policies in 1978. In the interviews I was told about the clear acquisition and loan policies of the Allard Pierson Museum and the Rijksmuseum van Oudheden. However, these museums could make those statements

⁶⁴ <http://www.metmuseum.org/about-the-museum/collections-management-policy>;
http://www.britishmuseum.org/about_us/news_and_press/statements/world_war_ii_provenance.aspx

http://www.getty.edu/research/tools/provenance/german_sales.html

⁶⁵ http://www.getty.edu/about/governance/pdfs/acquisitions_policy.pdf;

<http://www.penn.museum/sites/expedition/the-university-museum-acquisitions-policy/>

⁶⁶ <http://www.metmuseum.org/about-the-museum/collections-management-policy>

⁶⁷ <http://www.penn.museum/sites/expedition/the-university-museum-acquisitions-policy/>

more powerful by putting them on their websites. The Getty does have a good acquisition policy but a policy on due diligence regarding loans is missing.⁶⁸

The promotion of heritage is viewed to be important by both the ICOM Code of Ethics and the heritage professionals. My counting shows that the case-study museums could pay more attention to the importance of heritage. This could, for example, be more emphasised at every exhibition to make the public aware.

4.6 The important results from Chapter 4

This chapter shows the initiatives six selected case-study museums have taken up to inform the public on the illicit trade. Of all the case-study museums only the Rijksmuseum van Oudheden hosted two exhibitions with the main theme being the illicit trade. Almost all case-study museums, except the J. Paul Getty Museum, did host at least one exhibition in which the subject of the illicit trade was mentioned. Still, these totals of one or two exhibitions, in which the illicit trade is often only very shortly mentioned, is not much when you look at how many exhibitions these large international museums host every year. The British Museum for example hosted 24 exhibitions in the museum's 2012-2013 reporting period (British Museum 2013, 65).

Special education programs about the illicit trade are rare. The only museums with educational activities with a connection to the illicit trade are the RMO and the Penn Museum, with the Penn giving courses and training sessions to students and law officers. All museums do offer a broad variety of different educational activities for all age groups on the different cultures that are represented in their museum. Thus, instead of creating special educational programmes to inform on the illicit trade, these museums might be able to insert information about the illicit trade in the already existing programmes.

It is difficult to estimate if enough is being done by the case-study museums to educate the public on the illicit trade through lectures and activities, because I was not able to look at the history of the activities and lectures hosted in the museums. Therefore, I chose to look at the month April 2014. In that month none of the case-study museums hosted an activity that informed about the illicit trade. However, 3 museums

⁶⁸ <http://www.getty.edu/about/governance/policies.html>

did plan lectures on the subject; The Allard Pierson Museum, The Metropolitan and the Penn Museum even hosted two lectures concerning the illicit trade. On the other hand, the other three case-study museums hosted none. It is not possible to draw strong conclusions from the analysis on the lectures and activities that took place in one month. I can say that the international case-study museums overall did host more free lectures and activities for their visitors in comparison to the Dutch case-study museums.

The last initiatives that I counted were the activities the museums were involved in outside of the museum. The results show us that the Dutch case-study museums do not host any activities outside the museum that inform about the illegal trade, the same applies for the Metropolitan. This is interesting when we look at the other international case-study museums that all do pay a lot of attention to informing the public outside the museum. The analysis also shows that these initiatives outside the museum are often of an international character. Most of these activities are concerned with protecting the cultural heritage and informing local professionals about how they can inform the public.

Of the initiatives suggested by the 1970 UNESCO Convention, ICOM Code of Ethics and professionals in the previous chapters the making of an exhibition on the illicit trade and good due diligence practices are both already adopted by almost all of the case-study museums. The study of the due diligence of objects on loans is also applied by most case-study museums. The more extensive investigation into the collection history currently takes place for objects acquired in the period around World War II. Hopefully, this will lead to more investigations into acquisitions made in other periods. The two initiatives that museums could explore more are the mentioning of the elaborate provenance and collection history of objects and emphasising the importance of heritage with every exhibition.

Interesting is that the case-study museums do host a reasonable amount of lectures on the illicit trade, while this was not an initiative suggested by the 1970 UNESCO Convention, ICOM Code of Ethics and professionals.

Chapter 5: Conclusion & Recommendations

In this thesis I have aimed to answer the question: Is informing the public on the illicit trade considered to be the task of museum according to the international conventions, museum codes and heritage professionals and what is currently being done by museums to inform the public, to what extent do they follow the guidelines given by these conventions, codes and professionals?

To be able to answer this question I analysed the discourse on informing of the public in two important documents: The ICOM Code of Ethics for Museums and the 1970 UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property. Next, I conducted a gap analysis, I looked at different aspects of informing the public by analysing the opinions of professionals in the heritage field. By conducting a gap analysis I aimed to study where the largest 'gap' is between the needs of the professionals and the current situation on different issues related to the subject of informing the public. The largest 'gap' shows the issue that needs to be improved the most according to this analysis.

Finally, I counted the informing initiatives of six case-study museums. These museums are the Allard Pierson Museum and the Rijksmuseum van Oudheden (RMO) in the Netherlands, the British Museum in the United Kingdom, the J. Paul Getty Museum, the Metropolitan Museum of Art, and the University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology (Penn Museum) in the United States.

5.1 The discourse on informing of the public in the ICOM Code and 1970 UNESCO Convention

For the discourse analysis that I conducted in this thesis, I looked at two important documents, the ICOM Code of Ethics for Museums and the 1970 UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property. The ICOM Code of Ethics is a code which museums and museums employees who are a member of ICOM are obligated to follow (ICOM 2013, II). The 1970 UNESCO Convention is an international legal document, that States who have ratified the Convention are required to comply with it (UNESCO 1970).

The ICOM Code of Ethics for Museums follows a discourse in which not much focus is put on informing the public about the illicit trade. The most important note on the subject is stated in the principle of article 4, which states that ICOM considers that education and promotion of heritage are of significance. However, the sub articles do not mention the educational and promotional role of museums in relation to heritage. Because no further guidelines are given on the matter, there are not many rules for museums to comply with it. This gives the museums the opportunity to decide for themselves how much they are willing to invest in education and promotion.

Overall the discourse of the ICOM Code of Ethics focuses on the practice of due diligence. Article 2.3 *Provenance and Due Diligence* is one of the first items discussed in the code and the verb *must* is used in the article, whereas in most other articles in the text is chosen to use the verb *should*. The code connects itself to many of the international conventions, but especially shows strong relations with the 1970 UNESCO Convention. What stood out was the use of the term cultural property in both texts. A term that is directly linked to ownership and the exclusion of groups (Brodie 2003, 13). A term that more recent conventions consciously choose not to use (Brodie 2003; UNIDROIT 1995). Therefore, it can be questioned whether the ICOM Code of Ethics, which was last revised in 2004, should still use this concept.

The second document that I analysed was the 1970 UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property. In two articles in the Convention statements are made on informing the public about the illicit trade, these are article 5f-g and article 10b. In article 5 educational measures to inform the public and giving publicity to stolen objects are the last two items discussed, suggesting that informing of the public is not the highest priority of the Convention.

Article 10 focuses directly on the subject of this thesis: educating and informing the public about the illicit trade. However, by using the verb *endeavour* the article becomes somewhat less demanding. By giving no strict guidelines and further explanations of these *educational means* and only stating that they must make a serious attempt, not all signatory States will make a great effort to carry out the intention set out in this article. Thus, with this article the drafters of the Convention do make a statement on the informing of the public. However, the signatory States may not award

the same level of importance to this subject when implementing it into their national laws.

Concluding, both texts do have articles about the informing of the public about the illicit trade. The ICOM Code informs museums that it is part of their educational role to promote heritage and that museums inherited the notion of stewardship, that includes the rightful ownership, permanence, documentation, accessibility and responsible disposal. The 1970 UNESCO Convention informs the states that publicity needs to be given to the disappearance of cultural objects and that they should endeavour to develop respect for the cultural heritage with the public. Raising awareness for the value of cultural property and the threat to this heritage should also be established with educational measures.

However, the texts can be interpreted with a certain level of freedom, because no clear guidelines are given on content of the educational role or the educational means. The discourse of the texts leaves it still, for a large part, up to the signatory State or museum to decide how much they will invest in informing the public.

5.2 The conclusions of the conducted gap analysis

In Chapter 3 I looked at the opinion of experts on different matters concerning the informing of the public about the illicit trade and compared that information with the current situation by conducting a gap analysis. In the chapter the following topics were discussed; who's task it is to inform the public, raising awareness on the illicit trade, informing being part of the task of museums, the adequacy of the legislative documents and the ICOM Code of Ethics, the informing on an international level, the illicit trade in the Netherlands and effects of informing the public. Furthermore, attention was paid to suggestions and initiatives that could be explored more.

The smallest gap is the issue of informing the international public. The professionals agreed that informing the public is necessary in the source countries. In general, the professionals believed that it is the task of the large institutional museums, but also of organisations such as UNESCO and Blue Shield, to contribute to informing the public on an international level.

Larger gaps are visible with the issues of informing being the task of other institutions, the adequacy of the current legislation and the informing of Dutch amateur

archaeologists. My analysis shows that the professionals have the opinion that next to the museums it is also the task of other institutions to inform the public about the illicit trade. Other 'institutions' mentioned were the Dutch governmental bodies, heritage institutions, television shows like *Tussen Kunst & Kitsch* and art fairs such as the PAN Amsterdam and the TEFAF Maastricht.

There were various opinions on the adequacy of the current legislation on informing the public. Another study by the Dutch Cultural Heritage Inspectorate concluded that there could be more cooperation between the different legal institutions that deal with the illicit trade (Erfgoedinspectie 2012, 14). A recent evaluation by UNESCO showed that the majority of the countries established some sort of informative initiatives (UNESCO 2014, 48). Of the 53% of the State Parties that responded to the survey, 76% has organised an information campaign somewhere in the past 5 years (UNESCO 2014, 3; 48). The professionals think that in the Netherlands there could be more undertaken to inform the metal-detector users to report their finds. The number of reported finds in the Netherlands should be higher, annually 5.000 to 10.000 finds remain unreported (Erfgoedinspectie 2012, 4).

An important issue according to the heritage professionals is that in the Netherlands there is a general low level of awareness for heritage. They argue that it is important that there is more awareness for our heritage and more attention should be paid to the subject in education. The gap on this issue has already been reduced in the last 10 years (Huysmans and de Haan 2007, 254). In the Netherlands a high percentage of the public is interested in archaeology and heritage in comparison to other European countries.⁶⁹ However, these studies also state that there is still need for improvement especially in educating the general public and education programs on lower schools (Huysmans and de Haan 2007, 253).

If informing the public will help in fighting the illegal trade is uncertain, the experts have different opinions on the matter. Argued is that more attention to the illicit trade will only broaden the gap between the dealers and private collectors and the museums, driving the dealers and private collectors more to the illegal circuit. While by others it is argued that creating awareness among the public is a long term alternative in

⁶⁹ <http://erfgoedbalans.cultureelerfgoed.nl/erfgoed%2C-publiek-en-educatie/cultuurlandschap-en-gebouwd-erfgoed>

fighting the illicit trade, with more people asking critical questions. It was also noted that informing the public could help lessen the amount of objects bought by tourists. An important notion given by the experts was if the great effort that it would take to inform the public would be worth it to try to change the actions of a small group of people. The number of private collectors that spend large amounts of money on cultural objects is presumed to be very small (Bieleman *et al.* 2007, 25; 71).

On how the museums should inform the public, the professionals differed in opinion. Suggestions made were; an exhibition on the illicit trade, more extensive mentioning of the provenance of objects, better due diligence policies concerning loans, investigations into the collection histories of museums and paying attention to heritage with every exhibition.

5.3 The conclusions of the counting of the initiatives in the museums

In chapter four the different initiatives by museums to inform the public on the illicit trade are discussed. By conducting a counting of the number of initiatives, I studied the initiatives in the form of exhibitions and other outreaching initiatives within the museum, such as the educational programs, the special activities and lectures, and (inter)national projects initiated by the museums.

The analysis of the exhibitions showed that all case-study museums, except the J. Paul Getty Museum, hosted at least one exhibition that informed the visitor about the illicit trade. However, the museums did not host more than 1 or 2 exhibitions that mentioned the subject, with the exception being the RMO, which organised 4 exhibitions. Not all of these exhibitions paid much attention to the illicit trade. It is also important to keep in mind, especially for the large international museums, that the attention paid in exhibitions to the illicit trade is not much if you know that, for example, the British Museum hosted 24 exhibitions in the museum's 2012-2013 reporting period.

In my opinion there could be more exhibitions that inform the visitor on the illicit trade. If museums do not want to host specific exhibitions on the illicit trade and the importance of heritage the subjects could be mentioned in the context of exhibitions and/or permanent displays. For example in the object descriptions and the publications going along with the exposition.

Dedicated education programmes on the illicit trade are rare. My counting shows that educational programmes informing about the trade were only present in the Rijksmuseum van Oudheden and the Penn Museum. This is also an area wherein the case-study museums could pay more attention to the illicit trade.

I also counted the activities and lectures hosted by the case-study museums. I discovered substantial difficulties when I tried to trace information on past lectures and activities hosted by the museums. Overviews of all activities and lectures are not included in the annual reports and cannot be consulted online. Except for the 2013 annual report of the RMO, that was published in May 2014. The museums also did not have overviews available when I made requests via email. In my opinion museums should start to disclose their lectures and activities on their websites making it possible for others to access this information more easily.

Because of the difficulties in counting past lectures and activities, I had to decide to use the information available on the websites of the museums for April 2014. In April three out of the six case-study museums hosted a lecture on a topic related to the illicit trade. These museums were the Allard Pierson Museum, the Metropolitan Museum and the Penn Museum. None of the museums hosted in April an activity related to the informing about the illicit trade. Because I was only able to look at such a short time span, I cannot draw elaborate conclusions. However, it is very positive that in a period of one month three out of six museums hosted a lecture on the subject of the illicit trade. If all museums hosted such a lecture every two months, this would be ideal.

In the counting of the initiatives of museum outside the museum, that being on a national or international level, there was a noticeable difference between the museums. The Dutch museums hosted no initiatives outside the museum, while the British and American museums hosted many, except for the Metropolitan, which also hosted none. Most of the initiatives that were held outside the museum had an international focus.

From a large institution such as the Metropolitan, you would expect that they would have initiatives outside the museum. The Dutch museums are much smaller than the international museums, and they therefore have a much smaller budget. However, they could maybe initiate more on a national level. The Allard Pierson Museum will start

to do that with the ArcheoHotSpots project. The opening of the first 'HotSpot' will take place in the summer of 2015.⁷⁰

5.4 Comparing of the different analysis

To answer my research question I compared the current initiatives in the museums with the suggestions made by the 1970 UNESCO Convention, the ICOM Code of Ethics and the heritage professionals. In the UNESCO 1970 Convention is stated that with educational means State Parties should develop respect and awareness for all cultural heritage, the value of cultural property and awareness of the threat to cultural heritage. The most important statement on the subject in ICOM Code of Ethics is that museums have an educational role and that the promotion of heritage is part of that role.

In my gap analysis different suggestions came forward of initiatives to improve the information to the public. These are: Dedicated exhibitions, more extensive mentioning of the provenance of objects, investigations in the collection history, clear due diligence policies including for loans and paying attention to the importance of heritage with every exhibition.

The counting of the initiatives in the case-study museums shows that five out of six museums have organised an exhibition in which the illicit trade is mentioned. Most of the selected museums also have clear due diligence policies regarding loans. Investigations in the collection history is currently happening for acquisitions made in the period of World War II, this could possibly lead to more investigations into acquisitions made in other periods. The initiatives that these museums could explore more are the elaborate mentioning of the provenance of objects and emphasising the importance of heritage with every exhibition.

⁷⁰ <http://www.allardpiersonmuseum.nl/te-zien-te-doen/archeolab/archeohotspot.html>

5.5 Critical self-reflection on thesis and further research suggestions

There are some limitations in this thesis that need to be considered. First, this discourse analysis in this thesis is the first discourse analysis I have conducted. I believe that there can be more information won when you have an expert in discourse analysis analyse the documents.

Another issue that also could be improved are the interviews with the experts. I should have tried harder to get interviews with employees of the other case-study museums in this thesis. The same goes for interviews with collectors and dealers, I should have studied that side of the field more as well. I did contact the four international museums and the television show *Tussen Kunst & Kitsch*. The Metropolitan Museum of Art, the J. Paul Getty Museum and *Tussen Kunst & Kitsch* did not respond.

The Penn Museum and the British Museum did respond initially, however, when I send them my questions I never received an answer. With the international museums I should have been more persistent in contacting them. I contacted art dealer Mieke Zilverberg very late. Due to time limits it was not possible to conduct a full interview and I could only ask her a couple of questions via email. In my next study I will take more initiative and be more persistent when it comes to contacting professions. I would suggest that more study is done on the opinion of private collectors and dealers considering the illicit trade. I presume this will be very difficult since they often do not want to be associated with the trade.

Another limitation of this study is the limited number of case-studies that I selected. I chose this small number to keep the thesis compact, but the small number of museums is not a good representative for the situation in all museums. The number of initiatives by museums is another issue that should be studied more to get a better picture of the total number of initiatives on informing the public on the illicit trade in museums. The same should be done for initiatives organised by the State Parties of the 1970 UNESCO Convention. The evaluation of the Convention did not really give a very clear picture on the subject. Another topic that is worth to study is what initiatives, what type of educational means, work best to inform the public. Other recommendations you can find below.

5.6 List of recommendations

5.6.1 General recommendations

1. Stop using the term cultural property, because this term implies that objects are always owned and therefore other groups will always be excluded. I suggest the more neutral term cultural object should be used instead.
2. More insight should be acquired into the motives of people who are interested in buying these cultural objects.
3. More insights should be acquired on the reasons why the illicit trade does not live among the public.
4. Study what the benefits would be of bringing objects from archaeological excavations in a controlling manner on the market.
5. Museums and governmental organisations could try to cooperate more to inform the public.
6. Every institution dealing with cultural objects, such as museums, universities, auction houses, art dealers etcetera, should make a statement on their policy concerning the illicit trade. The policy regarding the illicit trade of the University of London and the policy of the Penn Museum can be seen as a good examples.⁷¹

5.6.2 Recommendations for initiatives that should be explored

1. The ideas of 'Common Property' and 'Community Archaeology' should be explored. These initiatives could contribute to involving the public more with heritage management.
2. The short movies made for the Witness The past Project should be more widely shown.⁷² The movies make the young public aware of the illicit trade. Together with some assignments on the illicit trade the movies could become part of the program on primary schools.
3. ICOM and UNESCO could by cooperating organise a travelling exhibition that would inform the public on the illicit trade. They should make sure that in every

⁷¹ http://www.ucl.ac.uk/archaeology/research/ethics/policy_antiquities;
<http://www.penn.museum/sites/expedition/the-university-museum-acquisitions-policy/>

⁷² <http://www.witnessthepast.gr/>

country that, for example signed the 1970 UNESCO Convention, the exhibition has a venue in a well known museum.

5.6.3 Recommendations for museums

1. Museums should pay attention to the subject of heritage with every exhibition they host.
2. Museums should insert information on the illicit trade and heritage in their already existing educational programmes
3. Museums should put their acquisition policies on their website where they can be easily consulted. This also will make the museums actions more transparent.
4. Museums should keep better overviews of their past lectures and activities, these should be put online where they can easily be consulted. This also will make the museum more transparent in their actions.
5. Museums should strengthen their exchange networks, so important cultural heritage will be displayed all over the world.
6. Museums should make an effort to make their collection database available online. The objects should be provided with an elaborate description of the provenance.
7. Museums should attempt to put the hosted lectures online, so they can reach a wider audience. Exemplar are the online lectures on the website the Metropolitan Museum of Art.⁷³

5.6.4 Recommendations for exhibitions on the subject of the illicit trade.

1. Make a small exhibition with only looted items that were recovered, to make the public aware of the extent of the trade. As was done at the Quirinal Palace in Rome, Italy, where 110 objects recovered by the Carabinieri were displayed.⁷⁴
2. Exhibitions on the illicit trade organised by international organisations, like the History Lost exhibition organised by ANEMON Productions as part of the EU Culture Programme 2007-2013 of the European Commission Directorate-General for Education and Culture, should be displayed in a great number of countries (European Commission Directorate-General for Education and Culture 2007,25)

⁷³ <http://www.metmuseum.org/metmedia>

⁷⁴ <http://www.i-italy.org/37270/stolen-treasures-view-quirinal-palace>

5.6.5 Recommendations for the Dutch government

1. The Dutch government should establish educational programmes for both the primary and the secondary education. These programmes should make students aware of our national heritage as well as the world's heritage.
2. The Dutch government could also contribute to attracting a wider audience to the museums by:
 - a. Providing free entrance to museums, or a selected group of museums, every first Sunday of the month.
 - b. by organising in cooperation with the museums special initiatives to bring groups who usually do not visit museums to the museum.
3. The cooperation between the different legal bodies in the Netherlands should be improved.

5.6.6 Recommendations for ICOM

1. ICOM should write an article in the Code of Ethics that more clearly states what ICOM expects museums to do to promote heritage.
2. ICOM could also consider creating a special Code of Ethics for museums with collections consisting of cultural objects. As is already been done for Natural History museums with the publication of the ICOM Code of Ethics for Natural History Museums.⁷⁵

5.6.7 Recommendations for archaeologists

1. Archaeologists should try by educating and collaborating with the locals that could be potential looters, to diminish the gap between themselves and the locals.

5.6.8 Recommendations for art dealers and art fairs

1. The art dealers should make their Code of Ethics stricter, leaving no room for an misconception over the buying or selling of items without a complete provenance.
2. The art fairs should establish, if it is not already accomplished, strict guidelines for the due diligence study of cultural objects on the art fair.

⁷⁵ <http://icom.museum/the-vision/code-of-ethics/code-of-ethics-for-natural-history-museums/>

3. The art fairs should obligate the art dealers on the fair to mention the provenance of the object on the object description card.

5.6.9 Recommendations for television shows and the television program

Tussen Kunst & Kitsch

1. Instead of shows on finding and valuing cultural objects a television program should be produced that is concerned with the looting and 'hunting down' of the stolen objects, to show the other side of the trade.
2. *Tussen Kunst & Kitsch* should, when an cultural object is discussed on the program, mention the illicit trade and the laws that forbid the import or export of cultural goods.
3. *Tussen Kunst & Kitsch* could place a textual warning at the beginning of their show that informs the viewer on the illicit trade.

5.7 Final conclusion

In this thesis I aimed to answer the research question: Is informing the public about the illicit trade considered to be the task of museum according to the international conventions, museum codes and heritage professionals and what is currently being done by museums to inform the public, to what extent do they follow the guidelines given by these conventions, codes and professionals?

The discourse in the ICOM Code of Ethics is a guideline for museums, which all case-study museums have subscribed to. In the text is clearly stated in the principle of article 4 that museums should educate and raise awareness for the heritage of the world. However, in the sub articles of article 4 the subjects of education and raising awareness are not mentioned or explained. Therefore, it depends on how the text is interpreted to which extent it is believed that museums should educate and inform the public. The 1970 UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing Illicit, Import, Export and Transfer of ownership of Cultural Property is a legislative document between States. All case-study museums are located in countries that have ratified the Convention. In this Convention also the statement is made that the State Parties should create awareness by education of the value of cultural property and the threat of destruction of the cultural heritage by the illicit trade. However, in the document there

is article informing that States *must* do this. This leaves the States to decide how far they will go in investing and educating the public.

According to the experts informing the public is part of the task of museums. However, it is not exclusively the task of museums, the experts also noted other institutions responsible for informing the public. The institutions mentioned were the Dutch governmental bodies, heritage institutions, television shows like *Tussen Kunst & Kitsch*, and the art fairs such as the PAN and the TEFAF.

The counting of the initiatives in the case-study shows that these museums have already carried out a limited number of initiatives to inform the public about the illicit trade. Five out of six case-study museums hosted an exhibition in which the subject of the illicit trade was discussed. However, it should be noted that these museums hosted one exhibition in a period of several years and in the exhibitions the illicit trade is sometimes only shortly mentioned. Two out of the six museums have at present educational activities that inform about cultural heritage and/or the illicit trade. Three out of the six museums hosted in the month April 2014 a lecture on the subject.

In 2012 the international and national initiatives organised by the case-study museums were large in number, with three out of six museums hosting six or more initiatives outside the museum. The Dutch case-study museums and the Metropolitan hosted none of these initiatives. It appears that the Dutch museums I studied have a serious lower number of activities and lectures in their museum in comparison to the other case-study museums (Appendix A).

When comparing the suggested initiatives by the 1970 UNESCO Convention, ICOM Code of Ethics and the heritage professionals with the current initiatives organised by the case-study museums this results in a clear picture of points of improvement. Initiatives that museums are applying are the exhibitions and clear due diligence policies regarding loans. Hopefully, the investigations into the collection history concerning acquisitions made during the period around the Second World War will lead to investigations into the complete collection history. Initiatives that the case-study museums could explore more are the better and more elaborate mentioning of the provenance of an object and paying more attention to heritage with all exhibitions. An initiative not suggested by the conventions, codes or professionals but applied by the museums is the organising of lectures on the illicit trade.

The study shows that some initiatives are organised by the museums, but I still believe that there is room for improvement. Especially informing the public that visits the museum could be better organised. In my opinion, hosting one exhibition on the illicit trade in one decade is just not enough to raise awareness among the public.

Even though the experts do not all agree that informing the public would help in battling this trade, I am of opinion that this is one of our best options. Because I believe that public condemnation could persuade private collectors and dealers to be more critical when acquiring cultural objects. If everybody becomes more critical on what they buy this could lead to a market where illicitly acquired cultural goods are no longer wanted.

As long as the museum and heritage institutions have not tried together to inform the public about the illicit trade, you do not know if the measures will work. Yes, it is a large effort to make the public aware, but I believe that we should at least try.

6. 1 Samenvatting

De illegale handel in culturele objecten is een van de grootste wereldwijde misdrijven. Volgens erfgoed professionals is het belangrijk dat het publiek hierover geïnformeerd wordt, omdat dit kan helpen de illegale handel te bestrijden. *The International Council of Museums* (ICOM) vindt het bestrijden van de illegale handel erg belangrijk. Daarom wil ik bestuderen hoeveel musea doen om het publiek te informeren. De onderzoeksvraag die ik daarvoor heb opgesteld is: Is het de taak van musea om het publiek informeren over de illegale handel in culturele objecten volgens de internationale conventies, museale codes en erfgoed professionals en wat doen musea op dit moment aan het informeren van het publiek, in hoeverre volgen zij de richtlijnen gegeven door de conventies, codes en professionals?

Om deze vraag te beantwoorden heb ik eerst een discourse analyse gemaakt van de Ethische Code van ICOM en de 1970 UNESCO Conventie. Vervolgens heb ik een gap analyse gemaakt waarin de meningen van de erfgoed professionals over een aantal onderwerpen, die ik heb verzameld uit literatuur en met het houden van interviews, worden vergeleken met de huidige situatie. Ten slotte heb ik de initiatieven in zes *casestudy* musea geteld.

De discourse analyse toont dat in de Ethische Code van ICOM de promotie van erfgoed ziet als onderdeel van de educatieve rol van museums. De 1970 UNESCO Conventie schrijft dat educatieve maatregelen gebruikt moeten worden om respect en bewustzijn te creëren voor erfgoed, de waarde van culturele objecten en de bedreiging van het culturele erfgoed. De professionals suggereren dat musea de volgende initiatieven meer kunnen toepassen; een tentoonstelling over de illegale handel, het uitgebreid vermelden van de *provenance* van objecten, onderzoek doen naar de geschiedenis van de collectie, beter *due diligence* onderzoek bij geleende objecten en met elke tentoonstelling aandacht besteden aan erfgoed .

De opsomming van de initiatieven georganiseerd door de *casestudy* musea laat zien dat tentoonstelling over de illegale handel en goed *due diligence* onderzoek al worden toegepast door deze musea. Het uitgebreid vermelden van de *provenance*, onderzoek naar de collectie geschiedenis en met elke tentoonstelling aandacht besteden aan erfgoed zijn initiatieven die meer mogen worden toegepast.

6. 2 Summary

The illicit trade in cultural objects is one of the largest crimes worldwide. According to heritage professionals it is important to inform the public, because this could help fight the illicit trade. The International Council of Museums (ICOM) views the fighting of the illicit trade to be of great importance. Therefore, I was interested in studying what museums do to inform the public on the illicit trade. The research question I formulated to study this states: Is informing the public on the illicit trade considered to be the task of museums according to the international conventions, museum codes and heritage professionals and what is currently being done by museums to inform the public, to what extent do they follow the guidelines given by these conventions, codes and professionals?

To answer this question I first conducted a discourse analyses of the ICOM Code of Ethics and the 1970 UNESCO Convention. Next, I looked at the opinions of heritage professionals that I gathered from literature and from conducting interviews, and compared their opinions on different issues with the current situation by conducting a gap analysis. Finally, I looked six case-study museums and counted their initiatives that inform the public.

The discourse analysis shows that the Code of Ethics views promotion of heritage to be part of the educational role of museums. The 1970 UNESCO Convention states that educational measures should be used to create respect and awareness for heritage, the value of cultural objects and the threat to cultural heritage. The professionals suggested in the gap analysis the following initiatives that museum could explore more: exhibitions on the illicit trade, extensive mentioning of the provenance of objects, investigations into the collections history, clear due diligence policies concerning loans and emphasising the importance of heritage with every exhibition.

The counting of the initiatives in the case-study museums showed that exhibitions dedicated to the illicit trade and due diligence policies are already adopted by the case-study museums. The mentioning of the provenance, investigations into the collection history and paying attention to heritage with every exhibition still could be explored more.

Bibliography

Agryropolous, V., E. Aloupi-Siotis, K. Polikreti, R. Apostolides, W. El Saddik, R. Gottschalk, M. Abd el Nazeer, M. Vryonidou-Yiangou, P. Ashdjian, M. Yannoulatou, S. Simon, W. Davis and V. Kassianidou, 2014. Museum Education and Archaeological Ethics: An Approach to the Illicit Trade of Antiquities. *Journal of Conservation and Museum Studies* 12 (1), 1-8.

Plasterk Geeft Irak 4000 Jaar Oud Tablet. *Algemeen Dagblad*, 15 January 2010.

Allard Pierson Museum, 2004. *Jaarverslag 2000-2004*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Allard Pierson Museum, 2005. *Jaarverslag 2005*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Allard Pierson Museum, 2010. *Jaarverslag 2006-2010*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam

Allard Pierson Museum, 2011. *Jaarverslag 2011*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Allard Pierson Museum, 2012. *Jaarverslag 2012*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Atwood, R., 2004. *Stealing History: Tomb Raiders, Smugglers, and Looting of the Ancient World*. New York: St. Martin's Press.

Bator, P.M., 1982. *The International Trade in Art*. Chicago: The University of Chicago Press.

Bernard, R., 2002. *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches*. 3rd edition. Walnut Creek CA: A Division of Rowman & Littlefield Publishers, Inc.

Bieleman, B., R. van der Stoep and H. Naayer, 2007. *Schone Kunsten: Preventieve Doorlichting Kunst- en Antiekhandel*. Groningen- Rotterdam: IntraVal.

Braman, S., 2008. International Treaties and Art. *International Journal of Cultural Policy* 14, 315-333.

Brinkman in Brodie, N., J. Doodle and P. Watson, 2000. *Stealing History: The Illicit Trade in Cultural Material*. Cambridge: The McDonald Institute for Archaeological Research.

British Museum, 2000a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2000*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2001. *British Museum Review 2000-2001*. London: British Museum.

British Museum, 2001a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2001*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2002. *British Museum Review 2001-2002*. London: British Museum.

British Museum, 2002a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2002*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2003. *British Museum Review 2002-2003*. London: British Museum.

British Museum, 2003a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2003*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2005. *British Museum Review 2004-2005*. London: British Museum.

British Museum, 2005a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2005*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2006. *British Museum Review 2005-2006*. London: British Museum.

British Museum, 2006a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2006*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2007. *British Museum Review 2006-2007*. London: British Museum.

British Museum, 2007a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2007*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2008. *British Museum Review 2007-2008*. London: British Museum.

British Museum, 2008a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2008*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2009. *British Museum Review 2008-2009*. London: British Museum.

British Museum, 2009a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2009*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2010. *British Museum Review 2009-2010*. London: British Museum.

British Museum, 2010a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2010*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2011. *British Museum Review 2010-2011*. London: British Museum.

British Museum, 2011a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2011*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2012. *British Museum Review 2011-2012*. London: British Museum.

British Museum, 2012a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2012*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2013. *British Museum Review 2012-2013*. London: British Museum.

British Museum, 2013a. *British Museum Reports and Accounts for the year ended 31 march 2013*. Norwich: The Stationary Office.

British Museum, 2013b. *British Museum Policy: Acquisitions of Objects for the Collection*. London: The British Museum. Online available at <http://www.britishmuseum.org/pdf/Acquisitions%20policy%20July%202013%20FINAL.pdf>, last consulted on 03-06-2014.

British Museum, 2014. *Loans Policy*. London: The British Museum. Online available at http://www.britishmuseum.org/pdf/Loans_Policy_approved_16_01_14.pdf, last consulted on 03-06-2014.

Brodie, N., 2003. Stolen History: Looting and Illicit Trade. *Museum International* 55, 10-22.

Brodie, N., J. Doodle and P. Watson, 2000. *Stealing History: The Illicit Trade in Cultural Material*. Cambridge: The McDonald Institute for Archaeological Research.

Brodie, N. and C. Renfrew, 2005. Looting and the World's Archaeological Heritage: The Inadequate Response. *Annual Review of Anthropology* 34, 343-361.

Campbell, P.B., 2013. The Illicit Antiquities Trade as a Transnational Criminal Network: Characterizing and Anticipating Trafficking of Cultural Heritage. *International Journal of Cultural Property* 20, 113 - 153.

Carman, J., 2005. *Against Cultural Property: Archaeology, Heritage and Ownership*. London: Gerard Duckworth & Co. Ltd.

Dietzler, J., 2013. On 'Organized Crime' in the Illicit Antiquities Trade: Moving Beyond the Definitional Debate. *Trends in Organized Crime* 16, 329 - 342.

Doyle, C., 2011. *A Dictionary of Marketing*. Oxford: Oxford University Press.

Erfgoedinspectie, 2012. *Grenzen overschreden? Onderzoek naar onrechtmatig handelen op de gebieden van archeologie en archieven*. Den Haag: Erfgoedinspectie. Online available at: <http://www.erfgoedinspectie.nl/actueel/publicaties/detail/grenzen-overschreden/642>, last consulted on 08-01-2014.

European Commission, 2011. *Study on Preventing and Fighting Illicit Trafficking in Cultural Goods in the European Union*. Brussels: European Commission

European Commission Directorate-General for Education and Culture, 2007. *Crossing Borders – Connecting Cultures: The EU Culture Programme (2007-2013)*. Brussels: European Commission Directorate-General for Education and Culture. Online available at: http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-

62/Finantari/Alte_oportunitati/Programe_Comunitare/4_Cultura_2007.pdf, last consulted on 12-06-2014

Gee, J.P., 1991. *An Introduction to Discourse Analysis: Theory and Method*. London: Routledge.

Gill, D., and C. Chippindale, 2007. From Malibu to Rome: Further Developments on the Return of Antiquities. *International Journal of Cultural Property* 14 (2), 205-240.

Hickley, C., 2013. *Looted Art from Cypriot Churches Is Returned by Germany*. Online article at: <http://www.bloomberg.com/news/2013-07-16/looted-art-from-cypriot-churches-is-returned-by-germany.html>, last consulted on 22-03-2013.

Huysmans, F., and J. de Haan, 2007. *Het Bereik van het Verleden: Ontwikkelingen in de Belangstelling voor Cultureel Erfgoed*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

International Council of Museums (ICOM), 2004. *ICOM Code of Ethics for Museums*. Paris: ICOM.

J. Paul Getty Trust, 2008. *The J. Paul Getty Trust 2008 Report*. Los Angeles: J. Paul Getty Trust.

J. Paul Getty Trust, 2009. *The J. Paul Getty Trust 2009 Report*. Los Angeles: J. Paul Getty Trust.

J. Paul Getty Trust, 2010. *The J. Paul Getty Trust 2008 Report*. Los Angeles: J. Paul Getty Trust.

J. Paul Getty Trust, 2011. *The J. Paul Getty Trust 2008 Report*. Los Angeles: J. Paul Getty Trust.

J. Paul Getty Trust, 2012. *The J. Paul Getty Trust 2008 Report*. Los Angeles: J. Paul Getty Trust.

J. Paul Getty Trust, 2013. *The J. Paul Getty Trust 2008 Report*. Los Angeles: J. Paul Getty Trust.

Kersel, M., 2011. When Communities Collide: Competing Claims for Archaeological Objects in the Market Place. *Archaeologies: Journal of the World Archaeological Congress* 7 (3), 518-537.

Metropolitan Museum of Art, 2009. *The Annual Report for the Year 2008-2009*. New York: The Metropolitan Museum of Art.

Metropolitan Museum of Art, 2010. *The Annual Report for the Year 2009-2010*. New York: The Metropolitan Museum of Art.

Metropolitan Museum of Art, 2011. *The Annual Report for the Year 2010-2011*. New York: The Metropolitan Museum of Art.

Metropolitan Museum of Art, 2012. *The Annual Report for the Year 2011-2012*. New York: The Metropolitan Museum of Art.

Metropolitan Museum of Art, 2013. *The Annual Report for the Year 2012-2013*. New York: The Metropolitan Museum of Art.

Merryman, J. 1995. A Licit International Trade in Cultural Objects. *International Journal of Cultural Property* 4 (1), 13-60.

Renfrew, C. in K.W. Tubb, 1995. *Antiquities Trade or Betrayed: Legal, Ethical & Conservation Issues*. London: Archetype Publications Ltd.

Renfrew, C., 1999. *Loot, Legitimacy and Ownership: The Ethical Crisis in Archaeology*. Amsterdam: Amsterdam Archeologisch Centrum (AAC/IPP) van de Universiteit van Amsterdam.

Rijksmuseum van Oudheden, 2008. *Jaarverslag 2007*. Leiden: Rijksmuseum van Oudheden.

Rijksmuseum van Oudheden, 2009. *Jaarverslag 2008*. Leiden: Rijksmuseum van Oudheden.

Rijksmuseum van Oudheden, 2009a. *Zelfevaluatie Rijksmuseum van Oudheden 2005-2009*. Leiden: Rijksmuseum van Oudheden.

Rijksmuseum van Oudheden, 2010. *Jaarverslag 2009*. Leiden: Rijksmuseum van Oudheden.

Rijksmuseum van Oudheden, 2011. *Jaarverslag 2010*. Leiden: Rijksmuseum van Oudheden.

Rijksmuseum van Oudheden, 2012. *Jaarverslag 2011*. Leiden: Rijksmuseum van Oudheden.

Rijksmuseum van Oudheden, 2013. *Jaarverslag 2012*. Leiden: Rijksmuseum van Oudheden.

Rijksmuseum van Oudheden, 2014. *Jaarverslag 2013*. Leiden: Rijksmuseum van Oudheden.

Scholten, S. 2010. To Share or not to Share: The Dutch Delicate Issues. An Introduction, in A. Kieskamp (eds), *Sense and Sensitivity: The Dutch and Delicate Heritage Issues*. The Hague: ICOM The Netherlands, 8-15.

Skeates, R., 2000. *Debating the Archaeological Heritage*. London: Gerald Duckworth & Co.

Slayman, A.L., 1998. *Geneva Seizure*. Online available at: <http://archive.archaeology.org/online/features/geneva/>, last consulted on 22-03-2013.

Slayman, A.L., 1998. Recent Cases of Repatriation of Antiquities to Italy from the United States. *International Journal of Cultural Property* 7 (2), 456-463.

Slayman, A.L., 1999. Khmer Site Looted. *Archaeology* 52 (3), 31.

Stratford, C., 2006. *Illegal Antiques Pass Through Porous Law*. *Gulf News*. Online available at : <http://gulfnews.com/news/gulf/uae/general/illegal-antiques-pass-through-porous-law-1.246427>, last consulted on 10-03-2014.

TEFAF, 2012. *Provisional TEFAF Maastricht 2012: Vetting Guidelines*. Online available at: http://www.tefaf.com/media/Tefaf_2011/pdf/Guidelines-vetting-TEFAF-2012.pdf, last consulted on 07-06-2013.

Thomas, S., 2012. Searching for Answers: A survey of Metal-Detector Users in the UK. *International Journal of Heritage Studies* 18 (1), 49-64.

UNESCO, 1970. *Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property*. Paris: UNESCO Online available at: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13039&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html, last consulted on 08-01-2014.

UNESCO, 1999. *Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict with Regulations for the Execution of the Convention 1954*. Paris: UNESCO. Online available at: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13637&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html, last consulted on 20-05-2014.

UNESCO, 2005. *International Flows of Selected Cultural Goods and Services, 1994-2003: Defining and Capturing the Flows of Global Cultural Trade*. Montreal: UNESCO Institute for Statistics.

UNESCO, 2013. *The Fight Against the Illicit Trafficking of Cultural Objects: The 1970 Convention: Past and Future*. Paris: UNESCO. Online available at: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/pdf/2013_INFOKIT_1970_EN.pdf, last consulted on 27-5-2014

UNESCO, 2014. *Evaluation of UNESCO's Standard-setting Work of the Culture Sector: Part II- 1970 Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property*. Paris: UNESCO

UNIDROIT, 1995. *UNIDROIT Convention on Stolen or Illicitly Exported Cultural Objects*. Rome: UNIDROIT.

University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology, 2008. *Annual Report 2007-2008*. Philadelphia: University of Pennsylvania.

University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology, 2009. *Annual Report 2008-2009*. Philadelphia: University of Pennsylvania.

University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology, 2010. *Annual Report 2009-2010*. Philadelphia: University of Pennsylvania.

University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology, 2011. *Annual Report 2010-2011*. Philadelphia: University of Pennsylvania.

University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology, 2012. *Annual Report 2011-2012*. Philadelphia: University of Pennsylvania.

University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology, 2013. *Annual Report 2012-2013*. Philadelphia: University of Pennsylvania.

Van Beurden, J., 2010. The Dutch Treatment of Tainted Objects in A. Kieskamp (eds), *Sense and Sensitivity: The Dutch and Delicate Heritage Issues*. The Hague: ICOM The Netherlands, 18-23.

Van Ham, T., E.R. Leukfeldt, B. Bremmers, W.Ph. Stol and A.Ph. van Wijk, 2011. *De Kunst van het Internet: Een Onderzoek naar de Online Illegale Handel in Cultuurgooederen*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.

Wirtz, W., 2010. Illegaal verkregen Oudheden. *De Volkskrant*, 9 January 2010.

Waterton, E., L. Smith and G. Campbell, 2006. The Utility of Discourse Analysis to Heritage Studies: The Burra Charter and Social Inclusion. *International Journal of Heritage Studies* 12 (4), 339-335.

Consulted websites

www.ancbs.org

1. <http://www.ancbs.org/cms/en/about-us/reference-materials>, last consulted on 27-5-2014

www.allardpiersonmuseum.nl:

1. <http://www.allardpiersonmuseum.nl/te-zien-te-doen/archeolab/archeohotspot.html>, last consulted on 15-04-2014

2. <http://www.allardpiersonmuseum.nl/te-doen/content/lezingen/2014/04/brodie-lecture.html>, last consulted on 01-04-2014

www.archeologiein nederland.nl:

1. <http://archeologiein nederland.nl/bronnen-en-kaarten/archis>, last consulted on 27-04-2014

<http://www.arch.cam.ac.uk/directory/acr10>

1. <http://www.arch.cam.ac.uk/directory/acr10>, last consulted on 6-6-2014

www.avro.nl:

1. http://avro.nl/tussenkunstenkitsch/over/bodemvondsten_en_invoer_uit_het_buitenland.aspx?r=1, last consulted on 26-04-2014

www.blueshield.nl:

1. <http://www.blueshield.nl/nl/about-us>, last consulted on 20-04-2014

www.britishmuseum.org:

1. http://www.britishmuseum.org/whats_on/past_exhibitions/2006/archive_past_from_above.aspx, last consulted on 21-03-2014
2. <http://blog.britishmuseum.org/2011/06/13/a-buddha-returns-to-afghanistan/>, last consulted on 21-03-2014
3. https://www.britishmuseum.org/whats_on/past_exhibitions/2011/afghanistan/videos/ivories.aspx, last consulted on 23-03-2014
4. https://www.britishmuseum.org/visiting/family_visits.aspx, last consulted on 14-04-2014
5. https://www.britishmuseum.org/whats_on/events_calendar.aspx, last consulted on 01-04-2014
6. http://www.britishmuseum.org/about_us/departments/portable_antiquities_treasure.aspx, last consulted on 30-03-2014
7. http://www.britishmuseum.org/about_us/news_and_press/statements/world_war_ii_provenance.aspx, last consulted on 03-06-2014

www.cbs.nl

1. <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/methoden/begrippen/default.htm?ConceptID=2980>, last consulted on 23-05-2014

www.cultureelerfgoed.nl:

1. <http://www.cultureelerfgoed.nl/erfgoed/archeologie>, last consulted on 27-04-2014

erfgoedbalans.cultureelerfgoed.nl

1. <http://erfgoedbalans.cultureelerfgoed.nl/erfgoed%2C-publiek-en-educatie/archeologie>, last consulted on 23-05-2014
2. <http://erfgoedbalans.cultureelerfgoed.nl/erfgoed%2C-publiek-en-educatie/cultuurlandschap-en-gebouwd-erfgoed>, last consulted on 23-05-2014
3. <http://erfgoedbalans.cultureelerfgoed.nl/erfgoed%2C-publiek-en-educatie/erfgoededucatie>, last consulted on 23-5-2014

www.erfgoedinspectie.nl:

1. www.erfgoedinspectie.nl last consulted on 20-04-2014

www.getty.edu

1. http://www.getty.edu/news/press/center/statement06_getty_italy_meeting11706.html, last consulted on 29-04-2014
2. https://www.getty.edu/education/kids_families/programs/family_forum.html, last consulted on 14-04-2014
3. https://www.getty.edu/education/kids_families/programs/family_room.html, last consulted on 14-04-2014
4. <https://www.getty.edu/visit/cal/>, last consulted on 01-04-2014
5. http://www.getty.edu/research/tools/provenance/german_sales.html, last consulted on 03-06-2014
6. http://www.getty.edu/about/governance/pdfs/acquisitions_policy.pdf, last consulted on 03-06-2014
7. <http://www.getty.edu/about/governance/policies.html>, last consulted on 03-06-2014

www.iadaa.org

1. <http://iadaa.org/en/chairman-s-address>, last consulted on 05-06-2014
2. <http://iadaa.org/en/about-us>, last consulted on 05-06-2014

www.icom.com:

1. <http://icom.museum/programmes/fighting-illicit-traffic/>, last consulted 19-9-2013
2. <http://icom.museum/the-organisation/icom-missions/>, last consulted on 19-5-2014
3. <http://icom.museum/the-organisation/icom-in-brief/>, last consulted on 23-04-2014
4. <http://icom.museum/the-vision/code-of-ethics/introduction/L/2788/#sommairecontent>, last consulted on 11-4-2014
5. <http://icom.museum/the-vision/museum-definition/>, last consulted on 11-02-2014
6. <http://icom.museum/the-vision/code-of-ethics/code-of-ethics-for-natural-history-museums/>, last consulted on 12-06-2014

www.i-italy.org

1. <http://www.i-italy.org/37270/stolen-treasures-view-quirinal-palace>, last consulted on 12-06-2014

www.metmuseum.org:

1. <http://www.metmuseum.org/about-the-museum/press-room/exhibitions/2009/afghanistans-dazzling-national-treasureshidden-for-25-years-presented-at-metropolitan-museum>, last consulted on 22-03-2014
2. <http://www.metmuseum.org/metmedia/audio/exhibitions/042-special-exhibition-afghanistan-hidden-treasures-from-the-national-museum-kabul>, last consulted on 22-03-2014
3. <http://www.metmuseum.org/en/exhibitions/listings/2012/buried-finds>, last consulted on 22-03-2014
4. <http://www.metmuseum.org/learn/for-kids>, last consulted on 14-04-2014

5. <http://www.metmuseum.org/learn/for-teens>, last consulted on 14-03-2014
6. <http://www.metmuseum.org/learn/for-adults>, last consulted on 14-04-2014
7. http://www.metmuseum.org/events/programs/lectures-and-panels/free-lectures/art-in-crisis-mali?eid=A001_%7b6E1E6C0E-89B2-4805-A99E-96B30BF9A640%7d_20140226162701, last consulted on 01-04-2014
8. <http://www.metmuseum.org/about-the-museum/collections-management-policy>, last consulted 03-06-2014
9. <http://www.metmuseum.org/metmedia>, last consulted 12-06-2014

www.numis.geldmuseum.nl

1. <http://numis.geldmuseum.nl/nl>, last consulted on 27-04-2014

www.penn.museum:

1. <http://www.penn.museum/cultural-heritage.html>, last consulted on 11-03-2014
2. http://www.penn.museum/sites/iraq/?page_id=67, last consulted on 11-03-2014
3. <http://www.penn.museum/penn-museum-programs.html>, last consulted on 14-04-2014
4. <http://www.penn.museum/events-calendar.html>, last consulted on 01-04-2014
5. <http://www.penn.museum/cultural-heritage/64-cultural-heritage-center.html>, last consulted on 05-04-2014
6. <http://www.penn.museum/sites/expedition/the-university-museum-acquisitions-policy/>, last consulted 12-06-2014

www.pennchc.org:

1. <http://www.pennchc.org/page/education>, last consulted on 18-03-2014

www.rmo.nl:

1. <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/archief/verboden-te-verzamelen>, last consulted on 12-03-2014
2. <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/archief/verboden-te-verzamelen/tentoonstellingsteksten>, last consulted on 12-03-2014
3. <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/archief/verboden-te-verzamelen/extra-bij-de-tentoonstelling>, last consulted on 12-03-2014

4. <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/archief/retour-irak>, last consulted on 13-03-2014
5. <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/archief/retour-irak/pr-campagne-en-pers>, last consulted on 13-03-2014
6. <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/archief/retour-irak/tentoonstellingsteksten>, last consulted on 13-03-2014
7. <http://www.rmo.nl/actueel/persinformatie/archief-persberichten/nieuws-uit-het-midden-oosten>, last consulted on 12-03-2014
8. <http://www.rmo.nl/onderwijs/voortgezet-onderwijs/in-het-museum/rondleidingen/unesco-rondleiding> last consulted on 17-03-2014
9. <http://www.rmo.nl/activiteiten>, last consulted on 13-04-2014

www.savingantiquities.org:

1. <http://www.savingantiquities.org/2014-beacon-award/>, last consulted on 08-04-2014

www.traffickingculture.org:

1. http://traffickingculture.org/wp-content/uploads/2012/10/IMG_00081.jpg, last consulted on 31-04-2014
2. <http://traffickingculture.org/wp-content/uploads/2013/02/Cambodia-13.jpg>, last consulted on 31-04-2014
3. <http://traffickingculture.org/people/neil-brodie/>, last consulted on 6-6-2014

www.uba.uva.nl:

1. <http://uba.uva.nl/actueel/agenda/content/tentoonstellingen/2004/10/malta-temples-en-tombes-5200-750-v-chr.html>, last consulted on 12-03-2014

www.ucl.ac.uk:

1. http://www.ucl.ac.uk/archaeology/research/ethics/policy_antiquities

www.unesco.org:

1. <http://www.unesco.org/eri/la/convention.asp?KO=13039&language=E&order=alpha>, last consulted on 26-03-2014

2. <http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/illicit-traffic-of-cultural-property/1970-convention/>, last consulted on 11-4-2014
3. <http://www.unesco.org/eri/la/convention.asp?KO=13039&language=E> , last consulted on 11-4-2014
4. <http://en.unesco.org/themes/heritage-risk>, last consulted on 23-04-2014

www.witnessthepast.gr:

1. <http://www.witnessthepast.gr/>, last consulted on 25-04-2014

List of Tables and Appendixes

List of Tables

Table1: four stage model of the different stages within the illegal trade of archaeological objects. (Dietzler 2013, 338).....	8
Table 2: Overview of exhibitions hosted by case-study museums on the illicit trade or heritage.....	48
Figure 3: Overview of educational activities concerning the illicit trade in the case-study museum.....	53
Figure 4: Overview of the initiatives outside the museum by the case-study museums.....	56

List of Appendixes

Appendix A: Overview of all activities and lectures hosted by the museums in April 2014.....	99
Appendix B: Dutch written reports of the interviews conducted by the author.....	113
B1: Report of Interview with Janrense Boonstra.....	115
B2: Report of Interview with Marja van Heese.....	121
B3: Report of Interview with Pieter ter Keurs.....	129
B4: Report of Interview with Steph Scholten.....	137

Appendix A

List with the lectures and activities given in April 2014. The initiatives concerned with the illicit trade are made bold.

Allard Pierson Museum

3 Lectures

Criminal capers or Professional Practice?:

This lecture will review the involvement of museums with the illegal trade in antiquities, as exposed by the recent criminal investigations of Italian and Indian dealers, and examine how their curatorial staff may still be vulnerable to criminal exploitation

Kickoff archeo hotspots

Lecture on exhibition de Krim: De Grieken in het Zwarte Zeegebied, kolonisatie of migratie?

2 Activities

Museumweekend, toppers aan de Turfmarkt

Symposium de Krim

The British Museum

20 different Gallery Talks:

The Crosby Garrett and Ribchester Roman Helmets

Conserving Ancient Papyri

Reimagining room 441: a new view of Europe AD 300-1000

The Splendour of Ancient Rome

Alexander and the Hellenistic World

Understanding netsuke at the British Museum

Assyrian palaces

Circulating the imperial image

The changing architecture of the British Museum

Looking inside an Egyptian cat: the science of the Gayer-Anderson cat

Ganesha: removing obstacles across Asia

Masks in ancient Mexico

Taimhotep's lament: her life and death in Cleopatra's Egypt

Art and culture: metalwork in Anglo-Saxon England

The admonitions Scroll: a masterpiece of Chinese painting

Dosh: the language of money

Introduction to Islamic art

Egyptian gods, goddesses and sacred animals

The Vikings: raiders, traders, farmers and fishers

Medieval celtic lands

10 Lectures:

Anglo-Saxon and Viking England

Tell es-Sakan, the southern Levant and Egypt in the 4th and 3rd millennium BC

Curator's introduction to Vikings: life and legend

The Ark before Noah- life streamed

The library of Ashurbanipal, King of the World

Georg Baselitz

Members lecture: Beyond the gaze of the Crosby Garrett Helmet

The Vikings in Britain and Ireland: between culture and memory

Viking art

Viking warfare

62 Activities:

Study day: Introduction to the Classical world: study day with the Open University.

Workshop: Green Screen Time machine

Workshop: shadow puppet workshop (2 times)

Workshop: Writing Mesopotamia: myths, legends and art

Film: A time of Troubles: Germany in Autumn

Easter Activity: Vikings: raiders, traders and sailors (3 times)

Demonstration: the way of tea (4 times)

Special Event: the divided self

Workshop: create a Viking Comic

Film: The Vikings

Workshop: museum reporter (2 times)

Workshop: writing Mesopotamia: The Epic of Gilgamesh

Workshop: Olympic Champions

Workshop: writing workshop with Damian Dibben (2 times)

Workshop: Photography mystery trails

Sleepover: Vikings sleepover

Workshop: webdesign

Performance: writing Mesopotamia

Tour: Around the World in 90 minutes (given 36 times throughout april)

The Metropolitan Museum of Art

56 Gallery Talks in april on the following themes:

European Sculpture in the Robert Lehman Collection

Southeast Asian Sculpture from a Scientist's Perspective

Exhibition Tour—*Now You See It: Photography and Concealment*

Conversation with a Conservator at The Cloisters

The Unexpected Object: Sculpture in Islamic Art

Sculpture, Illusion, and Imagination in The Wrightsman Galleries

Exhibition Tour—*The Passions of Jean-Baptiste Carpeaux*

Stained Glass at The Cloisters

Religious Sculpture in African Art

Nineteenth-Century European Sculpture: Before and After Jean-Baptiste Carpeaux

Materials and Techniques of Medieval Stained Glass ii

Exhibition Tour—*Making Pottery Art: The Robert A. Ellison Jr. Collection of French Ceramics (ca. 1880–1910)*

Exhibition Tour—*Tibet and India: Buddhist Traditions and Transformations*

Exhibition Tour—*Charles Marville: Photographer of Paris*

Met Signs Tours in ASL—Life in Ancient Egypt

Stories in Sculpture

Prophecies Fulfilled: Old and New Testament Typology

Italian Tempera Painting

Ancient American Sculpture

Women of Myth and Legend in American Sculpture

Exhibition Tour—*Lost Kingdoms: Hindu-Buddhist Sculpture of Early Southeast Asia, 5th to 8th Century*

Unexpected Encounters in Modern Sculpture

Exhibition Tour—*The Flowering of Edo Period Painting: Japanese Masterworks from the Feinberg Collection*

Artists on Artworks—Alarm Will Sound: Michael Harley

The observant eye: Sculpting Buddha: Cross-Cultural Exchange and Transition in a Chinese Buddha

Gallery Conversation—Poetry and Ancient Sculpture
Sculpture from a Conservator's Perspective
Sculpture in Reverse: Cylinder Seals of Mesopotamia
Strewn with Flowers: A Close Look at the Falconer's Bath
Borders and Boundaries in European Paintings
Gallery Performance and Conversation—Italian Renaissance Music
Egyptian Sculpture
Tea Ceremony Demonstration

19 Lectures

Ticketed Talk:

Islamic Art, Culture, and Politics: The Connections
Detective Work on Metropolitan Treasures (3 times given)
Innocents Abroad: Nineteenth-Century American Painters in Europe - H. Barbara
Weinberg
Rembrandt, Vermeer, and Style (2 times given)
The Life and Times of Juan Gris's "Violin and Playing Cards on a Table" (1913
Spark: It's About Time

Free lecture:

Friday Focus—El Greco: The Modernity of His Technique

Art in Crisis: Mali: Learn how a regional crisis in Mali is impacting the country's cultural heritage and what is being done to preserve and protect its visual and performing arts. With Mary Jo Arnoldi, Banning Eyre, Kassim Kone, Alisa LaGamma, Gregory Mann, Jerome Vogel, and a performance by Siya, a trio of Mande griot musicians from Mali featuring virtuoso kora player Yacouba Sissoko

Friday Focus—An Artist's Perspective: The Robert A. Ellison Jr. Collection of French Ceramics
Welcome and Introduction: Goya
Goya and the Infante Don Luis: A Court in Exile
Goya and the Dukes of Osuna: Enlightened Patrons

Goya and the Dukes of Alba: A Rebellious Family at the Court of Madrid

Symposia:

Fellows Colloquium—Reading the Sacred

Fellows Colloquium—Identity in Objects

Fellows Colloquium—New Conservation Research

934 Activities:

706 Tours in Total:

Museum Highlights:

- English
- French
- Korean
- Japanese
- German
- Spanish
- Portugese
- Italian
- Chinese
- Russian

Masterpieces of the Middle Ages

Hindu and Buddhist Vision in Indian and Southeast Asian Art

Great Sculpture

American Paintings and sculpture

Arts of China

Musical Instruments: East and West

Arts of ancient Greece and Rome

- Russian

Old Master Paintings

Impressionism and Post Impressionism

- Japanes

Fashion in Art

Arts of Africa, Oceania and the Americas

Arts of Japan

Great Rooms: European Decorative Arts III

Modern and Contemporary Art:

- French
- English

American Rooms, American Stories 1680-1914

Robert Lehman Collection: Renaissance to Impressionism

Arts of Ancient Egypt

Arts of the Islamic World

- French

Highlights of The Cloisters Collection

Great Paintings

The Cradle of Civilization: Art of the Ancient Near East

American Art

Arms and Armour

Highlights of Asia

9 Art Making Programs

56 Courses and Workshop, the different types of courses are:

Class for Children Art Afternoons (ages 6-9)

Parent-Child Workshop (ages 3-6)

Class for Adults: Thursday Mornings—Spotlight on Decorative Arts of Great Britain

Short Course: Nineteenth-Century Sculpture: Masterpieces by Canova, Carpeaux, Rodin

Class for Children: Sculpture (ages 8-11)

Class for Children: Painting and Printing (ages 8-11)

Class for Children: Stories and Glories: World Mythology at the Met (Ages 6-8)

Class for Children: Pause for Pegasus: The Inspiration of Antiquity (Ages 9-13)

Class for Children: Membership Class for Children

Children's Art Class: A Book, Then Look (Ages 3-5)

Studio Workshop: Metalworking: Armor-Inspired Jewelry and Sculpture

Class for Adults: Saturday Seminar with Elinor Richter: American Art from the Colonial

Period through the Nineteenth Century

Studio Workshop: Figure Sculpting: Essential Forms in Clay

20 concerts and performances

49 programs for visitors with disabilities, including;

Program for Visitors with Learning and Developmental Disabilities: Discoveries—

Westward Bound (Ages 5–17)

90 family Programs

Toddler Storytime in Nolen Library

Storytime in Nolen Library

Start with Art at the Met

Art Trek

Painted Panels: European Paintings

Volume and Form: Southeast Asian Art

How did they do that?: Italian Tempera Painting

Charles H. Tally Holiday Monday Family Programs

Drop in Drawing: Negative and Positive Space: American Ceramics

Medieval Stories (spanish)

Art Trek Plus—Life in the Renaissance

Start with Art at the Met Plus—Spring into Color!

4 Teen programs:

Teen Open House—Summer in the City (Ages 15–18)

Art Explore—American Portraits (Ages 11–14)

Saturday Sketching—Cypriot Sculpture (Ages 11–18)

European Excursion (Ages 15–18)

The J. Paul Getty Museum (The Getty Center and Getty Villa)

3 Lectures:

Artists and Faiths: A Panel Discussion

Between East and West: Artistic Crossroads in the Medieval Mediterranean

Getty Villa Lectures

Tales of Byzantium from Greece

Activities:

1 Getty Center event:

College Night

2 Getty Villa events:

Tea by the Sea

Villa Theater Lab: Troubadour Theater Company presents ABBAMEMNON

Getty Center Daily Tours:

Garden Tour

Exhibition Tour: Jackson Pollock's "Mural"

Architecture Tour

Focus Tour: Fit for a King

Gallery talk: Connecting Seas: A Visual History of Discoveries and Encounters

Curator's Gallery Talk: In Focus: Ansel Adams

Daily Getty Villa Daily Tours:

Architecture Tour

Garden Tour

Collection Spotlight Talk

Collection Highlights Tour

Educator's Perspective

This 50-minute tour takes an in-depth look at special topics such as mythology, death, nudity, wine, or artistic practices in the ancient Greek and Roman world. Sign-up begins 15 minutes before the tour at the Tour Meeting Place.

Focus Tour: Curator's Eye

Culinary Garden Tour

2 Getty Center Family activities:

Cornelia Funke Storytelling and Book Signing

Family Festival

4 Getty Center Courses and Demonstrations

Artist at Work: The Daguerreotype

Drawing from the Masters: Form through Line

Icon Painting Workshop

Art Circles

7 Getty Villa Courses and Demonstrations:

Handling Session: Mosaics

Artist at Work: The Cult of the Games

Botanical Still Life and Myth

Drawing from Antiquity: Making Faces

Artist at Work: Byzantine Chanting

Reflecting the Divine: A Cross-Cultural Look at Greece and China (Day 1)

Rijksmuseum van Oudheden

9 Lectures

NINO studiemiddag: Het graf van May (5 lectures)

Augustus en Egypte, Vriendenvereniging van het RMO lecture

Boekpresentatie Ger Groot

Het Lod Mozaik uit Israel

12 provinciën lezing Utrecht

7 Activities

Museumweekend

Basisonderwijsdag 2014 (informatiemiddag voor leerkrachten)

Egypte-pubquiz

Symposium Odysee, odysee projecten

Weltklassik am Klavier

2 Activities for children:

Dummie de Mummie Dag

Voorleesmiddag Ave Caesar

University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology

8 Lectures

"Great Voyages" Lecture: The Odyssey

PennCHC Lecture: Creating & Conserving Culture in the 21st Century: Lessons from the Arabian Coast of the Persian Gulf:

Cultural projects, museums and heritage conservation strategies pursued in Abu Dhabi, Dubai and Sharjah are redefining the role of architects and designers in mediating global aspirations of the state with the specific needs of local communities. While Abu Dhabi and Dubai illustrate global pursuit of cultural recognition, Sharjah demonstrates localization of global trends to fit the needs of transnational communities

Painting the Gods: Color and Body Ornammentation in Aztec Culture

How to Stage a Bloodbath: Gladiators at the Roman Arena

Afternoon Symposium: From Constantinople to Cappadocia

Lacrosse: Play on, Iroquois Nationals!

Afternoon Lecture: Role of Mothers in Private Tomb Decorations

PennCHC Lecture: Rethinking the Criminal Market in Transnationally Trafficked

Archaeological Antiquities:

This paper discusses some of the preliminary results from PhD fieldwork conducted during the course of 2013

15 Activities:

6 Events:

P.M. @ Penn Museum: 1st Wednesday Quizzo

World Culture Afternoon: Drums Around the World

Making Music in Egypt

Teen Toga Party

Annual Loren Eiseley Society Members' Dinner

Philadelphia Science Festival: Clark Park Science Discovery Day

4 Workshops:

Instructional Drum Circle Workshop (given 4 times in April)

3 Tours:

The Majestic Chinese Rotunda

Mexico and Central America

Egypt of the Pharaohs

2 events For Children:

Sleepover Program: 40 Winks with the Sphinx

Family Second Sunday Workshop: Koi Kites

Appendix B

This appendix contains the Dutch reports of the interviews that I have conducted with Janrense Boonstra, Marja van Heese, Pieter ter Keurs and Steph Scholten.

Interview Janrense Boonstra

Janrese Boonstra is de huidige voorzitter van ICOM Nederland. Het interview werd gehouden in het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden op 18 maart 2014.

Baart de handel in archeologische objecten u zorgen?

Ja, dat baart mij wel zorgen. Het is een van de belangrijkste dingen in die illegale handel, uit de onderzoeken blijkt dat wel. Het zijn natuurlijk ook objecten waarvan de *provenance*, zoals dat heet, te vervalsen is. Ik was vorige week naar de TEFAF in Maastricht daar wordt bij elk schilderij natuurlijk zoveel mogelijk verteld, wat de historie daarvan is, waar het vandaan komt. Terwijl het hier vaak gaat om objecten waarvan je kan zeggen ze zijn gevonden in een grafveld of opgedoken bij een opgraving. Het is natuurlijk toch aan de handelaar, degene die het weer wil verkopen, om daar zoveel mogelijk informatie over op te vragen en te verschaffen. Maar het is ook aan de musea en dat is dus iets wat voor ons heel belangrijk is, want het staat in de Code of Ethics. Artikel 2 van de Code of Ethics gaat daar op in en die legt de verantwoordelijkheid heel zwaar bij de musea en de museumprofessionals.

Toen ik in het RMO stage liep hadden ze net een Cypriotisch hoofd aangekocht van een handelaar op de TEFAF, alleen die handelaar had de *provenance* totaal niet uitgezocht. Toen moest het museum zelf nog ongeveer een half jaar onderzoek verrichten naar de *provenance* van het object voordat ze werkelijk de aankoop konden doen.

En als je dit onderzoek 10 jaar geleden had gedaan, dan had je veel minder antwoorden gekregen want toen was het bewustzijn hierover nog niet zo sterk. Nederland heeft eigenlijk vrij laat die twee verdragen van UNESCO geratificeerd. Het beroemde 1954 verdrag, de Treaty of the Hague, is dit jaar precies 60 jaar geleden en wordt daarom ook gevierd. Het tweede verdrag staat bekend als het UNESCO verdrag maar als eerste was tóch het verdrag van Den Haag. Dat zijn dus twee belangrijke verdragen. Die zaken hangen toch met elkaar samen, want je ziet dat in periodes van oorlog de illegale handel sterk toeneemt.

Ja, voor mijn gevoel wordt er in tijden van oorlog ook meer aandacht besteed aan die illegale handel, maar eigenlijk vinden die plunderingen op veel meer plekken plaats dan alleen op plekken waar het oorlog is. En de aandacht die daaraan wordt besteed is best gering.

Die is gering, ja.

Denkt u dat als het publiek meer wordt geïnformeerd over de illegale handel dat dit zou kunnen bijdragen aan het tegengaan van de illegale handel in archeologische objecten?

Ik heb daar mijn twijfels over. Het is op zich natuurlijk een hele kleine groep mensen die zich daarmee bezig houdt. Het publiek wat hier komt is voor 98 procent leek en kunstgenieter, die kijken niet eens naar de tekstjes. Ik, als museumprofessional, kijk daar altijd naar als ik naar een museumtentoonstelling ga. Zeker als ik naar de TEFAF ga kijk ik naar waar het object vandaan komt. Ook als ik naar een tijdelijke tentoonstelling ga wil ik weten bij een schilderij, waar komt het vandaan, hoe komt het hier. Dat is een soort derde oog wat je hebt, het gewone publiek heeft dat niet. Ik denk wel dat het informeren van het publiek goed is voor de algemene bewustwording. Het RMO heeft daar een aantal jaar geleden een tentoonstelling over gehad, dat

wakkert natuurlijk wel iets aan bij het publiek. Maar die illegale handel zit zo venijnig in elkaar, via allerlei omwegen en in het geniep, dat is heel lastig om tegen te gaan.

Zou het wel kunnen bijdragen in de zin dat mensen minder snel spullen uit een toeristisch land mee nemen?

Dat denk ik wel, maar je praat dan natuurlijk niet over dingen van heel veel waarde. Als mensen als toerist iets meenemen gaat het vaak over iets als een olijfkruikje. Waarvan ze denken dat het tweeduizend jaar oud is, maar dan is het gewoon oud gemaakt. Dat heb ik ook wel zelf gezien in Jordanië.

Maar ik heb wel gehoord van plekken in Afrika waar mensen echte archeologische objecten kopen, en dan gaat het niet zozeer om de waarde van het object maar meer om de kennis die daarbij verloren gaat.

Ja, dat is waar.

Vindt u de wetgeving vanuit UNESCO, de geratificeerde verdragen, voldoende om musea aan te sporen om het publiek te informeren over de illegale handel?

Ik denk dat de wetgeving op zich goed is, maar dat de naleving daarvan te weinig is en ook niet goed mogelijk. Dat blijkt ook wel uit alle stukken, dat er in de uitvoerende macht gewoon te weinig mensen zijn die zich daarmee bezig houden. Ik zal je een voorbeeld geven uit een andere hoek. Ik was directeur van het Bijbelsmuseum, en op een gegeven moment zijn uit onze collectie Egyptische voorwerpen gestolen. En als je dan ziet hoe traag zo'n proces verloopt en hoe weinig mensen daarmee bezig zijn, ook op politie niveau. Dan komt de zaak op zo'n stapel terecht en heeft geen prioriteit. Pas toen ik het Art Loss Register had ingeschakeld kwam de zaak in een stroomversnelling en uiteindelijk zijn die objecten wonder boven wonder teruggevonden.

Het probleem alleen met de UNESCO Conventie is dat het per land geratificeerd moet worden. Zo heeft Nederland dat verdrag pas heel laat geratificeerd, pas in 2009, en er zijn natuurlijk heel veel landen in de wereld die dat verdrag nog helemaal niet geratificeerd hebben. Dat is natuurlijk het probleem met dat soort internationale verdragen. Dan hebben we verder ook nog te maken met waar speelt die handel zich af, jij geeft zelf het voorbeeld van Afrika, daar zitten heel veel corrupte politici en politie. Dat alles maakt het buitengewoon ingewikkeld.

Het viel mij op dat in de wetgeving wel veel stond over het uitzoeken van de *provenance* maar niet zozeer over het informeren van het publiek daarover, daarin was de wetgeving heel gering. En dan is het de vraag in hoeverre musea uit zichzelf dat initiatief nemen.

Nee, ik denk niet dat de musea dat doen. Dat is dan hier in het RMO gebeurd maar dat is ook een beroemd voorbeeld. De tentoonstelling hier heeft gelukkig wel navolging gekregen bij een aantal andere musea.

Er zijn enkele aantal musea die wel wat doen. Er gebeurt een stuk meer dan 10 jaar geleden, want toen gebeurde er feitelijk niks. Maar het verschilt onderling veel, sommige musea doen wel wat maar andere doen compleet niks. Veel musea doen nu wel *provenance* onderzoek naar

objecten aangekocht in de Tweede Wereldoorlog, dat is nu helemaal een hot item, maar van objecten aangekocht in andere perioden blijft de *provenance* gewoon onbekend.

Eerst focuste het onderzoek zich alleen op de Tweede Wereldoorlog, toen ging het onderzoek al terug tot 1933 en nu is het onderzoek alweer verder doorgetrokken. Dus het zou best een sneeuwbal effect kunnen hebben, er zijn natuurlijk meer van dit soort periodes.

Wat denkt u dat de reden is dat zo weinig musea aandacht aan de illegale handel hebben besteed?

Ik denk dat het heel veel met bewustwording te maken heeft, men was daar niet mee bezig. Natuurlijk kan ook iets van schaamte een rol spelen, van 'we belijden natuurlijk met de mond dit maar in de praktijk is het natuurlijk zo dat onze musea volstaan met objecten die in de imperialistische tijd hiernaartoe gebracht werden'. Denk maar naar de Elgin Marbles in Londen bijvoorbeeld, die natuurlijk nooit terug zullen gaan en altijd in het British Museum zullen blijven. Als ze het *provenance* onderzoek heel breed zouden gaan trekken, dan zou geen collectie van wat voor museum in tact blijven. Daarom speelt het vooral bij objecten die nu aangekocht worden. Objecten waar dan een smet op blijkt te zijn, zoals bij een Kouros in the Getty een aantal jaar geleden, die terug moest naar het land van herkomst. Maar als je alle vaste collecties gaat doorspitten dan in het eind zoek. Wat natuurlijk bij dat oorlogsverhaal een rol speelt is dat in de Tweede Wereldoorlog die kentering is geweest, met the Monuments Men. Daarvoor was het een geaccepteerd verhaal van 'the winner takes it all', zo zijn de Russische musea vol gekomen.

Vindt u dat er meer aandacht moet worden besteed aan de illegale handel?

Ik denk dat het goed zou zijn om meer te vertellen hoe museumcollecties zijn ontstaan, dat het ontstaan van de collectie niet meer *for granted* wordt genomen. In toenemende mate, veel meer dan vroeger, willen mensen het verhaal achter het object horen. Ik vind het vertellen van het verhaal ook een taak van ons als musea. Het verhaal maakt de collectie ook toegankelijker.

Ik vind het juist een object extra interessant maken, het komt meer tot leven. Heeft u de afgelopen tijd nog een goed initiatief gezien in musea met betrekking tot het informeren van het publiek over de illegale handel?

Dan moet ik heel goed nadenken hoor, er gaat niet echt een lampje bij mij branden op dit moment. Ik haalde het Getty aan, daar wordt wel op een goede manier aandacht besteed aan het onderwerp. Maar het Getty is niet alleen een museum, dat is een instituut.

Ja, het Getty is een van de museums die ik als *casestudy* aanhaal in mijn scriptie. Alleen vond ik niet heel veel over de initiatieven in het museum over het informeren over de illegale handel. Het museum heeft wel veel internationale projecten buiten het museum, waarbij ze helpen het erfgoed te beschermen.

Ja, dat doen ze echt heel goed. Maar heb jij het over de Getty Villa, de Villa is waar ze de *antiquities* hebben. De Getty Villa die staat aan de kust, het is echt prachtig, als je ooit de middelen hebt om daarnaar toe te gaan moet je daar echt heen. Ik denk sowieso dat Amerikaanse musea daar opener in zijn, die hebben veel meer een soort publieke

verantwoordelijkheid. Ook als ik ga kijken naar de teksten over educatie en overdracht, dan besteden de Amerikaanse musea, maar ook de Engelse musea, daar veel meer aandacht aan.

Maar dat verschilt dan ook weer tussen de musea, het Metropolitan doet bijvoorbeeld weer vrij weinig aan de illegale handel. Zij zijn wel weer heel intensief met dat Tweede Wereldoorlog onderzoek bezig. Het University of Pennsylvania museum doet juist weer veel aan informeren over de illegale handel.

Dan weet je meer dan ik. Maar ik heb uit Nederland weinig voorbeelden.

Vindt u het belangrijker dat de musea, in de strijd tegen de illegale handel, helpen in de gebieden waar de illegale handel plaatsvindt of juist moeten informeren in het museum zelf?

Dat hangt echt af van de breedte van de staf van het museum. Het Rijksmuseum voor Oudheden waar we nu zitten heeft ook mensen werken in Egypte. De curators of conservatoren zijn ook een deel van het jaar daar aan het werk, dus dan vind ik het logisch dat ze daar alert op zijn. Ik denk wat dat betreft dat het RMO een uitzondering is in Nederland. In het Allard Pierson Museum is daar geen geld voor, dat is veel te klein. Dus dan praat je over de grote instituten die daar een verantwoordelijkheid in hebben.

Dan wil graag ook nog aandacht besteden aan de detector amateurs, die groep is enorm groot en ze halen ook in Nederland veel archeologische objecten uit de grond. Zouden musea daar ook meer aandacht aan moeten besteden? Bijvoorbeeld door een plek te creëren waar men langs kan komen met objecten?

Het Allard Pierson heeft nu zoiets, het Archeolab.

Ja. Het zou ook een plek kunnen zijn waar mensen worden geïnformeerd over de plicht om vondsten te melden bij de RCE. Want nu moet je een vondst ook officieel melden, maar veel mensen weten dat helemaal niet.

Maar ook daarvoor geldt dat als iemand iets vindt en hij meldt het niet, maar hij denkt wel dat het heel erg interessant is en hij probeert dat in de verkoop te gooien, dan moet hij of zij ook daarbij een verhaal vertellen. In die zin is het algemener bewust maken van het publiek wel weer interessant, dat die ook vragen stellen over objecten. Als ik nu naar die TEFAF ga dan stellen heel veel mensen geen vragen, die vinden iets mooi en kennelijk is de beurs groot genoeg om het te kopen. Er wordt echt niet lang stil gestaan bij die kleine lettertjes.

Nee, die interesseren ze dan bijna niet. Die mensen kijken alleen maar naar het uiterlijk van het object.

Wij als musea hebben die verantwoordelijkheid wel. Om een voorbeeld te geven, toen ik nog in het Bijbelsmuseum werkte was ik op de TEFAF geïnteresseerd geraakt in een schilderij van Jacob de Wit. Het schilderij paste heel goed bij de collectie van het museum, maar ik kon het alleen niet kopen. Wij, als museum, moeten dan fondsen werven. Fondsen zoals de Vereniging Rembrandt zijn helemaal gefocust op die *provenance*, en als je die *provenance* niet goed genoeg op een rijtje hebt staan dan gaat die financiële steun niet door. Dus bij de musea werkt het wel zo dat je daar alert op moet zijn, als het niet goed is of er zit een smetje aan dan slaat dat op onszelf terug.

Want dat schilderij, wat ik toen in 2001 gekocht had, was wellicht 2 jaar geleden weggehaald vanwege het feit dat het een joods en besmet verleden had. In die zin zou het belangrijk zijn om daar meer aandacht aan te besteden, om het grote publiek en de privécollectors daar meer van te door dringen.

Dat is eigenlijk ook de reden waarom ik er over schrijf. Toen ik op de TEFAF was, schrok ik van de hoeveelheid objecten die op de TEFAF staan waarvan de *provenance* onbekend is, en iedereen liep daar alsof dat de normaalste zaak van de wereld was. Terwijl het eigenlijk hartstikke zonde is van de archeologische kennis die op die manier verloren gaat.

Maar op de TEFAF is ook de *vetting commity*. De *vetting commity* zijn tientallen experts, dat kunnen mensen uit het museum zijn, maar ook collega's of archivariissen. Zij zijn op de TEFAF de maandag en dinsdag voor de opening op donderdag. Alle beurshouders moeten dan weg van hun stand en die lopen dan allemaal door Maastricht. De *vetting commity* is dan alleen op de vloer en zij lopen alle objecten langs. Ze bekijken alles en lezen alle teksten en toeschrijvingen, en keuren dat. Dus als dingen niet kloppen of er zit een luchtje aan dan gaat het van de beurs af.

Het is daar wel vooral gericht op kunst, gestolen uit musea of uit privécollecties. Maar als de kunst daarvoor al is gestolen, zoals misschien bij archeologische voorwerpen, en de context van het object ontbreekt, dan kijken ze daar niet echt naar vanuit de TEFAF.

Dat vind ik nogal stellig. Denk eens bijvoorbeeld aan Mieke Zilverberg, die zit daar al jaren met haar stand met Griekse, Egyptische en Romeinse objecten. Zij zal toch écht een keur moeten kunnen afgeven.

Zover ik het begrepen heb, want ik heb er wel over gelezen, kijken ze of het object ooit uit een collectie gestolen is en of het staat in het Art Loss Register. En de objecten die Mieke Zilverberg tentoonstelt die kunnen gewoon daar staan ook al zijn ze ooit in het verleden illegaal opgegraven.

Nee, daar heb je ook helemaal gelijk in. Het eind is zoek, het is een mer a boire⁷⁶ als je ziet hoeveel het is.

Dat is het aparte, als een museum een object daar ziet en het graag wil hebben dan kunnen ze het nooit zomaar in één keer kopen. Dan moeten ze eerst zelf de *provenance* onderzoeken.

Voor de musea is het dus een zwaardere drempel dan voor de particulier.

En ik hoop dat als het algemeen publiek er meer over weet, dat in het algemeen mensen dan minder snel iets zullen kopen en er wat meer over na gaan denken. Dat waren mijn vragen.

Ik heb nog wel een paar dingen, want ik zit hier ook vanuit ICOM natuurlijk. ICOM is een wereldorganisatie, daar staat het heel hoog in het vaandel. Het is Artikel twee in de *Code of Ethics* en komt iedere keer terug, ook afgelopen zomer op het congres in Rio de Janeiro.

Ik vind het ook heel goed dat er zoveel aandacht aan wordt besteed.

⁷⁶ Betekenis uitdrukking: te veel om aan te pakken.

ICOM speelt over de hele wereld een belangrijke rol, vooral natuurlijk op dit moment in oorlogsgebieden. De *red lists* bijvoorbeeld, voor Syrië is nu een *red list* gemaakt. In de *list* staan de topstukken die daar in die collecties zitten, top cultureel erfgoed wat in de gaten moet worden gehouden. Want dat kan natuurlijk inderdaad zo ineens verdwijnen, dat is in Kabul ook gebeurd.

Wij zijn een landen comité, het zijn vooral de internationale initiatieven die door Parijs en via de internationale comités worden genomen. Als Nederland zelf, kunnen wij daar weinig aan doen.

Interview Marja van Heese

Marja van Heese is een senior inspecteur bij de Nederlandse Erfgoedinspectie. Het interview werd gehouden in Den Haag op 18 november 2013.

Ik schrijf mijn scriptie over erfgoed en dan voornamelijk over of musea meer kunnen doen aan het informeren van het publiek.

Ja, zeker.

Waarom wordt er weinig verteld door musea over de illegale handel in archeologische objecten?

Je moet het nuanceren, de rijksmusea zijn allemaal geregistreerde musea. Er zijn 1000 musea in Nederland, daar zijn er ongeveer 450 van geregistreerd in het museumregister. Als je een geregistreerd museum bent dan betekent dat dat je de ethische code van ICOM hebt ondertekent. Dat betekent dat je onderzoek moet doen: Herkomstonderzoek bij aankopen, schenkingen en bruiklenen. En als dat niet zuiver is dat je daar dan naar moet handelen. Met name de volkenkundige musea zijn daar goed van op de hoogte. Er was een heel nauw verband tussen alle volkenkundige musea, er zijn er wat afgevallen in de afgelopen jaren. Zij hadden ook intern een toetsing. Dat als een volkenkundig museum een voorwerp aankocht dat men dat eerst verifieerde bij elkaar. De archeologische musea hebben dat nooit gedaan maar zij hebben inmiddels wel de ethiek behoorlijk in het vaandel, ze doen heel erg hun best om het aan te pakken. Dus ik zou niet willen zeggen wat jij zegt.

Zo bedoel ik het niet, ze doen wel veel aan het bestrijden van de archeologische handel maar niet aan specifieke voorlichting aan het publiek.

Nee, dat is niet alleen de taak van museum, ze dragen het wel uit. Ze hebben een belangrijke functie in de educatieve sfeer maar er zijn ook andere verantwoordelijk, neem de overheid. Bij de overheid ligt natuurlijk ook een taak voor voorlichting. Programma's als *Tussen Kunst & Kitsch* werken ook erg mee om het publiek bewust te maken van goeie koop voor weinig geld, zonder er dan bij te vermelden wat je moet doen om een goeie koop te doen. Ik zou zeggen de bewustwording ligt bij ons allemaal, bij sommige wat meer dan bij anderen. Van erfgoedinstellingen en de overheid mag je iets meer verwachten.

Ik was mij aan het inlezen en toen kwam ik erachter dat in minder ontwikkelde landen het publiek heel erg betrokken wordt bij het archeologische proces en ook bij wat er wordt gestolen, dat wordt allemaal heel duidelijk uitgelegd. En toen was ik aan het kijken naar de Europese musea die ik heb bezocht en dat was daar eigenlijk helemaal niet het geval. Daardoor kwam ik tot de conclusie dat dat eigenlijk meer moest gebeuren bij de Europese musea.

Musea hebben heel veel taken. Met dat geld wat ze hebben moeten ze heel veel taken verrichten. Ze hebben natuurlijk de verantwoordelijkheid om hun collectie te onderhouden, de collectie tentoon te stellen, wetenschappelijke onderzoek doen, maar daarnaast, hebben ze ook verantwoordelijkheid voor die schone collectie en om dat uit te dragen aan dat publiek. Ik vind dat dat wel onderdeel is van hun taak. En als je kijkt naar de verhouding tussen Europese landen

en tussen landen in andere regio's in de wereld dan zie je dat daar inderdaad een groot contrast tussen is.

In Nederland is veel te weinig bewustwording is van het belang van cultureel erfgoed en van het belang van voorwerpen voor de geschiedenis en identiteit. Dat is, vind ik, bij ons in Nederland minder goed ontwikkeld.

Dat vind ik ook.

Daar zou veel meer aan gedaan moeten worden. Dan zie je gek genoeg inderdaad dat in verre landen, is dat bewustzijn er ook niet altijd, maar soms meer dan hier in het rijke westen.

Ja, terwijl die musea in het westen vaak wel helpen bij de musea in minder ontwikkelde landen maar het dan in het westen niet doen.

Zo is in Nederland zich bewust van het belang van een icoon als de Nachtwacht. Veel mensen zien alleen een voorwerp en niet een uiting van een belangrijke kunstenaar die heel bepalend is voor ons nationale erfgoed. Dat is een diep geworteld probleem, waar bijvoorbeeld op school en thuis aandacht aan besteed zou moeten worden. Je zou veel meer participatie moeten zoeken tussen educatie en cultureel erfgoed, tussen onderwijs en erfgoed, die kruisverbanden zou je veel meer kunnen versterken bijvoorbeeld. Er is al wel educatie over cultureel erfgoed, maar het zou meer kunnen zijn.

Ik vind het zelf ook heel belangrijk, als ik mensen spreek over waar over ik mijn scriptie schrijf dat er in zulke grote mate ook wordt ook wordt gestolen.

En hoe moeilijk het is om er wat aan te doen.

Wat zou een goede 1^e stap zijn om dat verder?

Ik denk dat bewust zijn heel belangrijk is. Bewust zijn bij mensen, thuis, dat als je iets koopt dat je je er dan van moet vergewissen dat het niet gestolen is. Dat is de eerste stap. De 2^e stap als je kijkt naar de hele keten. Wat was je specifieke vraag?

Wat de 1^e stap zou zijn in de juiste richting om mensen meer bewust te maken?

Ja, dat is toch educatie voorlichting op verschillende niveaus. Ben je bekend met het UNESCO verdrag van 1970? Toen dat verdrag in 2009 van kracht ging in Nederland toen hebben wij een communicatieprogramma opgezet. Die communicatie hebben we gericht op 4 doelgroepen. De erfgoedinstellingen, de kunsthandel, de andere handhavende instellingen en het algemeen publiek. We hebben toen ook verschillende bijeenkomsten georganiseerd voor het erfgoedveld, met de erfgoed arena van de Reinwardt academie bijvoorbeeld, en bij het museumcongres van de Nederlandse Museum Vereniging hebben we een bijeenkomst belegd over de implementatie en de van krachtwording van dat belangrijke verdrag voor Nederland en wat dat betekende. We hebben voor de handhavers, met name de Nederlandse douane, een training gegeven van een paar dagen met conservatoren uit verschillende musea, zowel volkenkundige en archeologische musea. Om de douane te instrueren over hoe herken je nu cultuurgooderen, wat is de wetgeving en wanneer gaan de alarmbellen rinkelen. Dus waar moet de douane op letten.

We zijn nu met hetzelfde bezig voor de politie, om die daar aandacht voor te geven. Defensie, zodat de soldaten die op vredesmissie worden uitgezonden zich ervan bewust zijn van het cultureel erfgoed wanneer ze in een land zijn. Zoals nu bijvoorbeeld de missie in Mali, dan wordt er ook heel veel aandacht besteed aan het cultureel erfgoed in Mali.

Dus dat zijn de erfgoedinstellingen en de handhavers, moeilijker is het om de kunsthandel te bereiken. Men weet heel goed wat het verdrag betekent en men weet ook heel goed dat men herkomstonderzoek moet doen. Maar wat bijvoorbeeld heel lastig is is dat de kunsthandel maar voor een beperkt gedeelte georganiseerd is. Met name de top van de kunsthandel is georganiseerd, in de vereniging van handelaren van oude kunst of in de *gallery's association*, dus die kun je makkelijk bereiken. Die staan ook op de TEFAF en de PAN. Maar wat veel moeilijker is is de middenlaag van de kunsthandel te bereiken, want die zijn niet georganiseerd. En hoe bereik je die dan en ook de handelaren die via internet hun spulletjes verkopen.

Ja, die groep die groeit.

Ja, een groeiende groep. Voor een deel zie je ze en voor een deel zie je ze ook niet. Dus die groep is moeilijker om te bereiken. Daarnaast heb je het algemene publiek, hoe bereik je die nu. Dan heb je een middel als het tv programma *Tussen Kunst & Kitsch*, dat zou een prachtig medium zijn, maar daar gaat het vooral om amusement. Daar heeft het niet zoveel zin om ook nog te zeggen 'ja maar weet u wel dat u dit niet daar uit dat land had mogen meenemen toen u daar op vakantie was', dat wordt niet gezegd. Het gaat daar vooral om de fantastische waarde van een aankoop die is gedaan. Het is heel gechargeerd, je probeert het wel maar het blijft toch heel lastig om het in de formule van het programma in te passen. Dus dat zijn lastige dingen om te bereiken. We proberen wel door berichtjes in de krant over teruggaven van kunstwerken, zoals laatst met de iconen van Cyprus, om daar toch het publiek iets van mee te geven.

En zou een tentoonstelling over de illegale handel in culturele objecten helpen?

Ja, dat zou zeker heel erg helpen. We willen heel graag een tentoonstelling organiseren op Schiphol. Het hoeft niet groot te zijn, maar daar komen natuurlijk heel veel bezoekers. Mensen die op reis gaan kun je dan ook iets meegeven van wat nou wel en niet mee te nemen. Wij staan ook op vakantiebeurzen dus daar proberen we ook het belang uit te dragen. De nationale UNESCO commissie is daar heel actief in, om dat ook voor ons uit te dragen. Dus zo sprokkel je momenten bij elkaar waarop je denkt dat je effectief kan zijn. De wereldhavendagen bijvoorbeeld, in Rotterdam, daar komen ook veel mensen. Wij leggen regelmatig flyers en folders neer om het publiek te bereiken bij grote bijeenkomsten.

Ik had gelezen over het museum in Dallas, Texas, die hadden in het museum op elk informatiebordje staan waar het vandaan kwam en of het was gestolen. Zou dat in Nederland ook helpen?

Ik denk dat het belangrijk is dat herkomstonderzoek meer wordt vermeld, maar het begint al in de fase daarvoor. Eigenlijk is er al selectie bij de poort, want als je een voorwerp wil aanschaffen voor de museumcollectie dan moet je op dat moment al onderzoek doen naar de herkomst. Nou is het zo dat musea vaak uit oude collecties zijn opgebouwd. Dat betekent dat je met terugwerkende kracht onderzoek zou moeten doen naar de collecties. Dan zou je moeten kijken,

net zoals dat Tweede Wereldoorlog onderzoek waarnaar onderzoek is gedaan, naar wat mogelijk besmette kunst is. Dat zou je ook voor dit soort cultuurgoederen, met name voor de volkenkundige en archeologische collecties, kunnen uitzoeken. Dat houdt natuurlijk ook de kunstmusea in die archeologische collecties hebben, het Rijksmuseum, Boymans van Beunighe maar ook andere kunstmusea. Je zou dat breder moeten zien dan alleen de archeologische en volkenkunde musea.

Voor het grotere beeld wel. Het staat, voor zover ik heb kunnen ontdekken, niet in specifiek in de wetten. Er staat wel dat als er de mogelijkheid is moet er aandacht worden besteed aan het uitdragen van informatie naar het publiek, maar er staat niet dat het een vereiste is, of wel?

Nee. Je bedoelt in de Ethische code van ICOM.

Ja, en in de gewone verdragen ook niet.

Nee, er staat iets van promoten consciousness awareness in de preambulen. Nou zijn vaak die preambules een belangrijk onderdeel van het verdrag. Mensen vergeten dat vaak, die lezen alleen de wetsartikelen. In die preambules van het verdrag staat vaak ook wat de doelstelling is van het verdrag dus wat men ermee beoogt. Maar promotie van awareness, bewustwording, staat wel degelijk ook in de artikelen van het 1970 UNESCO verdrag.

Het feit dat Dallas bijvoorbeeld dat heeft gedaan dat komt niet voor niks. Dat komt door een aantal Amerikaanse musea die na de zaak van Marion True behoorlijk wat cultuurgoederen hebben moeten afstaan aan Italië. Dat gaf ook een enorme schok in de wereld omdat gerenommeerde musea in de wereld zoals Princeton, Boston, Getty cultuurgoederen moesten afstaan uit hun gerenommeerde collecties omdat ze geen goed onderzoek hadden gedaan. Het gaf veel wereldwijde aandacht en negatieve publiciteit, dus men heeft daar hard geleerd. Nou is het ook op een hele goede manier opgelost dankzij goed overleg met de Italiaanse autoriteiten, de Italianen hebben ook bruiklenen afgestaan aan die musea, zo dat die toch werden "gecompenseerd". Dat is ook weer een mooi voorbeeld van niet alleen met de vinger wijzen van 'het is fout geef maar terug', maar ook constructief meedenken over hoe kunnen we dan toch op een goede manier met jullie samenwerken en hoe kunnen we er dan toch iets tegenoverstellen. Daar bereik je veel meer mee dan alleen maar met hard aan pakken. Dat is ook een vorm van *awareness* en een vorm van bewustwording, het met elkaar zoeken naar oplossingen, hoe je dat op een goede manier kunt doen.

Uit de artikelen begreep ik dat een grote groep particulieren archeologische aankopen doet bij veilinghuizen als Christies, maar dat ze vaak niet weten dat ze fout bezig zijn. Dat ze vaak het idee hebben dat ze helpen bij het beschermen van de archeologische objecten.

Daar heb je een goed punt, dat is vaak ook het dilemma waar musea en particulieren mee zitten. Dan kom je iets tegen en dat weet je als ik het nu voorbij laat gaan dan gaat het in het ondergrondse circuit en dan zien we het nooit meer. Dus dan koop je het maar want dan is het in ieder geval nog publiek toegankelijk of dan kan je het nog wegschenken. Ik vind dat zelf heel lastig, ik begrijp heel goed dat dilemma waar je dan inzit, als museum of particuliere verzamelaar, maar de illegale handeling hou je wel daarmee in stand want je blijft het aankopen. Waarmee je ook de vraag en het aanbod blijft stimuleren. Het is een lastig dilemma, je kunt iets ook tijdelijk

veiligstellen met het doel het later terug te geven. Dan ben je eigenlijk een soort van *safe haven*, een tijdelijke bewaarplaats voor iets met het oogmerk om het later terug te geven.

Op welke manier zou een grotere algemenere bekendheid van de handel door meer bewust wording bijdragen aan het verminderen van de handel?

Ik denk op verschillende manieren. Je kan er aan bijdragen door het publiekelijk teruggeven van objecten met veel media aandacht, wijzen op het belang ervan. Het organiseren van tentoonstellingen. Een programma als *De Wereld Draait Door* of *Pauw en Witteman* of een programma met Linda de Mol dan heb je ook een groot bereik. Ik denk dat je op verschillende manieren daar wel iets aan zou kunnen doen.

Maar wat zou het denkt u teweeg brengen in de illegale handel zelf als in het westen meer bekendheid was, dat het algemeen bekend zou zijn?

Het is een complex probleem, het probleem ligt niet alleen in het westen. Het probleem ligt ook in de bronlanden die niet goed in staat zijn om zelf hun cultuurgoederen te beschermen. Om het te inventariseren, om als het illegaal van hun land is geroofd, om dan te bewijzen dat het van hen is dat is natuurlijk ook heel lastig met illegaal opgegraven voorwerpen. Want hoe bewijs je dat het van die plek afkomstig is, het is een complex probleem, die landen zijn ook vaak arm. Wie zijn wij om te veroordelen dat als iemand een potje in de grond vindt en dat verkoopt zodat zijn dochter naar school kan, omdat dat dan aan te pakken. Maar het probleem is dat als heel veel potjes op die manier verdwijnen dat een land niet veel overhoudt en dat wil je ook niet. Bewustwording begint ook in dat land, om te helpen de infrastructuur en de economische situatie te helpen verbeteren. Het aparte is dat je in heel veel Afrikaanse landen maar ook in landen in Zuid-Amerika een grote bewustwording ziet van het belang van die cultuurgoederen. Wist je bijvoorbeeld dat landen in Zuid-Amerika aan de basis stonden van het UNESCO verdrag, en niet de westerse landen. Landen zoals Mexico waren echt de drijvende motor achter het 1970 UNESCO verdrag. Dus het zijn niet alleen wij in het westen maar de hele gemeenschap als zodanig die iets moet doen aan dat probleem. Het zijn allemaal schakels in die keten van het begin tot het eind, op veel manieren kun je interventie plegen en bewustwording creëren.

Ja, uit de artikelen begreep ik vooral, dat de illegale handel zo groot was omdat er zoveel vraag naar was en ik had ergens het idee dat als er meer algemene bekendheid was dat mensen dan minder snel archeologische objecten zonder provenance zullen kopen.

Voor een deel helpt dat, voor een deel zal het ook niet helpen. Omdat er toch altijd mensen zijn die eraan willen verdienen. Of om collectioneers redenen, als je verzamelaar bent dan een bepaald voorwerp hebben. Dus er zijn verschillende motieven waarom je die voorwerpen wilt hebben, sommige zien het als een belegging, sommigen willen het echt uit verzamelwoede of omdat ze van mooie voorwerpen houden. Dus het is ook belangrijk om inzicht te krijgen in de motieven van mensen. Waarom wil je iets hebben.

Een losse vraag, hoe veel objecten worden er nou door toeristen meegenomen naar Nederland?

We hebben geen idee. We hebben weinig cijfers over illegale handel in cultuurgoederen, ik zal je zo wat publicaties meegeven.

Het blijft lastig om daar grip op te krijgen, om cijfers te genereren. We weten dat waar er heel veel onrustige gebieden zijn, in Afrika, Noord Afrika, dat daar heel veel wordt geroofd en illegaal wordt uitgevoerd als het centrale gezag wegvault. Maar van de omvang weten we weinig, omdat dat onvoldoende wordt geregistreerd. In die landen is ook zo'n onrustige situatie dat er ook geen aangifte van diefstal wordt gedaan. Het wordt op die manier ook niet gemeld bij Interpol, in een database van gestolen cultuurgoederen. Dus je hebt daar ook geen cijfers. We weten dat er van alles verdwijnt uit een aantal landen en we treffen het soms aan op de markten. Soms onderschept de douane of de politie iets maar dat zijn druppels op een gloeiende plaat. We weten te weinig over de omvang.

Het geldt ook voor diefstallen in Nederland bijvoorbeeld, als er iets gestolen wordt een beeld of een schilderij, dan moet je aangifte doen bij de politie. Vaak doen mensen geen aangifte bij de politie, en als men al aangifte doet bij de politie dan herkent de politie een object niet altijd als cultuurgoed. Al wordt de politie zich steeds meer bewust van het belang van kunst en het herkennen van cultuurgoederen. Dus mensen moeten ook zelf zeggen bij dat schilderij, ik wil dat u het stuurt naar die database van de KLPD. Bij een aangifte moet er dus een goede beschrijving zijn van het voorwerp, er moet een foto zijn, anders wordt het heel lastig om iets herkenbaar te maken. Zo zijn er allemaal hobbels op die weg. Daar werken we overigens ook hard aan in Nederland om die aangiftes beter te krijgen, maar in veel landen gaat die aangifte dus niet goed.

En net als in Nederland, die muntschat die door het Rijksmuseum van Oudheden is aangekocht, daar staat dan bij dat er geld voor is betaald, zou het dan niet helpen als ze erbij hadden vermeld dat het op een eerlijke manier verkregen was?

Zeker. Dat helpt. Of je dat er bij moet zetten weet ik niet, maar in ieder geval moet een museum altijd transparant zijn in het handelen. En moet ook altijd kunnen aantonen dat ze het rechtmatig hebben verkregen. Was je naar de Reuwendagen?

Ik was wel op de TEFAF geweest.

Goed zo, je moet ook naar de PAN gaan. Die begint 23 november. Dat geeft je ook aardig inzicht in wat er zo wordt verhandelt. De TEFAF is van een hoger kwalitatief niveau dan de Pan, maar ook op de PAN worden voorwerpen van kwaliteit verkocht waarvan je je kan afvragen 'klopt dat wel?', maar ik ben heel benieuwd naar jou mening daarover

Mijn hart toch wel bij het archeologisch erfgoed, toen ik er achter kwam hoe groot die handel was en hoeveel kennis er op die manier verloren gaat vond ik echt dat er meer aandacht aan besteed moet worden. Ook bij het zoeken van artikelen vind je maar heel weinig mensen die erover hebben geschreven.

Ja en er zijn heel veel motieven, dus ik denk ook dat het belangrijk is om inzake te krijgen in de motieven. Waarom? Hoe kan dat nou dat dat zo weinig leeft, zelfs onder archeologen. En hoe kan je dat nou verbeteren? Mocht je een briljant idee hebben, laat het vooral weten.

Ik vind het heel erg interessant om mee bezig te zijn en vooral ook wat ik er allemaal nog over kan vinden.

Publicaties zijn belangrijk, in vakbladen en tentoonstellingen organiseren. Ik ken niet echt tentoonstellingen over de handel. Hongarije heeft dit wel gedaan.

Nee, ik heb daar ook naar gezocht. Ik heb alleen gevonden dat in de Royal Albert Hall in Londen een tentoonstelling was met materiaal waar de herkomst onbekend van was en toen hebben andere musea in Londen gezegd dat als ze die tentoonstelling door wilde laten gaan dan moet je erbij zeggen dat er geen herkomst bekend is, en dat hebben ze toen gedaan. Maar meer heb ik ook niet kunnen vinden.

Het Rijksmuseum van Oudheden had ooit een tentoonstelling met de collectie van het Miho museum in Japen, zij hebben dat tentoongesteld in het museum. Maar het bleek dat die collectie was opgebouwd uit voorwerpen die een onduidelijke herkomst hebben dus daar kwam onmiddellijk publiciteit over. Dat heeft toen veel negatieve publiciteit voor het museum opgeleverd. Dus het is ongelofelijk belangrijk, ook voor bruiklenen, om je ervan te vergewissen hoe belangrijk goed herkomst onderzoek is met name bij archeologische maar ook bij volkenkundige voorwerpen. Dat wordt nog wel eens vergeten, maar ook bij volkenkundige voorwerpen. Bij die laatste heb je nog een ander probleem, namelijk dat volkenkundige voorwerpen belangrijk zijn voor ene volk maar dat is dan weer niet altijd op regeringsniveau belangrijk. Dus wat voor een "*community*" als heel belangrijk en wezenlijk geldt als uiting van hun samenleving dat kan om allerlei redenen niet op regering of nationaal niveau gelden.

Maar volkenkundig is voor het volk zelf wel heel belangrijk. En bij archeologie komt het besef soms later als er meer informatie dat ze gaan inzien hoe belangrijk het voor hun is.

Ja, zeker. Ik denk dat databases als Archis en Numis ook belangrijke databases zijn omdat die namelijk ook vondstgegevens registreren, en mensen daar kennis van kunnen nemen. Dat gebeurt te weinig. Daar zou ook meer aandacht voor moeten zijn. Veel mensen weten het gewoon niet, of willen het gewoon niet doen. Zo verdwijnt dus veel kennis over voorwerpen en over de geschiedenis van een land.

Interview Pieter ter Keurs

Pieter ter Keurs is hoofd collecties van het Rijksmuseum van Oudheden (RMO). Het interview vond plaats in Leiden op 25 februari 2014.

Baart de illegale handel in archeologische objecten u zorgen?

Ja, er is natuurlijk altijd illegale handel in dit soort dingen. Maar met name in situaties van oorlog en onstabiliteit neemt dat enorm toe. Er zijn natuurlijk nogal wat streken in de wereld waar het nu niet stabiel is en dan heeft de overheid helemaal geen grip op dit soort dingen. Dat is ook niet de hoogste prioriteit vaak. Juist in dat soort situaties baart het mij enorm zorgen.

Vindt u dat er meer aandacht besteed zou moeten worden aan het informeren van het publiek over de illegale?

Ja, er is wel de afgelopen jaren op een aantal momenten aandacht aan besteed, maar dat ebt altijd heel snel weer weg. Men heeft het over Irak als er een Irak oorlog plaatsvindt, men heeft het over Syrië als in Syrië de oorlog uitbreekt, maar na een aantal maanden is dat geen nieuws meer en dan ebt dat heel snel weer weg. Dus er mag best een wat constantere stroom van informatie op de mensen afkomen.

Veel mensen die ik spreek over mijn scriptie die weten helemaal niks van die handel af, die weten vaak niet eens dat die bestaat. Hoe komt het dat mensen er zo weinig van weten denkt u?

Een van de dingen is dat we er gewoon te weinig aandacht aan besteden, mensen worden er te weinig mee geconfronteerd. Het is niet zo eenvoudig om dat op te lossen. Hetzelfde effect heb je met hongersnoden, mensen zijn bereid heel veel te geven voor een gebied dat in moeilijkheden is maar je moet ook niet te lang erover zeuren. Mensen zijn heel snel geneigd om te zeggen 'nou weet ik het wel, hup het volgende'. Dat heb je natuurlijk met dit soort illegale handel ook, maar ik denk dat de mensen wakker geschud kunnen worden en ook wakker gehouden kunnen worden door een aantal casestudies in de pers te brengen die spraakmakend kunnen zijn.

Ja, net zoals het nu over Kiev gaat.

Je zou eigenlijk gewoon op zoek moeten gaan naar gevallen die schrijnend zijn, maar ook juist wel hele positieve momenten waarbij het wel lukt. Waarbij erfgoed specialisten erin slagen om een museum op te knappen of iets dergelijks.

Denkt u dat als er een grotere algemene bekendheid is van de illegale handel dat zou kunnen helpen in de strijd tegen de illegale handel, dat die de illegale handel zou kunnen verminderen?

Ja ik denk het wel, dat is niet het enige trouwens. Ik denk dat het veel breder speelt. Het is niet alleen een grotere algemene bekendheid van de illegale handel die van belang is maar überhaupt meer aandacht voor cultureel erfgoed, in de breedste zin van het woord. Dat mensen zich moeten realiseren dat cultureel erfgoed belangrijk is. Mensen realiseren zich dat vaak niet. Het is een soort onbewuste achtergrond die je vaak meekrijgt van de cultuur waarin je geboren bent, maar bijvoorbeeld het Nederlandse schoolstelsel besteedt er bedroevend weinig aandacht aan. Daar begint het eigenlijk al fout te gaan.

Wat vindt u een goed initiatief om meer bekendheid voor de illegale handel te genereren?

Ja, er zijn verschillende initiatieven die helpen. Je kunt natuurlijk tentoonstellingen maken, maar die hebben natuurlijk altijd een beperkt bereik. Wij zijn altijd al blij als er een paar duizend mensen komen, maar wat zijn nou een paar duizend mensen op een bevolking van zoveel miljoen. Dus je kunt denken aan toch actiever artikelen schrijven in kranten, op internet, je kunt aan nieuwe media denken. Als je een site bezoekt via een nieuw medium daarover te rapporteren, en dat andere mensen daarop inspringen. Er zijn allerlei opties open daar. Maar voor mij is educatie op scholen heel belangrijk. Daar kunnen de musea natuurlijk ook een belangrijke rol in spelen.

Hoe zou u in een museum het liefst verstrekking over de illegale handel willen zien, wat zou voor u de manier zijn om dat aan het publiek te willen brengen?

Het voornaamste medium van een museum dat is natuurlijk de tentoonstelling, zowel de vaste opstelling als de tentoonstellingen die maar voor een paar maanden staan. Ik denk dat je bewust bij elk tentoonstellingsproject op zoek moet gaan naar plekken waar je aandacht kunt schenken aan erfgoed, ook aan het gevaar dat erfgoed loopt. Dat hoeft niet altijd de illegale handel te zijn, maar gewoon het algemene idee dat er UNESCO sites zijn, dat het van belang is om die dingen te bewaren. Bij bepaalde voorwerpen kun je zeggen 'nou dit zijn gewilde voorwerpen in de illegale handel, ze zijn handzaam, klein, je kunt ze zo in je koffer meenemen'. Dat soort aandachtspunten kun je overal aangeven natuurlijk.

Wat mij opviel was het Cypriotisch hoofd, daarbij vertelde Ruurd Halbertsma een heel leuk verhaal over de provenance alleen op het bordje bij het object zelf stond daar niks over. Zou dat ook iets zijn waar het museum meer aandacht aan kan besteden, aan de provenance van objecten?

We hebben dat later wel veranderd, wij vonden dat dus ook niet goed. Op dat soort punten moet je dat dus wel doen. De meeste musea in de wereld besteden daar nog heel weinig aandacht aan en dat zou veel meer moeten.

Bij schilderijen wordt de provenance heel vaak verteld, daardoor vermeerderd de waarden juist vaak. Alleen bij archeologische objecten niet. Terwijl toen Ruurd dat verhaal vertelde ik het een hartstikke interessant verhaal vond, dat maakte het object voor mij alleen maar mooier.

Ja klopt. Nee, dat zou zeker moeten.

Vindt u de wetgeving van UNESCO en UNIDROIT adequaat genoeg om musea en instellingen te motiveren meer aandacht aan de illegale handel te besteden?

Dat is moeilijk. De UNIDROIT is een iets ander verhaal dan de UNESCO conventie. Nederland heeft de UNESCO conventie geratificeerd, wel laat in 2009 pas. Dat is natuurlijk niet afdoende, ik bedoel zoveel juridische middelen heb je niet om dat tegen te gaan. Dus er moet constant aan gewerkt worden om die juridische procedures en de regelgeving zelf te verbeteren. Je hebt gewoon te maken met nationale wetten, ieder land heeft zijn eigen ideeën over wat wel en wat niet het land uit mag, en om dat internationaal op elkaar af te stemmen dat is best heel moeilijk.

Want iets kan wel illegaal een land uit gegaan zijn, maar dat geeft de Nederlandse politie hier nog niet het recht om dat te confisqueren. Ja, in die zin is de wet gewoon niet afdoende, niet voldoende. Er zijn nog heel veel mazen daarin. Nee, daar valt nog wel een slag te maken.

En de ICOM Code of Ethics, ik weet dat hier een hele strenge code is van het museum zelf. Maar de code van de algemene museum vereniging, is die afdoende?

De ICOM code is qua intentie natuurlijk heel goed. Maar het is in feite een intentie geen wet. Musea hebben zelf gezegd wij houden ons eraan, maar goed er zijn ook nog wel instanties die er zich niet aan houden. En er is geen enkel middel om ze daarvoor te straffen. Of je moet daarvoor naar de nationale en internationale regelgeving verwijzen. Maar het is niet meer dan een intentie.

Ik heb de Code of Ethics meerdere keren gelezen, maar dan staat er wel in over *due diligence* en dat soort dingen maar niks over dat je het publiek moet informeren of het is belangrijk om het publiek te informeren over deze handel. Zelfs in de wetgevingen staat daar niks over. Alleen in de wet van Malta staat volgens mij: voor zover mogelijk informeren.

En dat is feitelijk vrijblijvend. De ene instantie is daar wat actiever in dan de andere. Wij zijn natuurlijk wel heel streng naar onze eigen medewerkers. Daar heb je wel middelen voor. Je kan wel zeggen wij houden ons aan de ICOM code of er zijn meerdere codes en we gaan er vanuit dat je die als medewerker niet overtreedt en als je dat wel doet dan heeft de medewerker natuurlijk wel een probleem. Dat kan je niet zomaar strafloos doen.

Dus dan heb je echt maatregelen binnen het museum?

Een medewerker moet zich natuurlijk houden aan de gangbare regels. Het hele framework waarbinnen iemand functioneert, de manier om dat af te dwingen dat zijn gewoon functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken. Op het moment dat iemand flagrant een overtreding begaat dan kan je iemand daar op aanspreken in een beoordelingsgesprek. Dus dat zijn eigenlijk de gangbare drukmiddelen die je hebt als management, maar ik heb nog nooit meegemaakt dat iemand op dat front teruggefloten werd.

Nee, volgens mij valt het in Nederland ook heel erg mee, want ik heb een boek van de erfgoedinspectie doorgenomen en daarin waren maar twee gevallen in Nederland van medewerkers van musea bekend die niet netjes handelden.

Nou ja, ik ken wel wat gevallen van Nederlandse museummedewerkers die op het randje zaten of daar net overheen maar niet in de musea waar ik werkte. Dus in die zin zei ik net dat ik het zelf nog nooit meegemaakt heb met een medewerker.

Waarom denkt u dat er zo weinig initiatief is genomen, ja de afgelopen jaren dan iets meer, maar dat er over het algemeen zo weinig initiatief is om het publiek te betrekken bij de illegale handel?

Ik vind het een moeilijke vraag. Het is vrij uniek dat we nu ineens de laatste decennia daar zoveel aandacht aan besteden. Want het is natuurlijk in de hele geschiedenis van de mensheid normaal geweest dat je dingen meenam in dorpen die je veroverd had. Wij vinden dat nu min of meer abnormaal, maar dat was het natuurlijk in de geschiedenis eigenlijk nooit. Het is een beetje

abnormaal dat we er nu zo streng over doen. Dus als je dat omdraait, voor iemand als Napoleon was het volstrekt normaal om Europa leeg te halen. Leeghalen lukte niet, maar om de belangrijkste stukken weg te halen. Dat vonden de Romeinen niet leuk, maar iedereen die aan een veroveringstocht bezig was deed dat. De nazi's in de Tweede Wereldoorlog ook. Het is dus heel recent dat daar aandacht voor gevraagd wordt. Het probleem met dit soort dingen is dat we eigenlijk een soort kooi om erfgoed heen willen zetten, we willen het beschermen terwijl erfgoed eigenlijk ook iets heel levends is. Het is door de hele geschiedenis van de mensheid heen verhandeld, verplaatst, toegeëigend, Rome had al Egyptische stukken om het rijk splendour bij te zetten en prestige en status. Dat werd heel normaal gevonden. Dus je kunt je heel fundamenteel afvragen of we niet bezig zijn om de zaak statisch te maken, terwijl het een fenomeen is dat helemaal niet statisch is.

Ja, ik denk ook wel dat het ergens te maken heeft met de opkomst van internet, iedereen komt overal, geen enkel land is 100% ondergeschikt aan een ander land.

Volgens mij heeft dat veel meer te maken met dat na de Tweede Wereldoorlog men op zoek is gegaan naar mechanisme om dingen niet meer uit de hand te laten lopen. De hele discussie is veel ouder dan internet, de UNESCO conventie is al uit de jaren 70. Dus het is echt een soort van moreel herbeoordelen van allerlei zaken, inclusief erfgoed na de Tweede Wereldoorlog, want dat was natuurlijk zo uit de hand gelopen. Dat had een enorm schok effect op mensen. Daarna werden ook heel veel staten onafhankelijk. Waardoor die natuurlijk weer moeite hadden om hun eigen erfgoed te beschermen. Je ging de discussie krijgen tussen gekoloniseerden en vroegere moederlanden, zoals waarom is er Indonesisch erfgoed hier zou dat niet allemaal terug moeten. Die discussies waren er ook al veel eerder hoor. Als je Lord Byron leest over Griekenland spreekt hij ook schande uit over hoe de Engelsen daar te keer gaan en dingen mee jatten. Maar tot en met de Tweede Wereldoorlog was dat volstrekt normaal. Helemaal niks bijzonders.

Nou ik had zelf zitten denken, misschien als musea meer uitwisselingsprogramma's hebben of gewoon dat objecten veel meer roteren over de hele wereld, het is nog steeds dan eigendom van het land, dat dat een oplossing zou kunnen zijn. Ik had het daar over met Steph Scholten van het Allard Pierson, maar die vertelde mij dat veel buitenlandse musea het erfgoed niet eens uit het land wilde laten omdat ze dan bang waren dat het nooit meer terug komt.

Ja dat kan, mijn ervaring is dat dat wel meevalt. Ik heb met Indonesië bijvoorbeeld een prachtige deal gesloten ooit toen ik nog bij Volkenkunde werkte, dat wij topstukken uit hun nationaal museum mochten lenen en zij mochten topstukken van ons lenen. Dat moet natuurlijk wel wederzijds zijn, het is niet alleen maar dat zij dingen naar ons toe brengen, maar wij ook naar hun toe. Dat laatste is vaak het probleem, wij willen dingen niet uitlenen. Europese musea doen daar vaak heel moeilijk over.

Ik heb ook wel ergens gelezen dat een Duits museum geen stukken naar Egypte toe wilden sturen omdat ze bang waren dat het dan nooit meer terugkwam naar Duitsland.

Ja maar goed, dan heb je dus een probleem dan kan je het dus niet gelijkwaardig uitwisselen. We hebben dat toen met Indonesië wel gedaan. Daar hadden we dezelfde discussie. Als we dat dan naar Indonesië toe brengen die topstukken, komt het dan wel terug? Dat moet je politiek en juridisch wel afdichten, maar het kan wel. Om van te voren te zeggen dat het niet kan, is denk ik

te simpel. We zijn nu in overleg met Tunesië om belangrijke bruiklenen vanuit Tunesië hierheen te halen en we willen dus ook wat terug doen voor ze. En in welke vorm, daar zijn we nog niet helemaal uit maar dat moet ook een soort van wederzijdse relatie worden, je kunt niet verwachten dat het van een kant komt.

De grootste groep kopers, zouden de particulieren verzamelaars voornamelijk in het buitenland zijn, zouden die ook te bereiken zijn door in musea meer aandacht te besteden aan de illegale handel ? – Dat als het algemene publiek meer weet over die illegale handel en dat als slecht gaat beoordelen, hun daardoor het misschien minder snel zouden gaan verzamelen?

Nou het probleem is dat juist door het aandacht besteden aan dit soort zaken er een grotere kloof ontstaat tussen handelaren en particulierenverzamelaars en de musea. Wij zijn dan doorgaans strenger dan de particulieren verzamelaar, dus men sluit zich af. De particuliere verzamelaar die zie je weinig meer in de musea. Want ze zijn bang uitgemaakt te worden voor iemand die criminele activiteiten ontplooit, wat natuurlijk in heel veel gevallen helemaal niet zo is. Maar er vindt juist een verwijdering plaats door die enorme aandacht voor erfgoed en de illegale handel daarin. Dat is niet 1, 2, 3, op te lossen en ik geloof ook niet dat ze daardoor minder gaan verzamelen. Het is wel zo, wat de erfgoedinspectie ook doet, dat bewustwording over het algemeen wel werkt bij toeristen. Bij de gemiddelde bezoeker aan Jordanië, of Tunesië, of Egypte, maar goed dat zijn natuurlijk niet de mensen met het grote geld. Die grote stukken die een paar ton kosten die circuleren maar in een relatief klein groepje rijke mensen. Die hangen dat niet aan de grote klok.

Zijn er nog andere instellingen waarvan u vindt dat ze aandacht moeten besteden aan de illegale handel, bijvoorbeeld de grote kunstbeurzen?

Nou daar noem je een voorbeeld, dat laat ook de mazen in de wet zien, elke grote kunstbeurs of het nou in Basel is, of in Maastricht, of in Brussel, van de meeste voorwerpen die daar staan kan ik me voorstellen dat daar geen goed herkomstverhaal van is. Die objecten komen dus elke keer weer de grens over, want men transporteert dat naar die beurzen en dat gaat ook weer het land uit alsof er niks aan de hand is en daar kan men dus blijkbaar niks aan doen. Ik denk dat daar nog wel een slag in te maken is.

Tijdens mijn onderzoek heb ik gemerkt dat de detectoramateurs een enorme groep is, dus daar zou ik het liefste ook nog aandacht aan besteden. Zou daar in museum plek voor zijn om die bewust te maken?

We hebben recent een zilverschat uit de vroege middeleeuwen overgenomen van een detectoramateur en als zij zich aan de regels houden zijn wij ook gaarne bereid om daar goede relaties mee te onderhouden. Dat is op zich niet zo'n probleem. Deels voor je kennis over het verleden heb je hun ook nodig, er zijn heel veel dingen die anders niet gevonden zouden zijn. Zolang het maar legaal gebeurt, zolang de vondst wordt gemeld en zolang de autoriteiten kunnen uitzoeken wiens grond het is. Want je kan natuurlijk niet illegaal iets op iemands grond gaan lopen zoeken. Zolang dat soort dingen, zolang daar rekening mee gehouden is, is het op zich geen punt. Dan kan je zelfs voordeel hebben ervan.

Ja, maar ik weet dat er in Engeland en in Frankrijk allemaal grote meldpunten zijn voor archeologische vondsten, en Nederland heeft dat niet op die manier.

Men moet het wel melden hoor bij de provinciale archeologische dienst. Het ligt eraan waar het binnenkomt, heel veel mensen weten niet de weg en je kunt dat dan ook bijvoorbeeld bij de RCE melden. Dus de meldpunten zijn er wel.

Ik weet alleen dat het niet zo bekend is onder de meeste mensen.

Nee, klopt. Professionele archeologen willen het liever niet, die willen het liefste zelf de opgraving in alle fases goed kunnen afwerken en daar is ook veel voor te zeggen. Maar dat gaat een beetje uit van een idealistisch wereldbeeld.

Ik heb ook stage gelopen bij een gemeente in Nederland, dan wordt gewoon niet alles onderzocht dus het is niet erg als mensen dan een leuke dag hebben met hun detector, maar dan is het wel van belang dat die vondsten worden gemeld. Maar ik heb niet het idee dat het nu niet gebeurt zoals het kan gebeuren.

Daar zou meer wellicht aan kunnen gebeuren, ja klopt.

En ook dat mensen beter ergens terecht kunnen met vragen. Ik weet dat hier met de vragen via e-mail mensen wel altijd kunnen vragen als ze iets hebben gevonden, dat is op zich ook al een heel goed medium.

Ja, waarbij we ook altijd in het antwoord erbij zetten weet u dat u dit moet melden en als het voorwerpen uit andere landen betreft zeggen weet u dat u dit voorwerp waarschijnlijk illegaal in uw bezit hebt.

Veel internationale musea werken veel in het buitenland om de illegale handel daar te stoppen of om de bevolking daar te helpen bij het beschermen, maar dat doen ze dan niet in hun eigen museum. Vindt u het belangrijker dat in de westerse wereld meer aandacht komt of zegt u dat de hulp aan *source countries* beter is?

Beide moet gebeuren. Het is ongetwijfeld een langzaam proces om dit soort zaken op orde te krijgen, maar in resource landen daar is de situatie zo verschillend in het ene land werkt het wel in het andere niet. Het ene land is in oorlog het andere niet, dat moet een constant aandachtspunt zijn. De vraag is natuurlijk of Europese musea dat altijd moeten doen, je moet dan denken aan organisaties als UNESCO maar ook Blueshield.

Wat is de organisatie Blueshield?

Dat is meer voor noodhulp in crisis landen, en het Prins Claus fonds doet dat soort dingen ook die geeft ook geld aan projecten om snel te redden, bijvoorbeeld als een archief verloren dreigt te gaan door een overstroming. Maarja, dan moet er dus wel een organisatie zijn die dat dus uitvoert veel musea hebben daar niet de mensen of capaciteit voor.

Ja ik weet dan dat het British Museum het doet, het Penn Museum. Op de site staan heel veel projecten maar wat ze er in het museum over vertellen is vrij weinig.

Dat zijn vaak afdeling van het museum die weinig met presentatie te maken hebben.

Ja, terwijl ik denk als je het allebei doet dan heb je meteen de hele groep. Zou u interesse hebben om nog een keer een expositie over de illegale handel te hebben in uw museum?

Ja, het kan niet de komende jaren want we zitten al vol. Je zou moeten kijken hoe dat veld verder ontwikkelt. We hebben al wel meer gedaan dan die ene tentoonstelling, we hebben ook een keer samen met de Irakese ambassade een tentoonstelling gehad. Toen waren er wat kleitabletten in beslag genomen en die zijn terug gegeven van Irak. Zij hadden toen een opslag ruimte nodig, zeiden ze van willen jullie dat niet opslaan in het museum. Toen in die tijd hebben we daar een tentoonstelling van gemaakt, die heeft ook veel aandacht gekregen in de pers.

Interview Steph Scholten

Steph Scholten is directeur bijzonder collecties van de Universiteit van Amsterdam, waar het Allard Pierson Museum onderdeel van uit maakt. Het interview werd gehouden op 15 januari 2014 in Amsterdam.

Baart de illegale handel in archeologisch erfgoed u zorgen?

Ja, moet ik meteen zeggen. Ik zit ook in de UNESCO commissie culturele conventies, de Ethische Codecommissie voor Musea van de Museumvereniging, de Ethische Commissie van de Stichting Volkenkundige Musea.

Wat wij merken is dat een interessant object voor de collectie gewoon niet te vinden is. Het is of te duur of heeft geen sluitende *provenance*. Dat geeft twee dingen aan: De handel is niet kritisch, en dat kan ook bijna niet. Als ze echt kritisch zijn prijzen ze zichzelf uit de markt, maar er is ook gewoon heel veel zonder verhaal. Dat zal in sommige gevallen niet terecht zijn, want daar zit misschien wel degelijk een keurige geschiedenis bij. Maar er zijn zeker heel erg veel dingen op de markt die niet legaal zijn. Daarmee gebeuren eigenlijk twee dingen. Één, dat er ongedocumenteerde dingen worden opgegraven, dat is de reden dat we zoveel kennis missen over die voorwerpen. Die kennis is essentieel, want het gaat er niet om dat het gewoon een gouden oorbel is maar het is een veel breder verhaal, en dat weet je als archeologe. Het object en de kennis zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Als je dus die kennis mist, dan heb je eigenlijk alleen nog maar een ding, daar zit een belangrijk issue. Verder kan je het hebben over, wat betekent dit soort erfgoed voor de identiteit van volken, landen, mensen op bepaalde plekken, en ook onze collectieve identiteit. Dat is altijd heel belangrijk, zeker in sommige streken wordt de geschiedenis van mensen die daar wonen, vaak door hun zelf, weggeroofd.

Ik weet niet of het een goede parallel is, wij gaven thuis een feest in de kerstvakantie. Mijn dochter die was jarig en die wilde graag quinoa salade. Quinoa is een graan, heel hip nu allemaal, maar het blijkt vervolgens uit Zuid-Amerika te komen en daar volksvoedsel te zijn voor de lokale bevolking. Maar doordat het zo hip is in het westen gaat alle quinoa in de export en zitten zij junkfood te eten. Dat gebeurt bij archeologische dingen bij uitstek, het is een hele ongelijke handel. Het vloeit allemaal naar de rijken in de Arabische wereld, de Aziatische wereld en de Westerse wereld. De slachtoffers zijn altijd de arme mensen, de mensen die toch al zo weinig hebben.

Wat mij opviel toen ik aan mensen, die niet in de erfgoed en kunstwereld zitten, vertelden over mijn scriptieonderwerp was dat zij eigenlijk niks wisten van de illegale handel. Terwijl het zo'n enorm grote handel is.

De omvang weten wij ook niet.

Ja, maar van wat je weet, dan gaat het om 40.000 objecten die uit Italië worden gehaald in een jaar.

Dat weet ik niet, dat onderzoek ken ik niet [Interviewer: Dat stond in een artikel van Brodie volgens mij.] Dat weet hij ook niet. Er wordt heel veel gespeculeerd over de omvang van die markt, van dat het na de drugshandel de 2^e of 3^e grootste soort illegale handel is. Ik vind het heel

interessant, maar het is in ieder geval niet wetenschappelijk onderbouwd, niet door feiten onderbouwd. Dat er op een behoorlijke schaal wordt gehandeld in oudheden dat is duidelijk, maar hoe groot die is dat is altijd een lastige discussie. Daar moet je je bewust van zijn, wat er kwantitatief beweerd wordt is zelden onderbouwd.

Weten mensen daar weinig van? Ja, dat denk ik. Net zoals mensen heel weinig weten over voedselonveiligheid. Dit is een heel specifiek issue. We hebben vaak ook gesproken, daar ben ik ook bij betrokken geweest, met de inspectie en OCW, over hoe kun je nou voorlichting verbeteren. Je zou de parallel kunnen trekken met dat steeds meer mensen weten dat je geen schildpad, ivoor etcetera mag importeren. Dat is ook gebeurt doordat allerlei maatschappelijke organisaties, natuurorganisaties, het WNF en de overheid daar toch wel behoorlijk over gecommuniceerd is. Dat is hier niet het geval. De vraag is even van hoe, we hebben bijvoorbeeld ook wel eens gesproken over zou de *lonely planet* geen pagina moeten hebben over; 'jongen van doe dat nou niet, blijf daar af'. Dit gaat natuurlijk voor het overgrote deel over professionele handel. Want toeristen kopen natuurlijk wel eens wat, maar ik geloof niet dat dat het grote issue is.

Ik denk zelf dat het grootste probleem de mensen die het kopen van de handelaren zijn, de privéverzamelaars. Gewoon omdat ze een object kopen omdat ze het mooi vinden. Daarom hoeven de handelaren ook geen *provenance* te verschaffen omdat die mensen het toch wel kopen.

Dan ga ik weer naar Nederland kijken, in Nederland zijn helemaal geen particuliere privéverzamelaars en al helemaal geen mensen die op een hele grote schaal echt belangrijke dingen kunnen kopen. Dus mijn neiging is om te denken dat het in Nederland betrekkelijk onschuldig is. Als het dan over illegaal gaat eerder gaat over detector amateurs, die eigenlijk dan hier doen wat wij illegale opgravers in het Midden Oosten verwijten. Dat zou meer ontmoedigd kunnen worden. Het kan ook om dingen gaan waar financiële waarden meer gemoeid zijn en daar is een markt voor. En daar is een markt voor waar mensen gewoon geen vragen stellen. Er zijn een heleboel voorbeelden, met name in Amerika, die de afgelopen jaren aan het licht zijn gekomen.

Ik heb zelf ook wel gehad dat ik in New York was en we deden iets met de Egyptische bronzen beelden uit de RMO collectie, die waren in een tentoonstelling geweest en er werd daarna onderzoek naar gedaan. Toen was ik ook benaderd door een handelaar die zei 'goh, zou u niet geïnteresseerd zijn' in iets wat hij had. Toen ben ik daar gaan kijken en dan kom je in zo'n appartement waar echt geweldige stukken staan die bij een miljoen dollar beginnen. Dus ik zei op een gegeven moment, nu komt het op de 2 p's aan: *price and provenance*. En toen zei hij "price is one million and up and provenance you don't want to know". Dat wordt gewoon uitgesproken.

Ik heb in Leiden en hier in het Allard Pierson Museum ook een strenger verwervingsprotocol gemaakt, bijna uit frustratie. Omdat er zo weinig stukken met een goede *provenance* op de markt waren, dat conservatoren toch zoiets hadden van we willen toch wat kunnen kopen voor de collectie. Dan loop je dus tegen dingen aan die gewoon niet kloppen, of die in ieder geval niet sluitend te krijgen zijn. Daar hebben wij wel veel discussie over gehad onderling. Een medestudiegenoot van jou heeft vorig jaar een scriptie geschreven over de geschiedenis van de verwervingen in oudheden en die heeft daar geprobeerd wat conclusies uit te trekken. Maar het

is ook gewoon schrikmakend elke keer als je denkt 'nou dat is leuk dat is interessant voor de collectie, een mooi nieuw stuk', en dan op een gegeven moment is het weer gewoon onzin wat er beweert wordt. Het is echt lastig.

Ik weet het, bij het RMO hebben ze nu een Cypriotisch hoofd aangekocht, en daar zijn ze ook een half jaar mee bezig geweest om daarvan proberen de *provenance* te achterhalen.

Nee, het is echt vreselijk. Die *due diligence* neemt steeds grotere proporties aan, en dat is terecht. Wij zijn een openbare instelling, wij nemen dat serieus. Wij zijn niet de storende factor in die markt. Maar er zijn musea, kijk naar het Getty, kijk naar het Metropolitan, die zijn jarenlang helemaal niet zo kritisch geweest.

Ze reageren er vaak ook anders op als ze het als gift krijgen in plaats van dat ze het aankopen, dan is het allemaal oké.

Dat is dus niet oké. We hebben hier een discussie gehad, toen was Wim Hupperetz net directeur geworden van het Allard Pierson Museum, over de schenking van een collectie rolzegels. Dat zijn op zich allemaal kleine dingetjes, elk voor zich is een paar honderd euro. Maar als totale collectie echt belangrijk, inhoudelijk belangrijk maar ook waardevol. Vervolgens blijkt dat die schenking is van iemand die uit de rechtelijke macht komt, en daar nooit over heeft nagedacht. Die bijna boos wordt als je vraagt 'goh, we moeten daar meer van weten, schrijf nou zo veel mogelijk op over die collectie, waar heb je het gekocht'. Nou echt, "hoh we zijn toch heren onder elkaar". Echt hoor, op dat niveau. Dus dat is inderdaad zo en ik denk dat je dat ook nog wel terug vindt in musea, kopen is een ding maar als je het krijgt.

Wat ik denk, of hoop, is dat een meer algemene bekendheid van de handel onder het publiek er misschien ervoor zorgt dat privéhandelaren er ook anders over gaan denken.

Denk jij niet dat de meeste verzamelaars, mensen die echt serieus verzamelen, niet bekend zijn met de problematiek? Want dat denk ik namelijk wel.

Nee, ik denk wel dat ze bekend zijn met het probleem, maar ik denk dat als de algemene mening van het publiek daarover verandert en als het publiek met zijn allen er anders over gaan denken dat ze dan misschien anders mee omgaan. Want dan komen zij ook in een slecht daglicht te staan.

Als ze daar niet kritisch mee om zouden gaan. Ja, dat kan wel, net zoals met bont, eerst was het heel chic en toen mocht het niet meer en nu mag het weer een beetje. Maar kijk, dat is mijn aarzeling, het is wel moeilijk. Het is een hele grote inspanning om een groot publiek te informeren daarover en het gaat uiteindelijk in Nederland over, daar ben ik van overtuigd, een betrekkelijk bescheiden marge. Ik denk dat je relatief veel moet doen om dat voor elkaar te krijgen. De vraag is even of dat moet gebeuren. Waar het kan gebeuren in *Tussen Kunst & Kitsch*, de plek waar veel gewone mensen naar kijken. Daar laten ze dat stelselmatig na. Dat is bewust. Mieke Silberberg en Robert Aronson, Nelleke van de Krocht, ze weten allemaal dat ze daar kritisch in zouden kunnen zijn en stelselmatig komt het niet in de uitzending terecht, en daar is allemaal een excuus voor. Met regelmaat komen er hele evidente dingen langs waarvan je zegt 'kom op nou', dat is gewoon heel erg irritant. Hetzelfde gebeurt op de kunstbeurzen, de PAN, de

TEFAF, waar je dat zou kunnen doen. Daar wordt gewoon stelselmatig door de organisatie, en dat is bewust beleid, geen aandacht aan besteed.

Je kent het verhaal van het Griekse Kuras in het RMO, dat is gekocht op de TEFAF, naar aanleiding daarvan hebben we een aantal keren contact gehad met de TEFAF organisatie over de fitting procedures. Ze kijken daar naar of wat door handelaren wordt aangeboden op de beurs echt is en of het niet staat in het Art Loss Register, of het niet gestolen is. Maar ze zouden veel verder kunnen gaan namelijk, ze zouden kunnen zeggen is wat hier verkocht wordt allemaal voorzien van een goede *provenance*.

Ze weten hoe die handel in elkaar zit, ze weten de ethische kant ervan maar dat is blijkbaar minder belangrijk dan deelnemers verliezen. Dat weten ze, iedereen die in die sector beweert dat dat niet zo is die liegt met open ogen. Het is gewoon heel simpel. Maar dat zijn wel bij uitstek de platforms waar je dat zou moeten doen, maar dat zijn ook de platforms waar het niet gebeurt. Kijk, dit zijn allemaal krantenstukken die gaan over dat onderwerp, besmette kunst. Er is betrekkelijk veel gedaan op dat gebied. Maar je ziet gewoon dat de handel geen belang heeft bij strengere regels, dus is er niet te veel aandacht voor de schaduw kant van dat bedrijf. Je ziet het ook op tv het is niet sexy, wat ik niet begrijp overigens, want het is ook een mooi verhaal. Het betekent vervolgens wel als je het een tweede keer doet er niemand meer met oudheden naar *Tussen Kunst & Kitsch* komt. Dat is het nadeel, veel aandacht zorgt er ook voor dat ze meer naar illegale circuits gaan. Dus dat zou een ongewenst neven effect kunnen zijn. Maar ik denk dat wat je moeilijk bereikt de harde kern is waar de meest belangrijke objecten bij omgaan. Die krijg je via deze kanalen niet te pakken. Wie je bereikt is kleine spul, misschien wel de gewone liefhebbers, die eigenlijk niet eens zoveel kwaad in de zin hebben. Het is een lastig dilemma.

Ja, het is heel dubbel. Sommige mensen verzamelen, maar bedoelen daar niet echt kwaad mee. Die hebben dan een vertrouwenspersoon die hun informeert over de kunst die zegt 'het is allemaal goed', maar dan is het eigenlijk gewoon hartstikke illegaal.

Ja, dat hebben wij hier ook gehad. Er stonden hier een paar bruiklenen van een particulier, allemaal dingen met een heel raar verhaal erbij. Dus toen hebben wij die meneer vriendelijk verzocht die dingen op te komen halen. Maar dat is een manier om dingen eventueel een soort status te geven, dat heeft daar gestaan enzovoort, en dan lijkt het heel wat.

Wist die particulier ervan?

Nou mijn vermoeden is van wel ja, die deed natuurlijk heel verontwaardigd. Maar ik denk van wel.

Vindt u/weet u een goed initiatief in musea om aandacht te generen tegen de illegale handel?

Ik heb dat ook een aantal keren gedaan. In het Rijksmuseum van Oudheden heb ik een tentoonstelling gemaakt, juist om met een breder publiek te delen dat het ingewikkeld is op een aantal vlakken. Het ging toen niet alleen om illegale handel, maar ook over een paar ander onderwerpen.

Toen ik hier kwam bestond het Allard Pierson Museum 75 jaar. Toen zijn we op een aantal manieren hier mee bezig geweest rond deze publiciteit. Ik vind wel dat het in de vaste presentatie bij ons een rol zou kunnen spelen, we doen het hier ook niet hoor trouwens. We

laten hier juist wel de goede archeologische praktijk zien, de tentoonstelling over Egyptische opgravingen door Nederlanders en Vlamingen laat heel goed zien hoe een wetenschappelijke opgraving werkt. Het laat bijna impliciet zien van zo hoort het. We hebben het nu ook niet in de vaste opstelling, daar zijn wij mee bezig. Het zou wel een thema kunnen zijn. Een van de dingen die wij gaan doen de komende jaren, we hebben inmiddels een enorme bak geld bij elkaar, is een zogenaamd archeologielab. Een fysieke plek in het museum waar letterlijk archeologen aan het werk zijn; studenten, vrijwilligers of conservatoren. Ik denk ook dat je daar als bezoeker letterlijk vragen kan stellen, echte archeologen kan spreken, vondsten kan sorteren, waar schervencolleges worden gegeven etcetera. Dat zou ook een plek kunnen zijn waar je dit soort informatie kan meenemen als onderwerp, bijvoorbeeld informatie gericht op gewone verzamelaars en detector amateurs.

Vooraf detector amateurs kun je denk ik op zo'n plek ook colleges geven over wat ze kunnen vinden in de grond. Of net zoals in Engeland, daar heb je plekken waar je vondsten kunt melden. In Nederland is dat er eigenlijk niet.

Ik ben wel voorstander van want je hebt in ieder geval meer kennis en je ziet ook wat er gevonden wordt je weet waar het is en je kan in zo'n geval zeggen dat iets zo belangrijk is dat het in een openbare collectie thuis hoort. Daar hebben ze wel over nagedacht, maar daar hebben ze niet voor gekozen. Dat komt voor uit de Nederlandse geschiedenis, dat is heel ambivalent eigenlijk, dat is heel erg op bezit, de eerlijke vinder, allemaal dat soort begrippen die wegen juridisch heel zwaar. Het inperken daarvan stuit altijd op heel veel verzet. Er is langzaam maar zeker de afgelopen 10-15 jaar een wat strengere wet- en regelgeving ontstaan, maar in de praktijk denk ik dat er heel weinig zaken voor de rechter zijn geweest.

Bij de detectoramateurs graaft een klein deel voor het vinden van schatten maar er zijn er ook een hoop die het voor de lol doen, voor de sport, om te kijken wat ze vinden. Dan is het goed als ze ergens terecht kunnen waar het dan kan worden gedetermineerd en waar ze het ook gelijk kunnen melden dat is eigenlijk net zo leuk, voor die mensen zelf ook.

Precies. Dat kan over belangrijke dingen gaan. In het RMO staat op de Romeinse afdeling een deel van een bronzen inscriptie die is gekocht van een amateur. Die was door een amateur gevonden in Leersem, en die vond ik wel op het randje. Dat was op een plek waar gezocht mocht worden, ja je mag niet zoeken maar wel vinden. Een koffiешop beleid.

Maar in dit geval was het waar, het was maar een grondpakket van een halve meter boven op zand. Dat grondpakket was al honderden jaren in gebruik als landbouwgrond, daar was al duizenden keer doorheen geploegd. Hij vond daar 3 of 4 delen van een Romeinse inscriptie. Dat was echt iets wat in Nederland héél erg zeldzaam is. Wij hebben toen gezegd dit zijn controleerbare omstandigheden en het was legaal, dus toen hebben wij het gekocht, wel in overleg met het RCE. De vinder zou dus bij *Tussen Kunst & Kitsch* komen, dat was het leuke. Het was wel zo dat hij probeerde om de grondeigenaar, die ook recht heeft op een deel van de opbrengst, er tussen uit te laten. Dus die hebben we goed geïnformeerd en uiteindelijk hebben ze de opbrengst gedeeld. 5000 euro, dat is relatief veel geld. Ik hou even een slag om de arm, maar volgens mij is dat het bedrag. Maar elke keer is dan de discussie als je dat doet moedig je ze dan niet aan. Je moet daar heel goed over na denken.

Ja dat is wel de vraag. Aan de ene kant zullen ze het misschien wel meer gaan doen, maar als je echt een goed netwerk hebt waarin vondsten worden gemeld dan zou het in principe zou het niet uit moeten maken.

Ja dat is waar, maar dat hebben we nog steeds niet echt in Nederland.

Is de wetgeving van UNESCO en UNIDROIT adequaat om musea te zeggen dat ze informatie moeten verschaffen over de illegale handel?

Dit soort verdragen zijn interstatelijk, het is een zaak van internationale overheden. In wezen is de museale ethiek en dergelijke streng genoeg. Het is natuurlijk de taak om het publiek te informeren over allerlei zaken, er staat nergens hoe je dat precies moet doen.

Zover ik kon vinden stond alleen in de wetgeving van Malta dat waar mogelijk

Ja, daar zit wel een heel duidelijk een publieke component in. Malta geeft wel een heel duidelijk handvat, maar daar gaat het niet over de illegaliteit maar gaat het veel meer over 'laat nou gewoon zien aan het publiek wat er nou allemaal wordt gevonden' enzovoort. Het zit er deels impliciet in, maar er zit zeker geen opdracht in hoe je dat moet doen. Ik denk niet dat daar de wetgeving voor zou moeten zijn als we praten over musea. Ik denk veel meer dat dat bij wijze van spreken in de professionele codes zou moeten, want die zijn vaak nog strenger. Die zijn makkelijker in te voeren. Maar de wet en regelgeving die we hebben is licht, en heeft ook geen hele hoge prioriteit.

Ja want in de ICOM Code of Ethics staat ook niet. Staat ook wel dat je due diligence moet volgen. Maar daarin staat niets over naar het publiek melden daarover.

Wel in de algemene zin. Er staat wel het handelen van het museum moet zorgvuldig zijn bij het verwerven en behouden van collecties en in algemene zin heb je een opvoedende taak naar het publiek toe. Maar dat is niet alleen specifiek gericht daarop. Dat komt ook omdat je als je naar de *Code of Ethics* kijkt, als je kijkt naar bijvoorbeeld de oorspronkelijke gemeenschap, menselijke resten dat zijn allemaal onderdelen waarvoor dat in wezen geldt. Het zou ook niet logisch zijn om nou dat soort archeologische dingen eruit te lichten, want het komt ook heel veel voor in volkenkunde. Het geldt ook voor natuurhistorische collecties. Het is veel breder dan dat dus het ligt niet voor de hand om dat apart te regelen daarvoor.

En in zijn algemeenheid?

Ja, dat er in zijn algemeenheid een verantwoordelijkheid ligt bij musea om ook aan het publiek uit te leggen hoe dat soort dingen in elkaar zitten, dat spreek mij wel aan.

Want het is hetzelfde wanneer er een nieuw object wordt verworven dan staat er wel waar het gekocht is, maar de geschiedenis staat er dan vaak niet duidelijk bij.

Dat was heel interessant bij die Cypriotische kop, dat was eigenlijk een goed verhaal inderdaad qua herkomst maar dat wordt dan niet aangeboden in de eerste laag. Daarvan denk ik dat had je nou wel moeten doen. Dat had ik wel gedaan, in dat geval.

Ja, dan is het voor iedereen meteen duidelijk en dan worden er ook geen verdere vragen over gesteld.

Nou viel dat wel mee met die vragen. Maar dat hoort wel bij een deel van je verantwoordingsplicht. Dat vind ik altijd zo interessant. Dat is net als, wat ik al zei, je hebt een schilderij waarvan je ziet wat leuk het is in handen van die geweest en in handen van die, je krijgt de hele *pedigree*. Dan krijg je hele interessante en belangrijke informatie en die is waarde vermeerderend, en bij archeologie gaat het er alleen maar om dat het van Cyprus komt en van die en die plek. Maar dat is misschien meer museaal inhoudelijk, dat ik vind dat het verhaal van die voorwerpen niet alleen het moment is waarop het is gemaakt en door wie en waar, maar ook wat met zoiets gebeurt is in de loop van de tijd, voor zover je dat weet. Dat is eigenlijk allemaal interessant. Het voegt allemaal lagen toe aan de betekenis van dat soort voorwerpen.

Er was vorig jaar een symposium in Leiden dat ging over authenticiteit. Daar is bundeltje over verschenen, dat kan je online nog wel vinden, dat heeft sidestone press in Leiden gepubliceerd. Daar zat een lezing in die heette *When is authenticity?* Dat zat in meer praatjes daar. Dat je als je aan een geoloog vraag wat er authentiek is aan een marmeren beeld het gaat over het marmer en wanneer dat gevormd is in de geologische tijd. Dat als je het aan een kunsthistoricus vraagt het gaat het over wanneer het gemaakt is door welke kunstenaar. Vraag je het aan een archeoloog dan het over het moment dat het is opgegraven en hoe het is gebruikt. En eigenlijk vanuit die disciplinaire brillen die mensen hebben veronachtzamen ze bijna stuk voor stuk het hele verhaal van zo'n object. Dat is bij archeologie ook zo, dat gaat over de context van het vinden. Dat is het authentieke moment en die vondstcontext dat is de context die ertoe doet.

Een ander voorbeeld, ik zat op een gegeven moment naast een Chinese professor, een oude man ontzetten leuk, op een congres. Hij zei tegen mij in het Chinees, gelukkig was er een tolk, jullie hebben ook zo'n raar idee over authenticiteit in het Westen. (Wijst naar koffiekopje) dit ding is op dit moment authentiek want het is wat het is. Dat is misschien niet hetzelfde als toen het gemaakt werd of als het gevonden werd, maar het is gewoon nog steeds een authentiek object. Dat geeft aan dat de betekenis van objecten in hoge mate zit in de immateriële kant ervan. Daarom is het zo belangrijk dat we gewoon het verhaal van die objecten kennen en dat het niet alleen maar dat ding is van 15 cm hoog en 8 cm breed en van wit porselein. Dus dat zijn bij uitstek museumtaken en dus ook bij uitstek informatie taken. Denk daarbij dus ook dat je dingen laat zien en dat je dingen verwerft. Dat je dat soort verhalen duidelijk maakt.

Ja, want ik vond zelf dat verhaal dat werd verteld over de Cypriotische kop heel interessant en toen keek ik op het bordje bij het object zelf en daar werd dat hele verhaal niet vermeld. Voor mij hoort dat er ook bij, je gaat daar ook over nadenken. Het hele verhaal maakt het vaak nog leuker om naar het object te kijken.

Het verschilt ook binnen de archeologie nog. Bij de Nederlandse archeologie is esthetiek een veel minder belangrijk criterium dan bij klassieke archeologie, en dat zie je ook. Egyptische archeologie is sterk kunsthistorisch, als je geen filoloog bent dan is het vooral stilistisch. En ja, klassiek is sterk esthetisch terwijl dat in andere takken van de archeologie helemaal niet is, dus er zitten ook nog verschillen binnen de archeologie. Dus er zitten ook specifieke tradities binnen de disciplines, dat is in volkenkunde precies hetzelfde trouwens.

De laatste vraag alweer. Veel internationale musea besteden wel veel aandacht aan het tegengaan van de illegale handel in *source countries*, dus dan helpen ze daar bij het bewust maken van het publiek van de illegale handel, maar ze doen dat in hun eigen museum eigenlijk niet. Dat is ook het geval in het British Museum die hebben allemaal projecten in Afrika, terwijl als ik zelf in het British Museum rondloop nooit iets over de illegale handel zie. Het is zeker goed dat de musea het doen maar ze kunnen er ook aandacht aan besteden in hun eigen museum.

Dat is natuurlijk waar, maar dan kom je weer op hetzelfde waar we al eerder over hadden. Dat is dat de mensen die in staat zijn om op grote schaal dingen te verwerven die van belang zijn, die een impact maken op die markt, dat zijn handelaren en de eindafnemers, en die weten dit eigenlijk al. Mijn idee is dat hun gedrag zich niet makkelijk laat beïnvloeden. Ze zijn geïnformeerd en hebben desalniettemin besloten door te gaan en dat aspect niet belangrijk te vinden.

Voor de overige geldt denk ik dat het belangrijk is om ter plekken te ontmoedigen. Want veel van de mensen die daadwerkelijk met een schep in de grond staan hebben eigenlijk geen idee wat ze aan het doen zijn, behalve schatgraven. Ze hebben op abstract niveau geen idee van de betekenis die dat heeft. Maar het is inderdaad geld verdienen, dat snap je ook als je niet in de eerste levensbehoefte kunt voorzien en er zit mogelijk iets in de grond. Het is net als wat de goudzoekers bij ons doen.

Het RMO had altijd een opgraving in Noord Syrië, Tell Sabi Abyad, een geweldige plek. Dat was eigenlijk niet een Tell waar hele kostbare voorwerpen werden gevonden. Het was een hele belangrijke Tell vanwege de enorme historische diepte die daar kon worden blootgelegd. Dat lag bij een dorp en dat dorp had er een economisch belang bij dat die Tell niet werd verstoord, dat is mijn interpretatie ik weet niet of Peter Akkermans het daarmee eens is. Want men kreeg daar elk jaar 10 weken lang 25 westerlingen in het dorp, die inkopen deden, mensen inhuurden en mensen redelijk naar lokale standaarden betaalden. Het was voor hun eigen belang dat ze niet gingen klooiën op die Tell. Nu ben ik dus heel benieuwd hoe het er nu bijligt. Want daar gaat waarschijnlijk niemand meer terugkomen in de komende 25 jaar. Er zit vaak een heel primair belang achter. Mijn idee is dat de beste manier om illegaal opgraven tegen te gaan welvaart is. Dat is ook niet helemaal waar, maar dat geldt voor in ieder geval voor een deel van het verhaal. Maar je moet ook gewoon een stevig apparaat in stand hebben. In zo'n regime waren dit soort dingen vaak behoorlijk goed georganiseerd, daardoor gebeurde er relatief weinig, er was wel wat corruptie, maar in principe was er een behoorlijk stevig systeem. Als dat wegvalt, dat zag je Oost Europa, dan komen onmiddellijk de bulldozers grafheuvels afgraven. In de transitie van het autoritaire naar het huidige regime was er ongelofelijk veel misbruik gemaakt van het vacuüm wat ontstond.

Dan wordt ook cultuur een luxe, dan wordt geschiedenis een luxe. Het systeem om dat in stand te houden wordt relatief kostbaar en gaat overboord. Dus de vraag is of Westerse landen, of landen die economische invloed hebben, of ze die invloed zouden kunnen wenden om in dat gebied iets te doen. De meeste bedrijfjes zullen zeggen dat dat politiek is en dat ze daar niet aan mee willen doen. Maar op zich is het goed. Ik vind het goed dat musea dat doen.

In Leiden hebben wij ook twee keer een groep studenten uit Iraaks-Koerdistan gehad. Die hebben we een soort van *crash course* gegeven in 2 weken. Wat betekent het nou om archeoloog

te zijn, om in een museum te werken, om om te gaan met archeologische collecties, dat soort dingen. Dat heeft vast zin, maar je zal zien dat van die groep van 20 er nog 2 in de museumwereld werken, dus je moet behoorlijk breed schieten.

Maar het is altijd beter als niets doen.

Nou ja, wat wij in ieder geval heel fijn vinden is dat wij het gevoel hebben dat wij in ieder geval ons best hebben gedaan. We dachten in Afghanistan ook dat we ons best hadden gedaan. Je kan je afvragen of het de beste meest efficiënte manier is om het aan te pakken en ook of je je doelstelling dan ook behaald hebt, daar ben ik af en toen wel wat sceptisch over. Dit soort dingen zijn heel moeilijk te beïnvloeden.

Bij een groot project waar heel veel aandacht aan wordt besteed dat blijft vaak beschermd. Maar als het gewoon een klein initiatief is dan draait het vaak uit op niks.

Er stond vanmorgen een stuk in de Volkskrant over het museum in Kabul, het nationaal museum van Afghanistan, 2 jaar naar dato. Het artikel keek nog even terug naar plunderingen en het veiligstellen en restaureren, het museum begint weer wat te worden. Dat is echt zo'n belangrijke casus die heel erg prominent is gemaakt, maar dat zijn wel uitzonderingen. Ik heb nog nooit iemand over het lokaal museum in Raqqah Syrië gehoord bijvoorbeeld, een oud studente was daar om een nieuwe museale inrichting te maken, daar is waarschijnlijk alles weg.

Je hebt te maken met zulke grote dingen waar je als archeoloog of als museum professional eigenlijk maar op een hele kleine schaal invloed op kan uitoefenen. Er is geen enkele vorm van rationaliteit meer in die processen en als er rationaliteit is, is het een hele cynische vorm van rationaliteit. Het gaat niet meer over deze dingen. Cultuur wordt dan wel vaak naar voren gebracht als een hele hoge symbool waarde, dat is het sterkste wat je kunt inzetten, maar dan gaat het heel vaak over losse dingetjes, dan gaan mensen praten over of ze de Bamyān Boeddha's moeten reconstrueren. Ik denk dan als je toch veel geld gaat uitgeven dan zou ik dat op een andere manier doen.

De reden waarom ik over erfgoed schrijf is omdat ik het behoud van erfgoed belangrijk vind. Of in ieder geval dat de volgende generaties het ook nog kunnen zien en ervan kunnen leren.

Dat is de essentie, dat het belangrijk voor ons is. Dat betekent dus dat het geen verbruiksgoed is, het is niet zomaar wat, maar het is iets waar we zorgvuldig mee om moeten gaan.

Er is toch nog één ding, even interessant: De vraag van wie is de oudheid eigenlijk, want als je over illegale handel praat dan praat je over bezit. Bezit in zin van de wet, bezit van jou, van mij of iemand anders. We hebben er wel eens van die discussies over, dat Griekse kuras in het RMO bijvoorbeeld als leuk voorbeeld. Dat is dan mogelijk afkomstig uit Italië, dat weten we niet zeker, maar dit was wel het belangrijkste centrum van productie, maar het was een Griekse kolonie. Je hebt dingen die zijn daar voor de kust gevonden of in zee in de buiten territoriale wateren, maar door Italiaanse vissers aan land gebracht, is het dan vervolgens Italiaans?

In Egypte heb je de moslimbeweging, die pre-islam erfgoed niet herkend als iets waardevols, in ieder geval niet als een religieuze motivatie. Sterker nog, die redenen heeft om dingen te vernietigen die niet in overeenstemming zouden zijn met de Koran. En dan vervolgens wel

roepen een claim te leggen op de Egyptische monumenten. Turkije, een prachtig voorbeeld, als de Nieuwe Kerk hier een aantal jaar geleden een boek schrijft over de Griekse oudheid in Turkije, dan vinden ze dat niet leuk. Al helemaal niet als er ook een hoofdstuk over homosexualiteit instaat. Dan zetten ze de duimschroeven aan om te voorkomen dat het op die manier gepubliceerd wordt. Vervolgens claimen ze klassieke oudheden wel terug uit musea in Europa, dus daar zit heel veel dubbelzinnigheid in. Het British Museum weer, de Elgin Marbles, de discussie die het British museum voert is dat ze zijn erfgoed van de mensheid. Dat vind ik wel heel makkelijk als het bij jou in het museum staat.

Dat had ik laatst ook gelezen over het Egyptisch museum in Cairo die wilden het liefste ook alle stukken uit de wereld terug, omdat ze uit Egypte komen.

Het is een hele onzinnige redenering. Zahi Hawas heeft wel gezegd dat er een paar iconische stukken zijn ,waar vaak ook niet op een hele zuivere wijze mee gehandeld, die hij graag terug wil hebben. Maar, hoe ver moet je terug in het verleden om te roepen ik heb nog een juridische claim. Dit gaat niet over juridische claims, dit gaat over heb je nog morele aanspraak op iets. Daar kun je verschillend over denken. Zoals die Nefertiti kop in Berlijn, die lang geleden uit Egypte is gesmokkeld, ga dat object delen. Maar partijen vertrouwen elkaar niet, die denken als het eenmaal daar is komt het nooit meer terug. Er zit heel veel prestige aanvast, maar dat is helemaal niet vruchtbaar het zorgt er alleen maar voor dat dingen verharderen. Dus er zijn nog wel strategieën denkbaar waarmee je wat verder kan komen dan alleen maar juridische.

Musea hebben zoveel in het depot staan, een uitwisselingsnetwerk is er gewoon niet, maar als het zou bestaan zou de hele wereld alles kunnen zien en dan hoef je niet naar Egypte om Egyptische objecten te zien.

Voor Egypte is de archeologie van essentieel belang, het is de belangrijkste economische activiteit van het land. Dus als de moslimsbroeders echt aan het bewind waren gekomen was dat een lastig issue, want wat als ze het morele verwerpelijke pre-islamitische erfgoed als belangrijk speerpunt van hun beleid hadden moeten maken. Maar dat geldt ook als je kijkt naar de krankzinnige hoeveelheden objecten van sites die in de depots staan in Egypte. Je kan je niet voorstellen dat het eigenlijk niet heel slim als we gecontroleerd, als je het nou nog over een strategie hebt, bepaalde objecten op de markt brengen. Waarom zou je dat niet doen. Ik zou daar niet op tegen zijn. Dat is hetzelfde dat alles wat ooit eens in een museum is binnen gekomen er nooit meer uit mag, dat is echt een onthoudbare propositie. Een van de dingen om illegaliteit tegen te gaan zou dit soort strategieën kunnen zijn. Lastig is dat het dan zelden belangrijke dingen zullen zijn die op de markt worden gebracht, maar wel dat je heel veel nieuwe verzamelaars kunt bereiken, mensen die enthousiast zijn over de cultuur van een land of perioden en die dan ambassadeurs worden in de wereld. Maar dat gaat blijkbaar veel te ver.

Mensen zijn veel te veel met het eigen behoud bezig.

Wij hadden hier een Troje tentoonstelling vorig jaar en bij de opening en afsluiting was er ook een delegatie van het ministerie van cultuur uit Turkije. Zei hadden ook geroepen dat er dingen terug moesten. Tijdens het diner zei ik tegen die mensen dat kun je toch niet menen, dat iets wat 200 jaar geleden legaal geëxporteerd is nu weer terug zou moeten, maar dat begrepen ze helemaal niet gewoon. Ze waren er echt volledig van overtuigd dat het 100% legitiem was en

natuurlijk hadden zij daar recht op. Dat laat mij ook elke keer weer zien dat je wel kan denken dat het heel logische rationeel beredeneerbaar is, maar dat is niet zo, dus dat is wel leuk.

Zou dat dan iets westers zijn, om zo te denken?

Ik denk dat het iets is uit welvarende liberaal (post)moderne westerse wereld. Dat is hetzelfde als dat wij in dit stukje van de wereld denken dat religie eigenlijk niet zo belangrijk is, dat dat wel overgaat als je beschaafd genoeg bent. Zo vinden wij nationalisme vies, dat vinden heel veel landen helemaal niet. Dus op het niveau van overheid gaat het heel vaak over politiek, het gaat daar misschien helemaal niet over erfgoed het gaat over macht en over aanzien.